

ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

โดย
นางสาวจตุพร ฉิมพาลี

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

READINESS IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF CURRICULUM FOR ENTERING
ASEAN COMMUNITY OBTAINED BY PHETCHABURI RAJABHAT UNIVERSITY

A Thesis Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree
Master of Arts Program of Public and Private Management
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” เสนอโดย นางสาวจตุพร ฉิมพาลี เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษภูาลักษณ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.สรวรยา ธรรมอภิพล)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา แสนสุข)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษภูาลักษณ์)

...../...../.....

54601304: สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

คำสำคัญ : ศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร, สภาพแวดล้อมทางการศึกษา, ประชาคมอาเซียน

จุดิพร ฉิมพาลี : ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.วิโรจน์ เจริญลักษณ์. 120 หน้า.

การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร และ 3) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษา ดำเนินการศึกษาหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหาร 9 คน และประธานหลักสูตร 24 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับหลักสูตร ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีนโยบายการจัดการศึกษาและส่งเสริมทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน คือ ความเป็นเลิศด้านอาหารและการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและพร้อมทำงาน การวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ การรับผิดชอบต่อสังคม การพัฒนาสู่ความเป็นสากล และพัฒนาคุณภาพการบริหารสู่การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีศักยภาพและความพร้อมด้านหลักสูตรด้วยการปรับปรุงเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้านการพัฒนาและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน กำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร รวมถึงติดตามตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และ 3) สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษา ได้แก่ การขาดทักษะภาษาอังกฤษทั้งบุคลากรและนักศึกษา บุคลากรมีไม่เพียงพอ นักศึกษามีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ มีการแข่งขันทางการศึกษาสูงขึ้น จำนวนนักศึกษาเข้าเรียนมีแนวโน้มลดลง การเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรมเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ แนวทางในการแก้ไขและป้องกันคือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายในการเพิ่มจำนวนอาจารย์และนักศึกษา เพิ่มศักยภาพการวิจัยที่บูรณาการกับการเรียนการสอน และเพิ่มความสามารถด้านภาษาของบุคลากรและนักศึกษา

จากผลการศึกษาที่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้านนโยบาย ทั้งการพัฒนาคณาจารย์ทางการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาได้รับการกำหนดแนวทางจากสำนักงานการอุดมศึกษา (สกอ.) ผู้บริหารการศึกษาจึงควรศึกษาแนวทางการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นภาระงานที่สำคัญของผู้บริหารซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร ด้านศักยภาพความพร้อมของหลักสูตร ทั้งการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและการพัฒนาคณาจารย์ทางการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงานแต่ละด้านอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการส่งเสริมและสนับสนุนดังกล่าวจะส่งผลต่อทัศนคติที่ดีทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานและทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

54601304 : MAJOR : PUBLIC AND PRIVATE MANAGEMENT

KEY WORD: READINESS AND POTENTIAL OF CURRICULUM, EDUCATIONAL ENVIRONMENT, ASEAN COMMUNITY

JUTIPORN CHIMPALEE: READINESS IN EDUCATIONAL MANAGEMENT OF CURRICULUM FOR ENTERING ASEAN COMMUNITY OBTAINED BY PHETCHABURI RAJABHAT UNIVERSITY. THESIS ADVISER: ASST.PROR. VIROJ JADESADALUG, PH.D., 120 PP.

This research of educational management obtained by Phetchaburi Rajabhat University entering the ASEAN economic community aimed to: 1) examine the policy of educational management obtained by the university, 2) determine the potential and readiness of its curricula, and 3) identify the problems and obstacles concerned with its educational management. The course is taught by not less than 1 year by in-depth interviews. The study was conducted with the 1-year active curricula. The participants purposively selected were 9 academic administrators and 24 curriculum leaders. In-depth interviewed was conducted for data, which were then analyzed for the descriptive result.

The study found that: 1) The policy of Phetchaburi Rajabhat University in educational management at curriculum level emphasized on academic and information technology promotion as the driving mechanism of organization entering the ASEAN economic community (AEC). It consisted of six strategies; namely, Being excellent in food and tourism, producing qualified and ready-to-work graduates, conducting area-based research, being accountable and responsible university, excelling to international level, and developing toward being the high-performance organization. 2) Phetchaburi Rajabhat University improved the readiness and potential of its study programs to enter AEC in terms of producing desirable graduates with 5 aspects of quality; ethic and moral, knowledge, intellectual, skills of interpersonal relation and responsibility, and analytical skills in number and information technology communication. To be successful, the university would take into account of participation in planning, making academic policy, and adjusting curriculum, as well as monitoring and assessing practice. 3) Environment affecting education management involved lacking English proficiency of both personnel and students, lacking enough number of personnel, the current students had low competency in foreign languages and technology, higher educational competition while number of freshmen declined, and downgrade of ethic and moral due to new social media communication practice. To prevent these weaknesses, the university should administer its education via cooperation and networks to benefit and reach the goals of increasing student number, learning-integrative research, and improving language competency of personnel and students.

From these research findings with policy management, Phetchaburi Rajabhat University. All development policy aspects of education To expand educational opportunities. To promote participation in management and education have been given guidelines from the Office of higher education executive education, and therefore should be on continuous education management because it is an important task of the management burden, most of which focus on the development of the organization. Many aspects of curriculum development course To improve the quality of graduate education and human resource development. Executives should promote factors that support each side continues to promote and support thereof would affect attitudes, motivation and full potential.

Program of Public and Private Management

Graduate School, Silpakorn University

Student's Signature

Academic Year 2015

Independent Study Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เกษฎาลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สรวรยา ธรรมอภิพล ประธานกรรมการการตรวจสอบวิทยานิพนธ์และ อาจารย์ ดร.พิมพาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทนา แสนสุข ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นถึงประเด็นต่าง ๆ ของการศึกษาและชี้แนวทางในการแก้ปัญหา การค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา รวมทั้งการแก้ไขงานให้สมบูรณ์และขอขอบพระคุณครูปาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณรองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะ และประธานหลักสูตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทุกท่านที่สละเวลาและให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย และนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน รุ่นที่ 5 มหาวิทยาลัยศิลปากร ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาดูแลและช่วยเหลือตลอดหลักสูตรการศึกษา

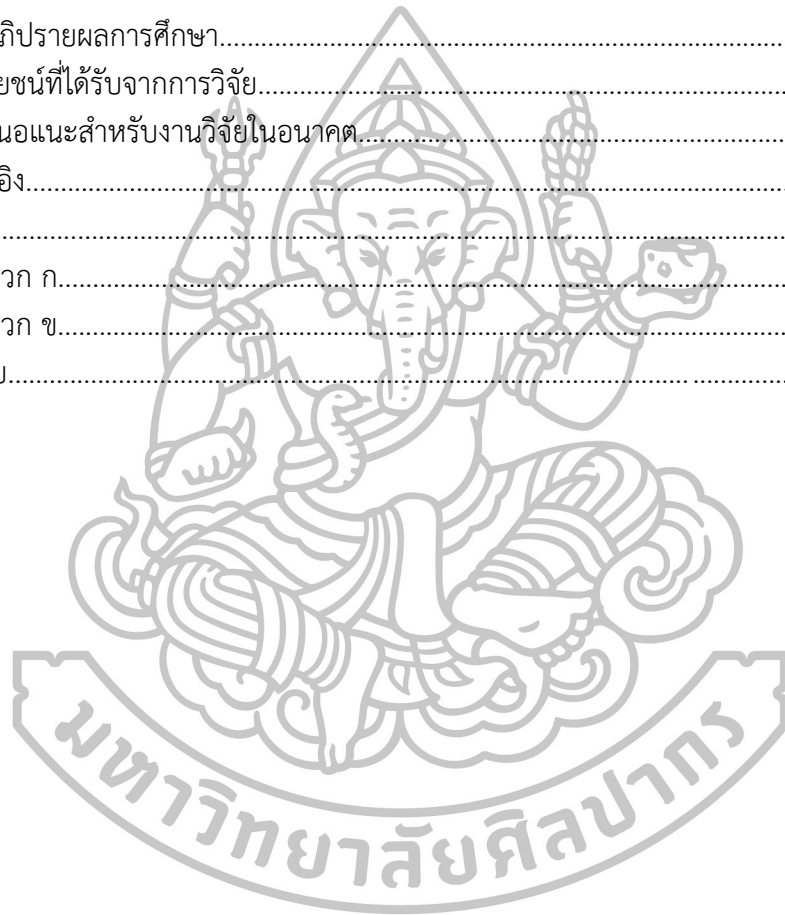
ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ และครอบครัวของผู้วิจัยที่ให้ชีวิต ความคิด สติปัญญา อบรมสั่งสอนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาและเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรของสถาบันการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไปในอนาคต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ขอบเขตด้านระยะเวลา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์.....	5
2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน.....	6
ข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา.....	28
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
3 วิธีการศึกษา.....	56
ระเบียบวิจัย.....	56
การเลือกพื้นที่วิจัย.....	56
ผู้ให้ข้อมูล และเกณฑ์การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	57
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การบันทึกข้อมูลภาคสนาม.....	58
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและบทบาทผู้วิจัย.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล.....	59
4 ผลการศึกษา.....	60
ส่วนที่ 1 ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.....	61

บทที่	
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.....	66
ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.....	83
5 สรุปลผลการศึกษา อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปลผลการศึกษา.....	90
การอภิปรายผลการศึกษา.....	100
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	108
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต.....	109
รายการอ้างอิง.....	110
ภาคผนวก.....	114
ภาคผนวก ก.....	114
ภาคผนวก ข.....	117
ประวัติผู้วิจัย.....	120

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งหมด 10 ประเทศได้แก่ประเทศไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา จะรวมกันเป็นหนึ่ง ภายใต้ชื่อประชาคมอาเซียน (Association of South East Asian Nations : ASEAN) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ เสาหลักด้านการเมือง จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ เสาหลักด้านการเมือง จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political Security Community (APSC) ด้านเศรษฐกิจจัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรมจัดตั้ง “ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) เพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองของประชากร ทรัพยากร และเศรษฐกิจ ซึ่งการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปโดยสะดวกขึ้น ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายองค์ความรู้ ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างกัน เกิดการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันในด้านการศึกษาและการวิจัยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือในด้านการศึกษาขั้นสูง และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย ให้เป็นมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรอุดมศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน

ในด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษากับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ สกอ.กำหนดให้เปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษาและการบูรณาการการเป็นประชาคมอาเซียนเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ โดยสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะและภาควิชา ให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียนมากขึ้นทั้งรายวิชาอาเซียนทั่วไป รายวิชาที่เปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน การเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาในการทำงานของอาเซียนและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายต่อไป ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการวางแผนในส่วนของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนและเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษา ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตในอนาคตมีคุณภาพระดับสากล และนำประเทศไทยให้มีความสามารถในการ

การแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา และเอื้อประโยชน์สำคัญกับผู้สอนให้มีคุณภาพ ความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะด้านศาสตร์การสอน ความเชี่ยวชาญในศาสตร์สาขาวิชาชีพ รวมทั้งมีสมรรถนะในการทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อประโยชน์แก่สังคมและชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอยู่ทั้งหมด 185 แห่ง แบ่งออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งมีมากที่สุดจำนวน 40 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน อย่างละ 34 แห่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 28 แห่ง มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 15 แห่ง วิทยาลัยเอกชนและวิทยาลัยชุมชน อย่างละ 13 แห่ง สถาบันเอกชน 6 แห่ง และมหาวิทยาลัยของรัฐไม่จำกัดรับ 2 แห่ง การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานเดียวกันกับประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งบอกถึงศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ (ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2556 : 1) การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนเป็นเรื่องที่รอบพัฒนาอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ (พ.ศ. 2551 – 2565) ให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการจัดการอุดมศึกษาเนื่องจากประชาคมอาเซียนจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายกำลังคนนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาที่สะดวกขึ้นทำให้การอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน แม้ว่าการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งในเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมแต่ในความเป็นจริงแล้ว การศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงทั้งสามเสาหลักทั้งในเชิงการสนับสนุน เช่น การเสริมสร้างความเป็นอาเซียน และการได้รับผลกระทบจากการเป็นประชาคมอาเซียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาและการเคลื่อนย้ายกำลังคน นักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ทำให้สถาบันอุดมศึกษาในประเทศสมาชิกจำเป็นต้องมีการปรับตัวและเตรียมการเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาอื่น เพื่อให้การเตรียมตัวดังกล่าวเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพจึงสมควรศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อ

สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และสภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยผู้วิจัยหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีหรือผู้ที่มีความสนใจให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย จุดเน้น เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้มีความพร้อมและรองรับความต้องการของนักศึกษาในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3. ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้นโยบายที่สนับสนุนเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนรวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความพร้อมของการจัดการศึกษาเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

พื้นที่ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล

กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1 ผู้บริหาร 9 คน ประกอบไปด้วย รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 1 คน รองคณบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน ประกอบไปด้วย รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะเทคโนโลยีการเกษตร รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะวิทยาการจัดการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะพยาบาลศาสตร์

3.2 ประธานหลักสูตร ประกอบไปด้วย

3.2.1 คณะครุศาสตร์ ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 1 คน

3.2.2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ครุศาสตรบัณฑิต นิติศาสตรบัณฑิต และรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต จำนวน 4 คน

3.2.3 คณะวิทยาการจัดการ ประธานหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต บริหารธุรกิจ บัณฑิตและบัญชีบัณฑิต จำนวน 3 คน

3.2.4 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตและ ครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 2 คน

3.2.5 คณะเทคโนโลยีการเกษตร ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตและครุ ศาสตรบัณฑิต จำนวน 2 คน

3.2.6 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จำนวน 3 คน

3.2.7 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตและครุ ศาสตรบัณฑิต จำนวน 2 คน

3.2.8 คณะพยาบาลศาสตร์ ประธานหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต แพทย์แผน ไทยบัณฑิตและครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 3 คน

3.2.9 ประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต 1 คน

3.2.10 ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต 2 คน

3.2.11 ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต 1 คน

3.2.12 ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต 1 คน

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ระหว่างเดือนเมษายน 2557 ถึงเดือนพฤษภาคม 2559 โดยแบ่งระยะเวลาการวิจัยออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลาคือ

4.1 ระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ทบทวนวรรณกรรม และทำแบบสัมภาษณ์ ตั้งแต่เดือนเมษายน 2557 ถึงเดือนธันวาคม 2558

4.2 ระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 ถึงเดือนเมษายน 2559

4.3 ระยะเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอผลงานวิจัย ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2558 ถึงพฤษภาคม 2559

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงข้อมูลหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีว่ามีความพร้อมตามทักษะใน หลักสูตรอย่างไรเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาเสริมสร้างให้ หลักสูตรมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย จุดเน้น ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเพื่อ พัฒนาหลักสูตรให้รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

6. นิยามศัพท์

1. นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Educational policies to support for entering ASEAN community made by Phetchaburi Rajabhat University) หมายถึง นโยบายการบริหารการศึกษา วิสัยทัศน์ การพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา ทั้งด้านความรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการ การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

2. ศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Potential and preparing programs and curricula for entering ASEAN community performed by Phetchaburi Rajabhat University) หมายถึง สภาพความพร้อมของหลักสูตรที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

2.2 ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and information technology skills) ด้านการบัณฑิต ได้แก่ ความตระหนักรู้ สมรรถนะการใช้ภาษา ทักษะตามหลักสูตร

2.3 ด้านบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร การอบรมพัฒนา การสนับสนุนการเรียนการสอน

3. สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (Educational environment for entering ASEAN community managed Phetchaburi Rajabhat University) หมายถึง ปัจจัยภายนอกและภายในที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบไปด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งมีลักษณะใกล้เคียง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

- 1.1 ความเป็นมาของอาเซียน
- 1.2 ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน
- 1.3 วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียน
- 1.4 ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมเป็นประชาคมอาเซียน

2. ข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- 2.2 ข้อมูลหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3. ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา

- 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
- 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา
- 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน

1.1 ความเป็นมาของอาเซียน

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม เวียดนาม ลาว พม่า กัมพูชา เพื่อสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทายทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศทุกด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้สะดวกมากขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน ใน 3 มิติ คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน

ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 3 เสาหลัก (Pillar) คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และประชาชนของประเทศอาเซียนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทั้ง 3 เสาหลัก

1.1.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APC) อาเซียนมุ่งส่งเสริมความร่วมมือในด้านการเมืองและความมั่นคงเพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธีเพื่อรองรับการเป็นประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประเทศสมาชิกได้ร่วมจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community Blueprint) โดยเน้น 3 ประการ คือ

1) การมีกฎเกณฑ์และค่านิยมร่วมกัน ครอบคลุมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่จะร่วมกันทำเพื่อสร้างความเข้าใจใจระบบสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่แตกต่างของประเทศสมาชิก ส่งเสริมพัฒนาการทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน เช่น หลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม การต่อต้านทุจริตการส่งเสริมหลักนิติธรรมและธรรมาภิบาล

2) ส่งเสริมความสงบสุขและรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงสำหรับประชาชนที่ครอบคลุมในทุกด้าน ครอบคลุมความร่วมมือเพื่อเสริมความมั่นคงในรูปแบบเดิม ซึ่งหมายถึง มาตรการสร้างความไว้วางใจและการระงับข้อพิพาทโดยสันติเพื่อป้องกันสงครามและให้ประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่กันโดยสงบสุขและไม่มีความหวาดระแวง นอกจากนี้ ยังขยายความร่วมมือเพื่อต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและจัดการภัยพิบัติและภัยธรรมชาติ

3) การมีพลวัตและปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก กำหนดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างบทบาทของอาเซียนในความร่วมมือระดับภูมิภาค เช่น กรอบ ASEAN+3 กับ จีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี และการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก ตลอดจนความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งกับมิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น สหประชาชาติ

1.1.2 อาเซียนจะรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 โดยมีเป้าหมายให้อาเซียนมีตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ซึ่งเป็นแผนงานบูรณาการดำเนินงานให้ด้านเศรษฐกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ 4 ด้านคือ

1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว โดยจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีมากขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียนให้เป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป้าหมายเวลาที่จะค่อยๆ ลดหรือยกเลิกอุปสรรคระหว่างกันเป็นระยะ ทั้งนี้ กำหนดเป้าหมายให้ลดภาษีสินค้าเป็น 0% และลดหรือเลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี สำหรับประเทศสมาชิกเก่า 6 ประเทศภายในปี 2553 เปิดตลาดภาคบริการและเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2558 และเปิดเสรีการลงทุนภายในปี 2553

2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เช่น นโยบายการ

แข่งขัน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายภาษี และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงิน การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศและพลังงาน)

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ให้มีการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ เช่น ซอร์ริเริ่มเพื่อการรวมตัวของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration-IAI) เป็นต้น เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรีของอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

1.1.3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community : ASC) อาเซียนมุ่งหวังประโยชน์จากการรวมตัวกันเพื่อให้ประชาชนมีการอยู่ดีกินดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว โดยมีความร่วมมือเฉพาะด้าน (functional cooperation) ภายใต้ประเด็นเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมในหลายด้านได้แก่ เยาวชน การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สิทธิมนุษยชน สาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม สตรี แรงงาน การขจัดความยากจน สวัสดิการสังคมและการพัฒนาวัฒนธรรมและสารสนเทศ กิจกรรมพลเรือน การตรวจคนเข้าเมืองและกงสุล ยาเสพติด และการจัดการภัยพิบัติ สิทธิมนุษยชน โดยมีคณะทำงานอาเซียนรับผิดชอบการดำเนินความร่วมมือในแต่ละด้าน

อาเซียนได้ตั้งเป้าการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในปี 2558 โดยมุ่งหวังให้เป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนรวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity)

เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนามนุษย์ (Human Development)

1.1 ให้ความสำคัญกับการศึกษา

1.2 การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

1.3 ส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม

1.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.5 การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิง

ประยุกต์

1.6 เสริมสร้างทักษะในการประกอบการสำหรับสตรีเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ

1.7 พัฒนาสมรรถภาพของระบบราชการ

2. การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection)
- 2.1 การจัดความยากจน
- 2.2 เครือข่ายความปลอดภัยทางสังคมและความคุ้มครองกันจากผลกระทบด้านลบจากการรวมตัวอาเซียนและโลกาภิวัตน์
- 2.3 ส่งเสริมความมั่นคง และความปลอดภัยด้านอาหาร
- 2.4 การเข้าถึงการดูแลสุขภาพและส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีสุขภาพ
- 2.5 การเพิ่มศักยภาพในการควบคุมโรคติดต่อ
- 2.6 รับประกันอาเซียนที่ปลอดภัยเสถียร
- 2.7 การสร้างรัฐที่พร้อมรับกับภัยพิบัติและประชาคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น
3. สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights)
- 3.1 การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการสำหรับสตรีเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 3.2 การคุ้มครองและส่งเสริมแรงงานโยกย้ายถิ่นฐาน
- 3.3 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ
4. ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability)
- 4.1 การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลก
- 4.2 การจัดการและการป้องกันปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมข้ามแดน
- 4.3 ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 4.4 ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อม (EST)
- 4.5 ส่งเสริมคุณภาพมาตรฐานการดำรงชีวิตในเขตเมืองต่างๆ ของอาเซียน และเขตเมือง
- 4.6 การทำการประสานกันเรื่องนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและฐานข้อมูล
- 4.7 ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชายฝั่ง และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน
- 4.8 ส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- 4.9 ส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำจืด
- 4.10 การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการจัดการต่อผลกระทบ
- 4.11 ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
5. การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity)
- 5.1 ส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียน และความรู้สึกของการเป็นประชาคม

5.2 การส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน

5.3 ส่งเสริมการสร้างสรรคด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม

5.4 การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับชุมชน

6. การลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap)

1.2 ความหมายและความสำคัญของประชาคมอาเซียน

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียน คือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิคุ้มกันที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

แรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงกันที่จัดตั้งประชาคมอาเซียน อันถือเป็นการปรับปรุงตัวครั้งใหญ่และวางรากฐานของการพัฒนาของอาเซียน คือสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ที่ทำให้อาเซียนต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ เช่นโรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และความเสถียรที่อาเซียนอาจไม่สามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจได้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจีนและอินเดีย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดด

ประชาคมอาเซียนถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อเดือนตุลาคม 2546 จากการที่ผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ที่เรียกว่า “ข้อตกลงบาหลี 2” เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงร่นระยะเวลาจัดตั้งให้เสร็จในปี 2558

1.3 วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งอาเซียน

1. ส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ส่งเสริมการมีเสถียรภาพ สันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิชาการ วิทยาศาสตร์ และด้านการบริหาร
4. ส่งเสริมความร่วมมือซึ่งกันและกันในการฝึกอบรมและการวิจัย
5. ส่งเสริมความร่วมมือในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การค้า การคมนาคม การสื่อสาร และปรับปรุงมาตรฐานการดำรงชีวิต
6. ส่งเสริมการมีหลักสูตรการศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
7. ส่งเสริมความร่วมมือกับองค์กรระดับภูมิภาคและองค์กรระหว่างประเทศ

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ประชาคมอาเซียน (ASEN Community) คือการรวมตัวเป็นประชาคมเดียวกัน โดยมีสมาชิก 10 ประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน และร่วมพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน โดยการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาด้านประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียนเน้นในเรื่องของการจัดการศึกษา เพื่อศึกษาความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1.4 ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมเป็นประชาคมอาเซียน

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ.2558 ตามกฎบัตรอาเซียน ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านการศึกษา ทั้งนี้ที่ผ่านมา สกอ. ได้กำหนดให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการอุดมศึกษา และบูรณาการการเป็นประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 เพื่อให้ระบบอุดมศึกษาเตรียมพร้อมในการรองรับให้ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ อุดมศึกษาจำเป็นต้องเสริมหลักสูตรในทุกคณะและภาควิชา ให้นักศึกษาตระหนักในเรื่องของอาเซียนมากขึ้น ทั้งรายวิชาอาเซียนทั่วไป รายวิชาที่เปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน นอกจากนี้ยังต้องมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของภาษา ทั้งภาษาอังกฤษที่เป็นภาษาในการทำงานของอาเซียน และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน

สกอ. ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาใช้วางแผนยุทธศาสตร์และนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป เพื่อให้คุณภาพบัณฑิตในอนาคตไปสู่สากล และนำประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันได้ โดยสร้างความร่วมมือกับประเทศสมาชิกในการเคลื่อนย้ายนักศึกษาและบุคลากรไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะเริ่มต้น และขยายวงให้กว้างขึ้น

ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน มีสาระสำคัญดังนี้

พันธกิจ

1. อุดมศึกษาไทยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพระดับสากลและมีความตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน
2. อุดมศึกษาไทยพัฒนาศักยภาพในการจัดการการอุดมศึกษาให้มีคุณภาพร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน

เป้าหมาย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับบัณฑิตในประเทศสมาชิกอาเซียน

2. สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี พ.ศ.2558
3. สถาบันอุดมศึกษาไทยมีจำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศอาเซียนเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี
4. จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไทย สามารถทำงานทั้งในหน่วยงานระหว่างประเทศ บริษัทข้ามชาติในประเทศ และ/หรือประกอบการในกลุ่มประเทศอาเซียนเพิ่มขึ้นในแต่ละปี
5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ต่อปี

ตัวชี้วัด

1. คะแนนการทดสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์มาตรฐานสากลของนักศึกษาไทยโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ทัดเทียมกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น
2. จำนวนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนและภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
3. จำนวนกิจกรรมทางวิชาการที่ทำร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียน
4. จำนวนบัณฑิตไทยทำงานในหน่วยงานระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติในไทย และ/หรือ ประกอบการในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
5. จำนวนนักศึกษาอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล กลยุทธ์

1. พัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยในระดับที่ใช้ในการทำงานได้
2. พัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และระบบวัดผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การศึกษาระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา
2. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา
3. ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนและความรู้เกี่ยวกับอาเซียน ตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับอุดมศึกษา และการวิจัยด้านอาเซียนศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
4. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษาโดยสนับสนุนการถ่ายโอนหน่วยกิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

5. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์และเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้แสดงความสามารถในเวทีระดับนานาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอาเซียน รวมถึงกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักในการเป็นพลเมืองอาเซียน

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการกำหนดมาตรฐานการวัดสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิต
2. การผลิตและพัฒนาอาจารย์ด้านการสอนภาษาอังกฤษ
3. การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียน
4. การจัดสรรทุนเพื่อการแลกเปลี่ยนนักศึกษาในอาเซียนและการพัฒนาระบบการถ่ายโอนหน่วยกิตในอาเซียน
5. การจัดกิจกรรมเพื่อเปิดโลกทัศน์นักศึกษาไทยสู่ศึกษาอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน กลยุทธ์

1. พัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล
2. ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากล
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากล
5. พัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ
6. พัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียนมาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดสัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาเอกให้สูงขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการโดยเฉพาะในระดับศาสตราจารย์ให้มากขึ้น
2. สร้างเครือข่ายด้านการวิจัยระหว่างศูนย์ความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษา/หน่วยงาน/องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศและในอาเซียนในสาขาที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและทิศทางของอาเซียน
3. สนับสนุนทุนวิจัยระดับปริญญาเอก ทุนพัฒนาอาจารย์ และทุนสนับสนุนเพื่อผลิตงานวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย เช่น ในการประชุมทางวิชาการระดับภูมิภาค และวารสารทางวิชาการในระดับนานาชาติ เป็นต้น
4. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่งานวิจัยของนักวิชาการไทยและอาเซียน
5. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรนานาชาติในสาขาที่ประเทศไทยมีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ต้องการของตลาดงานในอาเซียน

6. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นสองภาษา เช่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นต้น

7. ส่งเสริม/สนับสนุน/จัดสรรงบประมาณให้อาจารย์ชาวต่างประเทศที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญสูง เช่น ผู้ที่เคยได้รับรางวัลโนเบล มาสอน บรรยาย และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่อุดมศึกษาไทย และ/หรือ ทำวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษาไทย

8. ส่งเสริมกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของไทยและสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียนเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบัน

9. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น การเข้าใช้ห้องสมุด/ห้องปฏิบัติการ หอพักนักศึกษา นานาชาติ เป็นต้น

10. ส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่มีความเป็นนานาชาติทั้งในกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร และดำเนินกิจกรรมทางการตลาดและการประชาสัมพันธ์

11. ส่งเสริมการสร้างความกลมกลืน (Harmonization) ของการอุดมศึกษาในอาเซียน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพและคุณวุฒิทางการศึกษาผ่านกลไกความร่วมมือระดับอุดมศึกษาที่มีอยู่ เช่น SEAMEO RIHED, AUN เป็นต้น

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา
2. การสร้างเครือข่ายด้านการวิจัยในอาเซียน
3. การจัดตั้งสำนักงานการศึกษานานาชาติ
4. การสนับสนุนการลงทุนด้านการอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในสถาบันอุดมศึกษา
5. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน รวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. การร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนพัฒนาภูมิภาคเพื่อสร้างระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสามเสาหลักในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเสาต้นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน
2. สร้างความตระหนักในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาประชาคมอาเซียนทั้งในด้านบวกและลบ
3. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน
4. พัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

มาตรการที่ควรพิจารณาดำเนินการ

1. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานสู่การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน และความเคลื่อนไหวในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในอาเซียนและระหว่างอาเซียน กับประเทศคู่เจรจาแก่สถาบันอุดมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์ในเรื่องเอกลักษณ์ของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมสัมพันธ์ในหมู่ประชาชน ประชาคมอุดมศึกษา และเยาวชนอาเซียน
3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมการ เพื่อใช้ประโยชน์และป้องกันผลกระทบที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายกำลังคนข้ามชาติ เช่น การระบาดของโรค ยาเสพติด และอาชญากรข้ามชาติ เป็นต้น
4. จัดทำ mapping สถาบันอุดมศึกษาแกนหลักในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นความต้องการของเขตพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยที่มีความเชี่ยวชาญ และตอบสนองต่อการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจต่างๆ กับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน
5. ส่งเสริมให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทยไปสอน/วิจัย/ให้บริการวิชาการ/ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมแก่สถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

กิจกรรม/โครงการที่ สกอ. ควรริเริ่ม/สนับสนุน/กำหนดนโยบาย

1. การพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนและความเคลื่อนไหวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและกิจกรรมสัมพันธ์
2. การส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประชาคมอาเซียน
3. การจัดประชุมผู้บริหารระดับสูงด้านอุดมศึกษาของอาเซียนเพื่อสนับสนุนการสร้างกลไกเพื่อความกลมกลืน (Harmonization) ของระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน
4. การให้บริการการศึกษาและฝึกอบรมทางวิชาการและวิชาชีพแก่ประเทศสมาชิกอาเซียน
5. จัดตั้งหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียน โดยตรงเพื่อเป็นหน่วยประสานงาน กระตุ้นให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์และทำงานร่วมกับองค์กรที่มีอยู่แล้วในอาเซียนให้เกิดความเข้มแข็ง
6. การพัฒนาความเข้มแข็งด้านภาษาไทยและภูมิปัญญาไทยรวมทั้งการให้ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของประเทศสมาชิกอาเซียน (จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HEC Newsletter) ปีที่ 2 ฉบับที่ 52 ประจำวันที่ 7 มีนาคม 2554)

จากการศึกษายุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในด้านการจัดการศึกษาเนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งของประเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2. ข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2.1 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

เริ่มก่อตั้งครั้งแรกเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูกรรมวิธี ที่ตำบลคูเรือ จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2469 ในปีถัดมาจึงได้ย้ายมาอยู่ในเขตพระราชวัง พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) ตำบลบ้านหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จากนั้นในปี พ.ศ. 2476 ได้ยกฐานะขึ้นเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลและเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดเพชรบุรีในปีต่อมาในปี พ.ศ. 2481 ได้ย้ายสถานที่ไปตั้งบริเวณวัดเกตุ ตำบลท่าราบ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูเพชรบุรี ในปี พ.ศ. 2491 และย้ายมาที่สถานที่ตั้งปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2506 กระทั่งเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2512 ได้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูเพชรบุรี และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สถาบันราชภัฏเพชรบุรี” ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2538 ปัจจุบันมีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มีชื่อว่า “มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี”

ปรัชญา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “คุณธรรมนำความรู้ มุ่งสู่สากล”

วิสัยทัศน์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “ภายในปี 2562 จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีความโดดเด่นด้านอาหารและการท่องเที่ยว”

อัตลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้”

เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “มหาวิทยาลัยที่ได้รับการยอมรับด้านอาหารและการท่องเที่ยว”

ค่านิยมองค์กร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ “ทำงานเชิงรุก สร้างประโยชน์สุขที่เป็นธรรม สำนึกนำความรับผิดชอบ กอบกิจเป็นหนึ่งเดียว”

พันธกิจ

1. สร้างเอกลักษณ์ด้านอาหารและการท่องเที่ยวให้ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

2. ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพมุ่งสู่สากล สร้างอัตลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บัณฑิตและสังคม โดยคำนึงถึงหลักกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

3. วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นและประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนและประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของพื้นที่และสนับสนุนเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

4. ให้บริการวิชาการ ถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีนวัตกรรมบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศชาติ

5. สืบสาน ส่งเสริมโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนและสังคม

6. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึกและความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติเพื่อให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์และเผยแพร่สู่สากล

7. พัฒนาประสิทธิภาพการบริการจัดการขั้นสูงโดยคณะกรรมการหรือสำนักบริหาร ยุทธศาสตร์เป็นกลไกดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นาฏยดุริยางคศาสตร์ (ดนตรีสากล)

สังคมศึกษา

ศิลปศึกษา

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ยุทธศาสตร์การพัฒนา

คณะวิทยาการจัดการ

หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต นิเทศศาสตร์ (สื่อสารการแสดง)
 นิเทศศาสตร์ (วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์)

หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต การบริหารธุรกิจ (การจัดการ)
 การบริหารธุรกิจ (การตลาด)
 การบริหารธุรกิจ (การจัดการทรัพยากรมนุษย์)
 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ
 การบริหารธุรกิจ (การจัดการธุรกิจค้าปลีก)
 การบริหารธุรกิจ (การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ)

หลักสูตรบัญชีบัณฑิต การบัญชี

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต การบริการธุรกิจ

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต เทคโนโลยีและศิลปะการประกอบอาหาร
 อาหารและโภชนาการประยุกต์
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (เคมี)
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฟิสิกส์)
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ชีววิทยา)

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์
 เคมี

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ชีววิทยา

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
 สัตวศาสตร์
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
 เกษตรศาสตร์

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต เกษตรศาสตร์

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต	เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีไฟฟ้า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์
หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต	สถาปัตยกรรมภายใน
หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต	วิศวกรรมพลังงาน วิศวกรรมสารสนเทศและการสื่อสาร วิศวกรรมเครื่องกล

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต	วิทยาการคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สำนักงาน คอมพิวเตอร์ประยุกต์ (เทคโนโลยีเว็บและมัลติมีเดีย) ความมั่นคงคอมพิวเตอร์และไซเบอร์ (วิศวกรรมเครือข่ายและความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์)
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	คอมพิวเตอร์

คณะพยาบาลศาสตร์

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต	พยาบาลศาสตรบัณฑิต
หลักสูตร พท.บ.	การแพทย์แผนไทย
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต	สาธารณสุขศาสตร์

ข้อมูลจาก หลักสูตรและแผนการเรียน ประจำปีการศึกษา 2558 สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน (15 ธันวาคม 2558)

3. ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

การสนับสนุนเชิงนโยบาย

สุทธิพงษ์ ยงค์กมล (2543, อ้างถึงใน ธรรมนูญชาบัวดี 2550: 35) นโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพผลดีขึ้นได้ ซึ่งประกอบไปด้วย การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การจัดหา และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน กระบวนการติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ การปรับตัว และนวัตกรรมขององค์กร ซึ่งแนวคิดของเดสและมิลเลอร์(DessandMiller) ในเรื่องของนโยบายการบริหารและการปฏิบัติเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ซึ่งมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการปฏิบัติตามกลยุทธ์

1. การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) เป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาสและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอกและวิเคราะห์ถึงจุดอ่อนจุดแข็งที่มีอยู่จากสภาพภายในขององค์กรรวมถึงการศึกษาประเมินผลข้อมูลที่เป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาหรือใช้โอกาสที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเพื่อวินิจฉัยตัดสินใจในการบริหารว่าจะดำเนินการปรับปรุงตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุดต่อองค์กร การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์จึงประกอบด้วยการวิเคราะห์ทบทวนกลยุทธ์ที่ใช้ในปัจจุบันว่าสามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมได้หรือไม่สภาพแวดล้อมเป็นไปตามคาดการณ์หรือไม่มีผลสรุปอย่างไรควรยึดถือแนวทางใดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกองค์กรต่างให้ความสนใจโดยทั่วไปสภาพแวดล้อมภายนอกจะประกอบด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจปัจจัยด้านสังคมปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยด้านเทคโนโลยีส่วนสภาพแวดล้อมภายในคือปัจจัยด้านองค์กรปัจจัยด้านการตลาดปัจจัยด้านการเงินปัจจัยด้านการผลิตและปัจจัยด้านทรัพยากรและบุคลากรซึ่งย่อมจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปผู้บริหารระดับสูงจึงต้องพัฒนาเครือข่ายด้านทรัพยากรบุคคลให้มีความสามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

2. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation) การกำหนดกลยุทธ์ คือการวางแผนกลยุทธ์เพื่อให้เป็นเครื่องมือใช้สำหรับองค์กรให้สามารถก้าวหน้าไปในอนาคตด้วยกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งมีแผนงานหลักต่างๆพร้อมด้วยนโยบายกลยุทธ์ย่อยเพื่อจัดบริหารทรัพยากรสำหรับการบริหารต่อไปการวางแผนต้องสามารถมีกลไกที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การวางแผนกลยุทธ์จะประกอบด้วยการกำหนดพันธกิจ (mission) และวัตถุประสงค์ทางกลยุทธ์ (Strategic objectives) และการกำหนดแผนงานหลัก (major plans) นโยบาย (policies) และกลยุทธ์ (substrategies) สามารถสรุปได้ว่ากลยุทธ์องค์กรน่าจะเริ่มจากการดำเนินพันธกิจเป้าหมายนโยบายขององค์กรเพื่อแสดงทิศทางขององค์กรกลยุทธ์หลักเพื่อให้เกิดจุดเน้นของการก้าวเดินไปสู่ทิศทางที่กำหนดและกลยุทธ์เพื่อให้รู้ว่าแต่ละงานต้องดำเนินงานอย่างไร

3. การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) การปฏิบัติตามกลยุทธ์เป็นการนำเอาแผนงานที่ได้กำหนดไว้มาดำเนินงานให้ต่อเนื่องเพื่อไปสู่ความสำเร็จตลอดจนมีการประเมินพัฒนาการกลยุทธ์ต่อไปโดยมีปัจจัยสำคัญคือโครงสร้างองค์กรภาวะผู้นำการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานระบบการจูงใจและระบบการควบคุม

สเตียร์ (Streers 1991, อ้างถึงในเบญจพร พงษ์เจริญธรรม 2552: 15) ได้กล่าวว่านโยบายการบริหารและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพนั้น ประกอบด้วย 1) การกำหนดกลยุทธ์เป้าหมาย 2) การจัดหาและการใช้ทรัพยากร 3) การติดต่อสื่อสาร 4) ภาวะผู้นำและการตัดสินใจ 5) การปรับตัวขององค์กรและการริเริ่มสิ่งใหม่ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมาย (strategic goal setting) กลยุทธ์และนโยบายมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดเพราะบอกทิศทางทั้งโครงสร้างสำหรับแผน โดยใช้เป็นเกณฑ์สำหรับเป็นแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีผลต่อขอบเขตของการบริหารมีความสามารถที่จะกำหนดลักษณะของเป้าหมายและกลยุทธ์ที่ต้องการได้จำเพาะเจาะจงและชัดเจน การตั้งเป้าหมายถือว่าเป็นจุดสำคัญเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารที่กำหนดให้บุคคลในองค์กรนั้นได้ทราบบทบาทและสถานภาพของตนที่มีต่อการบริหารทั้งหมดในองค์กรของตนเอง เป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องเป็นสิ่งที่บุคคลทั้งหมดจะต้องรับรู้เป้าหมายจึงเป็นสิ่งที่ต้องสนองความต้องการของบุคคล หรือ ทำให้บุคคลได้รับความพึงพอใจในการ

บริหารงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือในการกระทำที่มีเป้าหมายร่วมกันให้สำเร็จ ผู้บริหารจึงต้องทำให้องค์กรทำหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากองค์กรได้กำหนดเป้าหมายที่แน่นอนจำประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้บริหารมีความสามารถที่จะกำหนดลักษณะของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่จะต้องการให้บรรลุถึงได้อย่างจำเพาะเจาะจงและชัดเจน หากไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารจะต้องตัดสินใจด้วยตนเองว่า จะใช้ทรัพยากรแต่ละประเภทซึ่งมีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร ซึ่งมักจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและสูญเสียพลังงานไป ทำงานได้ต่ำกว่ามาตรฐาน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว การกำหนดเป้าหมายในองค์กร ควรประกอบด้วย กระบวนการที่สัมพันธ์กันสองกระบวนการคือ เริ่มแรกในระดับทั้งองค์กร ฝ่ายบริหารจะต้องตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานและวัตถุประสงค์ในการทำงานที่วัดได้ที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย กระบวนการนี้เรียกว่า การวิเคราะห์ทางเป้าหมาย ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการกำหนดวัตถุประสงค์ที่จำเพาะเจาะจงและจับต้องได้ใช้ประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรต่อไปได้ กระบวนการขั้นตอนต่อมาคือ การแปรเป้าหมายระดับองค์กรนี้ไปสู่หน่วยย่อยขององค์กรในแนวตั้งจนถึงผู้ปฏิบัติงานแต่ละคน

2. การจัดหาและการใช้ทรัพยากร (resource acquisition and utilization) การจัดหาและการใช้ทรัพยากรหลังจากที่มีการตัดสินใจแน่นอนแล้วว่าเป้าหมายและทิศทางของการทำงานขององค์กรจะเป็นไปในทิศทางใด ควรคำนึงถึงประเด็น 3 ประการ คือ 1) การประสานระบบและการประสานงาน(system integration and coordination) 2) บทบาทของนโยบาย(role of policy) 3) ระบบการควบคุมองค์กร (organization control system) สำหรับการประสานและระบบการประสานประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบ ซึ่งแคทซ์และคาน (Katz and Kahn 1987, อ้างถึงในเบญจพร พงษ์เจริญธรรม 2552:16) ระบุว่า มี 5 ระบบย่อยด้วยกันคือ ระบบผลิต ระบบสนับสนุน ระบบรักษาภาพ ระบบปรับตัว และระบบบริหาร ดังนั้นบทบาทสำคัญในการบริหารเพื่อประสิทธิผลขององค์กรจะต้องบำรุงรักษา และประสานระบบย่อยต่างๆ เหล่านี้ให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายโดยแต่ละระบบจะต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอที่จะรักษาภาพไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตามในบางโอกาสนโยบายก็อาจจะมีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ด้วยการนำไปสู่พฤติกรรมที่บั่นทอนการทำงาน เช่น ขั้นตอนการทำงานมากเกินไป หรืออุปสรรคต่อการริเริ่มสิ่งใหม่และการปรับตัวขององค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ผู้บริหารจำต้องระมัดระวังการใช้นโยบายให้มีความเหมาะสมเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายมิใช่เป็นเครื่องควบคุมซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิผล หากจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการควบคุมผู้บริหารก็ต้องพยายามแสวงหาเทคนิคและดูแลงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

3. การติดต่อสื่อสาร (communication) หมายถึง การเคลื่อนย้ายข้อมูลข่าวสารจากผู้ส่ง (sender) ไปยังผู้รับ (receiver) ด้วยข้อมูลข่าวสารที่ทำให้ผู้รับเข้าใจ โดยรูปแบบนี้จะพิจารณาเสียงรบกวน ซึ่งเข้ามาสอดแทรกการติดต่อสื่อสารที่ตีรวมทั้งข้อมูลป้อนกลับที่ทำให้การติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้นในขณะที่ เดสเลอร์ (Dessler 2001, อ้างถึงในเบญจพร พงษ์เจริญธรรม 2552:17) กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารคือการเปลี่ยนสารสนเทศและการส่งมอบสิ่งที่มีความสำคัญต่างๆ เบิร์นาร์ด (Bernard 2005, อ้างถึงในเบญจพร พงษ์เจริญธรรม 2552:17) ให้นิยามการติดต่อสื่อสารว่าเป็นสิ่งที่

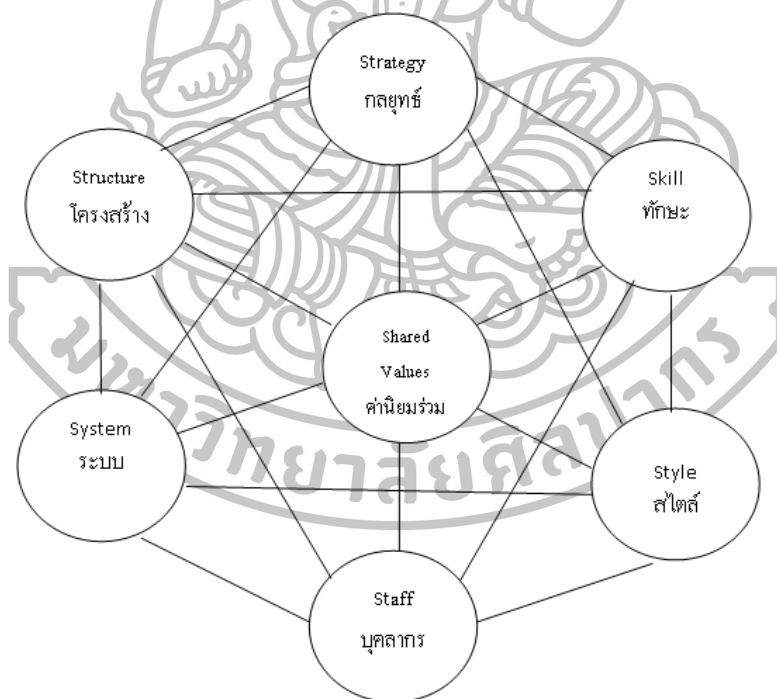
บุคคลสามารถถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในองค์กร เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การติดต่อสื่อสารเป็นขั้นตอนสำคัญที่มุดในขอบวนการบริการ จะเห็นได้ว่าทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนใดในกระบวนการบริหาร เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจสั่งการ การประสานงานและการควบคุมล้วนต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารเป็นหลักการเชื่อมโยงความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง วิรัช สงวนวงศ์วาน (2557:132-137) ได้ให้ความหมาย การติดต่อสื่อสาร (Communication) คือ การถ่ายโอนและการทำความเข้าใจในความหมาย ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อสามารถส่งผลต่อความหมายและผู้รับเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง การติดต่อสื่อสารอาจมีลักษณะการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือเป็นเครือข่ายในองค์กรที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าการติดต่อสื่อสารขององค์กร การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร (Organization Communication) แบ่งได้ 2 แบบ คือการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ หมายถึง การติดต่อสื่อสารตามสายการบังคับบัญชา หรือการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติในองค์กร ส่วนการติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ หมายถึงการติดต่อสื่อสารที่ไม่ได้เป็นไปตามโครงสร้างของสายการบังคับบัญชา โดยได้แบ่งการติดต่อสื่อสารออกเป็น 4 แบบ ได้แก่ 1) แบบบนลงล่าง (Downward Communication) คือการติดต่อสื่อสารจากผู้บริหารมายังพนักงาน 2) แบบล่างขึ้นบน (Upward Communication) คือการติดต่อสื่อสารจากพนักงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร 3) แบบแนวราบ (Laterally Communication) คือการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานในระดับเดียวกันขององค์กรเดียวกัน การติดต่อสื่อสารในแนวนอนทำให้เกิดความร่วมมือ หรือประสานงานกันเพื่อประโยชน์ขององค์กร 4) แบบทแยงมุม (Diagonally Communication) คือ การติดต่อสื่อสารภายในองค์กรเดียวกันข้ามแผนกและข้ามระดับสายการบังคับบัญชา

สเตียร์ (Streer 1991,อ้างถึงในเบญจพร พงษ์เจริญธรรม 2552:18) แบ่งการสื่อสารออกเป็น 3 เส้นทางคือ 1) การติดต่อสื่อสารแบบบนลงล่าง (Downward Communication) คือการติดต่อสื่อสารจากผู้บังคับบัญชาลงสู่ผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดตามอำนาจและความรับผิดชอบ 2) การติดต่อสื่อสารแบบล่างขึ้นบน(Upward Communication) คือการติดต่อสื่อสารจากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บังคับบัญชา ได้แก่การรายงานผลการปฏิบัติงาน งบประมาณ การร้องเรียนเพื่อขอความเป็นธรรม 3) การติดต่อสื่อสารแบบแนวนอน (Horizontal Communication) คือการส่งข่าวสารให้ข้อมูลระหว่างเพื่อนร่วมงานภายในตำแหน่งเดียวกันซึ่งอยู่ในระดับอำนาจหน้าที่เดียวกันในองค์กร เป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อการประสานงานกันหรือสร้างความเข้าใจ

แนวคิดดังกล่าวเป็นเครื่องมือยืนยันให้เห็นว่า ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงมีอยู่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนั้น องค์กรจะต้องมีการปรับตัวและริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อให้การจัดการบรรลุเป้าหมายและบังเกิดประสิทธิผล ตลอดจนตอบสนองต่อสัญญาณการเรียกร้องในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ ในด้านการบริหาร นโยบาย สภาพแวดล้อมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การบริหารองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้และการที่จะทำให้งานต่างๆขององค์กรประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ หลายประการทั้งที่สามารถจะเป็นตัวสนับสนุนหรือเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังเอื้อต่อการปฏิบัติงานต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

นอกจากนี้โครงสร้าง 7-S ของแมคคินซี (Mckinsey 7-S Frameworks) ทำให้เกิดความเข้าใจในพื้นฐานของปัจจัยความสำเร็จของกลยุทธ์องค์กรได้ว่าต้องประกอบด้วย 1) โครงสร้าง 2) กลยุทธ์ 3) คนหรือพนักงาน 4) สไตล์การบริหาร 5) ระบบวิชาการ 6) ค่านิยมหรือคุณค่าร่วม 7) ทักษะฝีมือ

กรอบแนวคิดพื้นฐานประกอบด้วยปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กร แนวคิดนี้ต้องการนำเสนอว่าประสิทธิภาพขององค์กรเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ 7 ประการให้สอดคล้องประสานกัน ตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรเริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์องค์กรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้างองค์กร เป้าหมายขององค์กร ระบบการดำเนินงาน ทักษะที่ใช้ในการทำงาน บุคลากร รูปแบบพฤติกรรมของพนักงานและเป้าหมายที่ต้องการ โดยในระยะต่อมาได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวาง และในปัจจุบันได้มีการนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์องค์กรในส่วนของ SWOT ในด้านของปัจจัยภายในว่าองค์กรนั้นๆ มีจุดแข็งและจุดอ่อนในปัจจัยทั้ง 7 อย่างไร แผนภาพข้างล่างนี้เป็น Model ของ McKinney 7-S Framework ซึ่งจะเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 1 McKinsey 7-S Framework แนวคิดปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กร
ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) (2557)

1. กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อน ของกิจการ การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารตอบคำถามที่สำคัญ อาทิ องค์กรอยู่ที่ไหนในขณะนี้ องค์กรมีเป้าหมาย

อยู่ที่ไหน พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรจะเป็นอะไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้องค์กร กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการแข่งขันขึ้นมาได้และเป็นแนวทางที่บุคคลภายในองค์กรรู้ว่า จะใช้ความพยายามไปในทิศทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ

2. โครงสร้าง (Structure) เป็นโครงสร้างขององค์กรที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของ ผู้บริหาร รวมถึงการแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่ ตามผลิตภัณฑ์ ตามลูกค้า ตามภูมิภาค ได้อย่าง เหมาะสม หรือหมายถึง โครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับ บุคลากรให้เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ หรือหมายถึง การ จัดระบบระเบียบให้กับบุคคล ตั้งแต่ 2-คนขึ้นไปเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากองค์กรใน ปัจจุบันมีขนาด ใหญ่ การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความ ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงานความรับผิดชอบ มีความสะดวกใน การติดต่อประสานงาน ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

3. ระบบ (System) หมายถึงกระบวนการและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็น ระบบที่ต่อเนื่องสอดคล้องประสานกันทุกระดับในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบบัญชี/การเงิน (Accounting/Financial System) ระบบพัสดุ (Supply System) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System) ฯลฯ

4. บุคลากร (Staff) การจัดการบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การคัดเลือกบุคลากรที่มีความ สามารถ การพัฒนาบุคคลกรอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการ ดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับจัดการ ทรัพยากร มนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็น กระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้น ควรจะมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์กรที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์กรจะดำเนินไปให้ ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่าง เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill) ทักษะ หมายถึง ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญ ในการผลิต การขาย การให้บริการ ทักษะ ในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์กรสามารถ แยกทักษะออกเป็น 2 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) เป็นทักษะที่จะทำ ให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ตามหน้าที่ และลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้าน การเงิน ด้านบุคคล ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม ส่วนทักษะความ ถนัด หรือความชาญฉลาดพิเศษ (Aptitudes and special talents) นั้นอาจเป็นความสามารถที่ทำให้ พนักงานนั้นๆ โดดเด่นกว่าคนอื่น ส่งผลให้มีผลงานที่ดีกว่าและเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานได้ รวดเร็ว ซึ่งองค์กรคงต้องมุ่งเน้นในทั้ง 2 ความสามารถไปควบคู่กัน

6. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) รูปแบบ หมายถึง การจัดการที่มีรูปแบบวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะองค์กร เช่น การสั่งการ การควบคุม การจูงใจ ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้ แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยพบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยง ระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

7. ค่านิยมร่วม (Shared values) หมายถึง ค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกันโดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหาร และวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพ และเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

แบบจำลอง 7-s นี้เป็นกรอบการพิจารณาและการวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในองค์กรโดยการประสานองค์ประกอบทั้ง 7 ตัวให้สอดคล้องประสานกัน ตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กร เริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์องค์กรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้าง องค์กร เป้าหมายขององค์กร ระบบการดำเนินงาน ทักษะที่ใช้ในการทำงาน บุคลากร รูปแบบพฤติกรรมของพนักงานและเป้าหมายที่ต้องการ

ในการประเมิน สมรรถนะขององค์กรถือว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้าง ความยั่งยืนในการพัฒนา เนื่องจากจะทำให้เราได้รู้สภาพความเป็นจริงว่าองค์กรของเรามีสมรรถนะอย่างไร อาจเปรียบได้กับการตรวจร่างกายของคนเพื่อที่จะทราบถึงความแข็งแรงและ สมบูรณ์ และค้นหาโรคร้ายต่างๆ ในกรณีองค์กรก็เช่นเดียวกัน การค้นพบจุดอ่อนก็เปรียบการค้นพบโรคที่จำเป็นต้องได้รับการเยียวยารักษาให้ หายหรือทุเลาลงไป เพื่อพร้อมที่จะดำรงอยู่อย่างมั่นคงและสามารถไปสู่เป้าหมายที่ฝันไว้ให้ได้ นั่นเอง

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยภายในองค์กรตามแนวคิดของสตีเยร์ส (Steers) ที่เสนอตัวปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อองค์กร ประกอบด้วย 1) ลักษณะขององค์กร 2) ลักษณะของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร 3) ลักษณะของบุคลากร 4) ลักษณะนโยบายการบริหารและการปฏิบัติและนำแนวคิดดังกล่าวไปพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ 2) ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน 3) ด้านการบริหารจัดการ ในการเตรียมความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วม (Participation) คือ เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของการต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการจัดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ เหตุผลเบื้องต้นแรก ของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่า ปฏิบัติการทั้งหมดหรือการกระทำทั้งหมดที่กระทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มนั้นกระทำผ่านองค์การ (Organization) ดังนั้นองค์การจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ (ยุพาพร รูปงาม, 2554 :5)

Erwin (อ้างใน ยุพาพร รูปงาม, 2554:6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ว่า คือกระบวนการให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล แก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์การและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมี 5 ทฤษฎี ซึ่ง อคิน รพีพัฒน์ (อ้างใน ยุพาพร รูปงาม, 2554: 7-9) สรุปไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow (อ้างใน อคิน รพีพัฒน์, 2552: 7-8) กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการ เกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ ในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในการปฏิบัติงานและถ้าจะให้ เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม

โดยเฉพาะในเรื่อง ความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่า ลำดับขั้น ความต้องการ (hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมาก มีทั้งหมด 5 ระดับ ดังนี้

1.1 ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ (survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

1.2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูก ขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

1.3 ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

1.4 ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการ ด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความรู้ความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

1.5 ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิด ของตนเองเพื่อจะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด

2. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทาง จิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้าง ทศศคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะ เกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเรา โดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน (ยุพาพร รูปงาม, 2554 : 8)

3. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้ เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือ เน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิจงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น (ยุพาพร รูปงาม, 2554 : 8)

4. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ เป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการร่วมกลุ่มคน จูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่าผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือ ปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่ การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง (ยุพาพร รูปงาม, 2554 : 8)

5. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ย่างเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของ ความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์ (ยุพาพร รูปงาม, 2554 : 8-9)

ความหมายของทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็นเซต (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรการทางศึกษาอย่างเป็นระบบถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏทั่วไปและชี้แนะการวิจัย

1. ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887 – 1945 (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2552: 10) ยุคนี้ทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์คือจัดการบริหารธุรกิจหรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เจ้าของตำรับ “The one best way” คือประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือ

- 1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)
- 1.2 ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)
- 1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์เสนอ ระบบการจ้างงาน (จ่ายเงิน) บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์สรุปง่าย ๆ ประกอบด้วย 3 หลักการดังนี้

1. การแบ่งงาน (Division of Labors)
2. การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)
3. การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive payment)

2. กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration Management) หรือ ทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) บิดาทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน + วิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน “จิตวิทยา” (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2552: 17) Fayol ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้

2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือการแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

2.2 หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

2.3 หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)

2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of control) ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ 6 คนที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

2.5 การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชาที่ยืดยาว หลายระดับมากเกินไป

2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

3. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย

3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย

3.2 การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

3.4 การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

อย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้านข้อเสีย คือ สายบังคับบัญช้ายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่าระบบ “Red tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945 – 1958 (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2552: 10) ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) Follette ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่ดีนัก

2. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม

3. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง

นอกจากนี้ Follette ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร” (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2552: 25)

การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น (Hawthorn Experiment) ที่เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์การ ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่า ความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาทดลองของเมโยและคณะ พอสรุปได้ดังนี้

1. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน
2. เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน
3. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 – ปัจจุบัน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2552: 11) ยุคการใช้ ทฤษฎีการบริหาร(Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์การ ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายคนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

1. เซสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The Function of The Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์การ และเป้าหมายขององค์การ กับความต้องการของบุคคลในองค์การต้องสมดุลกัน

2. ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow – Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพ – นับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self-actualization) คือมีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

3. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีเกอร์(Douglas MC Gregor Theory X, Theory Y) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X(The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
2. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
3. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์การ
4. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
5. คนมักโง่ และหลอกง่าย

ทฤษฎี Y(The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

1. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
2. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
3. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
4. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

สรุปได้ว่าการบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุประสงค์ เป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

4. อุชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) (William G. Ouchi) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (U of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X, Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร

จากการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้วิจัยสรุปได้ว่าทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การทำให้เป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุผล 2) การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 4) การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และนำแนวคิดดังกล่าวไปพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา เรื่องความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร

ความหมายของความพร้อม

เดโช สวานานนท์ (2552:249) ให้ความหมายของความพร้อม คือ สภาพการเตรียมตัวเพื่อการตอบสนองหรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งและสภาพความพร้อมของบุคคลนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ภาวะร่างกายสมบูรณ์ สิ่งเร้า แรงจูงใจ การฝึกอบรม เป็นต้น

อาทร เยาวปราณี (2552:46) ให้ความหมายของความพร้อมว่า เป็นสภาวะหรือสภาพที่เกิดขึ้นในบุคคลและเป็นผลให้เกิดการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ

กลมรัตน์ หล้าสูงษ์ (2552:29) ให้ความหมายของความพร้อมว่า เป็นสภาพความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ พร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางร่างกายอันได้แก่ วุฒิภาวะ หมายถึงความเจริญเต็มที่ของอวัยวะทางด้านร่างกาย ทางจิตใจ หมายถึง ความพอใจที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือพอใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ

ศรีสุภาภรณ์ บิณฑประสิทธิ์ (2550:30) ให้ความหมายของความพร้อมว่า ภาวะที่บุคคลมีวุฒิภาวะทางด้านร่างกาย จิตใจและประสบการณ์ ตลอดจนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างบรรลุผลสำเร็จได้

วิษญาพร สุวรรณแทน (2551:30) ให้ความหมายของความพร้อมว่า การที่บุคคลมีความสนใจมีความเต็มใจและมีความกระตือรือร้นจะกระทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จลุล่วงโดยได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง องค์ประกอบสภาพที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านร่างกาย ทางด้านสภาพจิตใจ จนเกิดความพอใจสามารถที่จะกระทำภารกิจให้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้อย่างราบรื่นด้วยศักยภาพที่มีอยู่นั่นเอง

การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรนั้น องค์กรต้องดำเนินการทำให้บุคลากรรับรู้ได้ว่าองค์กรมองเห็นคุณค่าการเสียสละในการทำงานพร้อมทั้งให้การช่วยเหลือและสนับสนุนความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ให้ดีขึ้น เช่น การให้ความช่วยเหลือหรือการจัดหาอุปกรณ์ในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้อย่างสำเร็จ การจัดบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อการทำงาน การให้โอกาสความก้าวหน้าในงานและโอกาสการพัฒนาตนเอง เป็นต้น โดยผ่านนโยบาย กฎระเบียบต่างๆ ขององค์กรและมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบโดยทั่วถึง

ความหมายของการรับรู้

นันทิกร ทองคลองไทร (2550:72) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ หมายถึง กระบวนการทางสมองซึ่งได้ตีความหรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการสัมผัสของร่างกายกับสิ่งเร้า โดยอาศัยความรู้สึกและมีการแสดงถึงความรู้ ความเข้าใจ จากการตีความนั้นๆ ออกมาเป็นพฤติกรรมที่มีความหมายและเข้าใจได้

ธีรวัฒน์ จิตรประสงค์ (2550:24) กล่าวว่า การรับรู้ คือ การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกิดขึ้นในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยผ่านกระบวนการตีความหมายหรือแปลความของข้อมูลสิ่งเร้า จากอวัยวะรับความรู้สึกแล้วแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจจากการตีความนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมโดยอาศัยประสบการณ์เดิม

Garrison and Magoon 1979 (อ้างถึงใน ชลธิชา สว่างเนตร,2552) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการซึ่งสมองตีความหรือแปลข้อความที่ได้จากการสัมผัส (Sensation) ของร่างกาย (ประสาทสัมผัสต่างๆ) กับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเร้า ทำให้ทราบว่าสิ่งเร้าที่สัมผัสเป็นอะไร มีความหมายหรือลักษณะอย่างไร โดยการที่จะรับรู้สิ่งเร้าที่มาสัมผัสได้นั้นต้องอาศัยประสบการณ์เป็นเครื่องช่วยในการตีความหมายหรือแปลความ

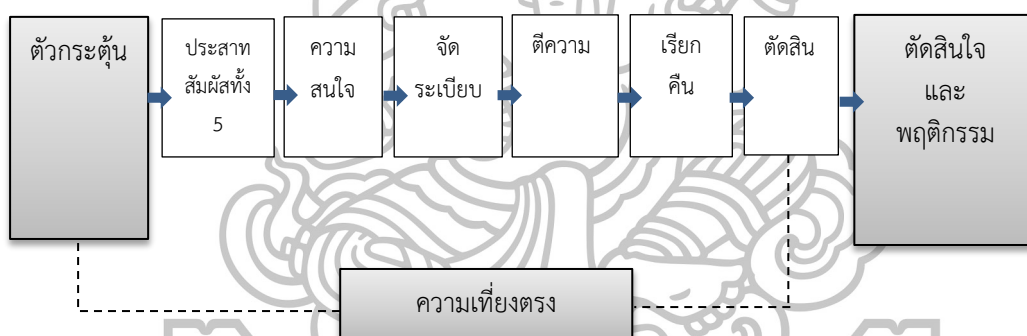
สร้อยตระกูล อรรถมานะ (2541:41) และ จริญญา ปานเจริญ (2553:21) มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องการรับรู้ คือ กระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้สึกจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวอันเกิดจากสิ่งเร้าผ่านทางประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ รูป รส กลิ่น เสียง และการสัมผัส จากนั้นจะแปลความหมายออกจากความรู้สึกแล้วแปลความหมายจากความรู้สึกนั้นๆ เกิดเป็นการรับรู้ขึ้น ซึ่งการรับรู้ของคนสองคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

Silverman 2002 (อ้างถึงใน สุภาณี สนธิรัตน์,2554) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส ได้แก่ระบบรีเซปเตอร์ (Receptor) ในตา หู จมูก ลิ้น และกล้ามเนื้อจากข้อมูลที่ระบบรับสัมผัสจากสิ่งแวดล้อมจะถูกส่งไปยังสมองให้เกิดความรู้สึกเป็นการได้เห็น ได้กลิ่น ได้รส รู้สึกร้อน หนาว เจ็บปวด เป็นต้น

จากความหมายของการรับรู้ดังกล่าวข้างต้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้ให้ความหมายของการรับรู้ไว้ว่า เป็นผลมาจากกระบวนการทางสมองได้รับข้อมูล ตีความหมายและจัดระเบียบของสิ่งเร้าที่เข้าผ่านกระทบตัวบุคคล โดยผ่านระบบประสาททั้งห้านำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่บุคคลรับรู้ คือ การมองเห็น การได้ยิน การได้รส การรับกลิ่นและการรู้สึก ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน

กระบวนการรับรู้

ตามแนวคิดของ Wagmer and Hollenbeck 1992 (อ้างถึงใน จริญญา ปานเจริญ, 2553:44) ได้อธิบายว่า เป็นกระบวนการที่เริ่มจากบุคคลได้รับการกระตุ้น (Stimulus) คือ สิ่งที่เราเห็น ได้ยินหรือผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยข้อมูลจะผ่านกระบวนการรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ความสนใจ (Attention) การจัดระเบียบ (Organization) การตีความ (Interpretation) การเรียกคืนข้อมูล (Retrieval) และการตัดสินใจ (Judgment) โดยการรับรู้ที่ได้จะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเที่ยงตรง (Accuracy) ของข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจและพฤติกรรมของแต่ละบุคคลนั่นเอง

ภาพที่ 2 กระบวนการรับรู้ของ Wagmer and Hollenbeck

ที่มา : Wagmer and Hollenbeck, 1992 อ้างถึงใน จริญญา ปานเจริญ, 2553:44

จากภาพ 2 ในขั้นตอนของความสนใจ (Attention Stage) ข้อมูลจะถูกกรองเพื่อคัดเลือกและตัดสินใจกับข้อมูลที่ควรให้ความสนใจและข้อมูลที่ไม่ควรสนใจหรือละเลย ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนของข้อมูลมาก และจะถูกทำให้ง่ายโดยขั้นตอนการจัดระเบียบข้อมูล (Organization Stage) โดยมีการเรียบเรียงและจัดกลุ่มที่มีความหมาย จนไปถึงขั้นตอนการตีความ (Interpretation Stage) ออกมา จากนั้นจะเป็นขั้นตอนการเรียกคืนข้อมูล (Retrieval Stage) ที่ถูกเรียกจากหน่วยความจำ ส่งผ่านต่อไปยังขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ (Judgment Stage) ซึ่งข้อมูลที่เรียกคืนมาจากความจำจะถูกไปใช้ในการตัดสินใจนั่นเอง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

จำเนียร ช่วงโชตติ (2551:42) แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคล แบ่งได้

3 ประเภท

1. ปัจจัยองค์ประกอบภายในตัวบุคคลหรือผู้รับรู้

1.1 บุคลิกภาพส่วนบุคคล (Personality) อันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ (Attitude) และการปรับตัวส่วนบุคคล (Personal Adjustment)

1.2 แรงขับหรือความต้องการ (Drive or Need) จะทำหน้าที่เปรียบเสมือนพลังที่เพิ่มให้การตอบสนองนั้นเข้มแข็งขึ้น

1.3 ทักษะ (Attention) ซึ่งจะทำให้คนเราสามารถเลือกสิ่งเร้าที่อยู่ในความสนใจ และเกิดความพร้อมที่จะตอบสนองได้ดี

1.4 ความคาดหวัง (Expectancy) หากเราคาดหวังสิ่งใดไว้การรับรู้ก็จะเป็นไปตามที่คาดหวัง

1.5 คุณค่า (Value) การเห็นคุณค่าของสิ่งเร้าต่างๆ ที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดการรับรู้ที่ต่างกัน

2. ปัจจัยจากองค์ประกอบภายนอก อันเนื่องจากสิ่งเร้า ได้แก่

2.1 คุณลักษณะของสิ่งเร้าที่มีโครงสร้างแบบแผนและสิ่งเร้าที่ไม่มีโครงสร้างแบบแผน ซึ่งการรับรู้สิ่งเร้าที่มีโครงสร้างและแบบแผนจะมีความชัดเจนมากกว่าสิ่งเร้าที่ไม่มีโครงสร้างและแบบแผน

2.2 ความเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้า (Change of Stimulus) โดยสิ่งเร้าที่กำลังเปลี่ยนแปลงจะดึงดูดความสนใจของคนได้ เช่น การเปลี่ยนความสว่างของแสงไฟ

2.3 ความเคลื่อนไหวของสิ่งเร้า (Movement of Stimulus) เป็นคุณสมบัติที่มักดึงดูดความสนใจของคนได้ดีเช่นกัน

2.4 ขนาดของสิ่งเร้า (Size of Stimulus) วัตถุที่มีขนาดใหญ่มากหรือเล็กมาก มักจะดึงดูดความสนใจของคนได้มากกว่าวัตถุที่มีขนาดปกติหรือธรรมดา

2.5 การเกิดซ้ำของสิ่งเร้า (Repetition of Stimulus) สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ซ้ำซากย่อมเป็นที่เรียกร้องความสนใจได้มาก

2.6 ความเข้มข้นหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า (Intensity of Stimulus) สิ่งเร้าที่มีความเข้มข้นสูงกว่าปกติจะยอมทำให้คนเราเกิดความสนใจหรือใส่ใจได้

3. ปัจจัยสถานการณ์ ผู้รับรู้และเป้าหมายที่เป็นสิ่งเดิมไม่เปลี่ยนแปลงแต่หากสถานที่ เวลา สภาพงานและสภาพสังคมเปลี่ยนไป โดยเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ จะมีอิทธิพลเหนือการรับรู้ของบุคคลด้วย เช่น ช่วงเวลาที่แตกต่างกันอาจทำให้บุคคลากรรับรู้ได้ต่างกัน

ความหมายของการสนับสนุนจากองค์กร

จันท์พา ทัดภูธร (2553:9) การสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง การรับรู้ของลูกจ้างที่เกี่ยวกับการสนับสนุนจากองค์กร จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านผลตอบแทน ด้านโอกาสก้าวหน้า ด้านความมั่นคงในการทำงาน ด้านจิตวิทยาสังคม และด้านสภาพการทำงาน

เปรมจิตร์ คล้ายเพ็ชร์ (2551:23) ให้ความหมายการสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง ความคิดเห็นของบุคลากรจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงานในองค์กร ว่าองค์กรให้คุณค่าให้การยอมรับและเห็นความสำคัญในการทุ่มเททำงาน ความหวังใยและมีความผูกพันต่อบุคลากร โดยการให้การสนับสนุนการทำงานในด้านต่างๆ ผ่านนโยบายและตัวแทนขององค์กรเพื่อให้บุคลากรมีความเป็นอยู่ในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

พณิพรรณ วงศ์เป็ง (2553:11) ให้ความหมายการสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง การที่บุคลากรรู้สึกว่าองค์กรหรือผู้บริหารแสดงความเอาใจใส่จัดสรรสวัสดิการและค่าตอบแทนรวมถึงดูแลสภาพการทำงานให้การช่วยเหลือส่งเสริมให้ได้รับการฝึกฝนอบรมอันเป็นประโยชน์แก่บุคลากรซึ่งจะทำให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

มูทิตา คงกระพันธ์ (2554:15) ให้ความหมายการสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานของบุคลากรก่อนให้เกิดความเชื่อหรือความเห็นว่าองค์กรให้การยอมรับและเห็นความสำคัญในการทุ่มเทเพื่อการทำงาน ทั้งหวังในความเป็นอยู่ และมีความผูกพันต่อพนักงานสนับสนุนการทำงานโดยผ่านนโยบาย บรรทัดฐาน กฎระเบียบ ตัวแทนขององค์กรเพื่อให้บุคลากรมีความเป็นอยู่ที่ดี

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

โรเตสและไอเซนเบอร์เกอร์ (2002 : 698-741) ทำการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรมีปัจจัยหลายด้านที่จะทำให้การรับรู้การสนับสนุนขององค์กรเข้าถึงพนักงาน ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อการปฏิบัติตนของบุคลากรในองค์กรจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป้าหมายเดียวกัน และอาจต้องใช้วัฒนธรรมองค์กรมาปฏิบัติร่วมกันเพื่อความมีประสิทธิภาพของงานที่มากขึ้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรมีดังนี้

1. ปัจจัยด้านองค์กร

1.1 ความยุติธรรม

ความยุติธรรมเป็นสิ่งที่บุคลากรใช้ในการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเพราะความยุติธรรมช่วยให้บุคลากรสามารถตัดสินใจถึงผลตอบแทนที่ตนได้รับจากการทำงานได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกันความยุติธรรมต้นกระบวนการก็ทำให้บุคลากรได้รับทรัพยากรต่างๆ อย่างยุติธรรม ซึ่งบุคลากรพิจารณาว่าทรัพยากรเหล่านี้คือสวัสดิการ มีผลให้บุคลากรเชื่อว่าองค์กรคำนึงถึงความเป็นอยู่ของบุคลากร

1.2 การรับรู้การสนับสนุนจากหัวหน้างาน

บุคลากรจะสร้างการรับรู้โดยรวมเพื่อพิจารณาว่าองค์กรให้คุณค่าต่อการทำงานของตนอย่างไร โดยพิจารณาจากระดับที่หัวหน้างานให้คุณค่าต่อการทำงานและความหวังใยสุขภาพของตน เนื่องจากหัวหน้างานเป็นเหมือนตัวแทนขององค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบการทำงาน

และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร บุคลากรจะพิจารณาการกระทำต่างๆ ของหัวหน้าที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจว่าเป็นเครื่องแสดงถึงการสนับสนุนจากองค์กร นอกจากนี้บุคลากรยังเข้าใจว่าหัวหน้าจะทำการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วส่งข้อมูลต่อไปยังผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป ทำให้บุคลากรเชื่อมโยงการสนับสนุนจากหัวหน้างานกับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

1.3 สภาพการทำงานและรางวัลที่บุคคลได้รับ

1.3.1 การยอมรับและเห็นความสำคัญ ค่าตอบแทน การเลื่อนตำแหน่งและโอกาสในการรับรางวัลที่น่าพอใจ ถือเป็น การสื่อสารกับพนักงานว่าองค์กรให้คุณค่าต่อการทำงาน และก่อให้เกิดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

1.3.2 ความมั่นคงในการทำงาน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรว่าองค์กรต้องการที่รักษาพนักงานไว้

1.3.3 อีสาระในการตัดสินใจ ได้แก่ การจัดตารางเวลางานวิธีในการทำงาน การให้งานมีความหลากหลายเป็นการรับรู้ของบุคลากรที่สามารถควบคุมการทำงานของตน ซึ่งการแสดงว่าองค์กรเชื่อใจในการตัดสินใจของบุคลากร จัดเป็นการเพิ่มการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร เพราะการให้อีสาระในกาตัดสินใจเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรเชื่อถือความสามารถในการตัดสินใจทำงานของบุคลากร ซึ่งช่วยเพิ่มการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

1.3.4 ความเครียด เป็นความรู้สึกเกิดจากการที่พนักงานรู้สึกว่าไม่สามารถจัดการกับสภาพการทำงานที่กดดันได้ ความเครียดอาจเกิดจากการกดดันในองค์กร หรือจากความกดดันภายนอก ความเครียดจะลดระดับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร แหล่งความเครียดที่เกิดจากงานที่จะลดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรได้แก่ การมีภาระงานที่มากเกินไป การขาดข้อมูล ความไม่ชัดเจนของข้อมูลในงานและความขัดแย้งในบทบาท

1.3.5 การฝึกอบรม การฝึกอบรมเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีการลงทุนกับพนักงาน ทำให้พนักงานเกิดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

1.3.6 ขนาดขององค์กร พนักงานจะรู้สึกว่าตนมีคุณค่าน้อยถ้าอยู่ในองค์กรที่มีขนาดใหญ่ เพราะองค์กรที่มีขนาดใหญ่มีนโยบายและวิธีการทำงานที่เป็นทางการสูง ทำให้ความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการของพนักงานมีน้อยลง จึงลดการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร

2. ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล

2.1 บุคลิกภาพ

อารมณ์ความรู้สึกทางบวกและลบสัมพันธ์กับการรับรู้การสนับสนุนขององค์กร ซึ่งทำให้บุคลากรเห็นการกระทำขององค์กรว่าเป็นองค์กรที่ดีมีเมตตาหรือเป็นองค์กรที่โหดร้าย การกระทำจากองค์กรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของพนักงานมีผลต่อการรับรู้การสนับสนุนขององค์กรพฤติกรรมที่เป็นมิตรของบุคลากรเกิดจากอารมณ์ทางบวก ทำให้เกิดความประทับใจและเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานและบุคลากร พฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือขาดงานจะบั่นทอนความสัมพันธ์ในงานและการรับรู้การสนับสนุนขององค์กร

2.2 ปัจจัยส่วนบุคคล

อายุ การศึกษา เพศ และอายุงานมีผลต่อการรับรู้การสนับสนุนขององค์กร เช่น บุคลากรอายุน้อยจะรู้สึกไม่พอใจในองค์กรและมีแนวโน้มลาออกสูง บุคลากรที่มีอายุงานมากจะ

มีประสบการณ์การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่มากกว่า ทำให้มีการรับรู้การสนับสนุนองค์กรที่สูงกว่า

สรุปได้ว่า การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร หมายถึง การที่องค์กรช่วยเหลือบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับงานที่บุคลากรทำหรือเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคลากร ให้บุคลากรสามารถทำงานได้ง่ายหรือให้ชีวิตความเป็นอยู่ของบุคลากรดีขึ้นส่งผลให้เกิดความรักในองค์กร การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเป็นไปได้อย่างทั่วถึงทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งอาจส่งผลต่อการคงอยู่ของบุคลากร จากข้อสรุปข้างต้นสามารถนำมานิยามการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรได้ว่า การที่บุคลากรสามารถเข้าถึงสิ่งที้องค์กรช่วยเหลือบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งที่เกี่ยวกับงานหรือเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของบุคลากร ให้สามารถทำงานได้ง่ายขึ้นหรือให้บุคลากรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เพื่อให้การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็วและตรงตามเป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ประกอบกับบุคลากรทั้งที่ใหม่และบุคลากรเดิมที่องค์กรมีอยู่แล้ว จึงต้องมีการรับรู้การสนับสนุนที่ไม่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่มุ่งต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงาน โดยแบ่งบุคลากรตามระดับแล้วจึงพัฒนาการรับรู้ที่สูงขึ้น ทั้งนี้จึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนการรับรู้การสนับสนุน

ขั้นตอนการรับรู้การสนับสนุน

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2551:75) 1. การเปิดรับข้อมูล (Information exposure) 2. การตั้งใจรับข้อมูล (Information attention) 3. การตีความข้อมูล (Information interpretation) 4. การเก็บรักษาข้อมูล (Information retention) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเปิดรับข้อมูล (Information exposure) หมายถึง การที่บุคคลเปิดรับข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ เข้ามาสู่ตน

2. การตั้งใจรับข้อมูล (Information attention) ในบรรดาข้อมูลที่ผ่านเข้ามา บุคคลจะไม่ได้รับข้อมูลไว้ทั้งหมดแต่จะเลือกรับเฉพาะข้อมูลเพียงบางส่วนที่ตนสนใจเท่านั้น เรียกว่าการกลั่นกรองแบบเลือกสรร (Selective screening) ตัวอย่างเช่น การอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ เมื่อเรารู้สึกว่าข่าวไหนน่าสนใจเราก็จะเปิดอ่านรายละเอียดของข่าว แต่ถ้าข่าวไหนไม่น่าสนใจสำหรับเราเราก็จะมองผ่านไป เป็นต้น

3. การตีความข้อมูล (Information interpretation) การตีความหมายของข้อมูลที่ได้รับไม่ได้หมายความว่าข้อมูลข่าวสารนั้นจะได้รับการตีความได้อย่างถูกต้องเสมอไป เพราะการตีความนั้นขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารเดียวกันอาจได้รับการตีความต่างกันได้

4. การเก็บรักษาข้อมูล (Information retention) หลังจากเปิดรับข่าวสารและเกิดความเข้าใจแล้ว ผู้รับสารจะเลือกที่จะจดจำข้อมูลข่าวสารบางอย่างไว้ในความทรงจำเพื่อดึงออกมาใช้ประโยชน์ในเวลาที่ต้องการ ซึ่งอาจจะมีการลืมหรือสูญหายไปบ้างทำให้ข้อมูลจากครั้งแรกที่ได้รับกับการที่นำออกมาใช้ไม่สมบูรณ์เต็มที่

เมื่อบุคลากรรับรู้การสนับสนุนขององค์กร บุคลากรจะสามารถแบ่งแยกลักษณะของการสนับสนุนในด้านต่างๆ ได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตรมีนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “ หลักสูตร ” แตกต่างกันไป ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 95) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร (Curriculum) มีรากศัพท์จากภาษาลาตินว่า “ race - course ” หมายถึง เส้นทางที่ใช้วิ่งแข่งขัน เนื่องจากเป้าหมายของหลักสูตรที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแห่งอนาคต และในปัจจุบัน ความหมายของหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ทาบา (Taba 1962: 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงเอกสารที่จัดทำขึ้น เพื่อระบุเป้าหมายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายใหม่ที่วางไว้

โอลิวา ได้สรุปความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ แผนงานหรือโครงการในการจัดประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน โดยแผนงานต่างๆ จะระบุเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ระบุไว้ มีขอบเขตกว้างขวาง หลากหลาย ดังนั้น หลักสูตรเป็นได้ทั้งหน่วยการเรียนรู้ รายวิชา หรือ หัวข้อย่อยในรายวิชา ทั้งนี้แผนงานหรือโครงการดังกล่าว อาจจัดขึ้นได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน ภายใต้การบริหารและดำเนินงานของสถานศึกษา

จากการศึกษา นิยาม “ หลักสูตร ” สรุปได้ว่า “หลักสูตร (Curriculum) ” หมายถึง ศาสตร์ที่เรียนรู้เพื่อนำไปกำหนดวิธีทางที่นำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งจัดกลุ่มได้เป็น 5 กลุ่ม คือ หลักสูตรเป็นผลผลิตในรูปแบบ เอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือมัลติมีเดีย เป็นต้น

หลักสูตรเป็นโปรแกรมการศึกษา โดยปกติเขียนในรูปแบบหลักสูตรรายวิชา การจัดลำดับของมาตรฐานในการเรียนรู้ตามหลักสูตร หลักสูตรเป็นความตั้งใจเพื่อการเรียนรู้ จะบอกจุดหมาย เนื้อหาสาระ มโนทัศน์ หลักการทั่วไป และผลการเรียนรู้ หลักสูตรเป็นประสบการณ์ของผู้เรียน มีกิจกรรม ทั้งที่มีการวางแผนและไม่ได้วางแผนไว้ และหลักสูตรแฝง ไม่ได้เป็นหลักสูตรโดยตรง แต่จะเป็นสิ่งใดหรืออะไรก็ตาม ที่ผู้เรียนเรียนรู้ที่ไม่ได้วางแผนไว้ หรือถึงแม้จะไม่ได้เป็นความคาดหวังไว้ แต่เป็นไปได้

ความสำคัญของหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรว่าหลักสูตรมีความสำคัญอย่างไรต่อการจัดการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการกำหนดมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในแต่ละวัยแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกันหรือไม่ อย่างไร ซึ่งจะมี

ผลกระทบต่อผู้เรียนว่าควรเรียนรู้สาระการเรียนรู้อะไร มีเนื้อหาสาระมากน้อยเพียงใด จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีผู้ที่กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้โดยสรุป ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2551 : 42) สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ 9 ประการ คือ

1. หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง
2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาชาติ
3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาล หรือเป็นธรรมนูญในการจัดการศึกษา เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม
4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐแก่สถานศึกษาอีกด้วย
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุม ดูแลติดตามให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดและลักษณะรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่า จะเป็นไปในรูปใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤตินี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้ผล
9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังที่มีประสิทธิภาพสูง

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับประเทศเป็นการชี้ให้เห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษาโดยภาพและเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นแนวโน้มสังคมกับการจัดการศึกษาในอนาคต ระดับสถานศึกษา ซึ่งนับได้ว่าหลักสูตรเป็นหัวใจและจุดเด่นของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น ๆ และระดับห้องเรียนซึ่งมีความสำคัญต่อการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง โดยมีรายละเอียดและเอกสารประกอบที่กำหนดแนวทางว่าจะสอนใคร เรื่องใด เพื่ออะไร

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์ เพราะองค์ประกอบเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้การบริหารหลักสูตรการวัดและประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรดังต่อไปนี้

โบแชมป์ (Beauchamp, 1975:107. อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2551 48) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ เนื้อหาจุดมุ่งหมาย การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผล

ไทเลอร์ (Tyler, 1950. อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2551 48) ได้เสนอข้อคิดเห็นไว้ 4 ประการในการจัดทำหลักสูตรคือ 1) ความมุ่งหมายทางการศึกษาที่สถาบันต้องการให้บรรลุมีอะไรบ้าง 2) เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมาย จะต้องจัดประสบการณ์อะไรบ้าง 3) ประสบการณ์ที่กำหนดไว้สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร 4) ทราบได้อย่างไรว่าบรรลุความประสงค์แล้ว

ทาบ (Taba, 1962. อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ , 2551 : 48) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบของหลักสูตรไว้ว่า ต้องประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ 2) เนื้อหาสาระและประสบการณ์เรียนรู้ 3) การประเมินผล

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร สามารถสรุปองค์ประกอบของหลักสูตร ได้ดังนี้

1. การวางแผนหลักสูตร (curriculum Planning) เป็นการใช้พื้นฐานแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ อย่างแรกต้องทราบจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ต้องแสวงหา มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นความรู้ ผู้เรียนและสังคมอาจเพิ่มเติมด้านสาขาวิชาและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปวางแผนหลักสูตร

2. การออกแบบหลักสูตร (Curriculum Design) การออกแบบหลักสูตรคือ การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยการนำจุดหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมาจัดทำกรอบการปฏิบัติ ซึ่งหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการของหลักสูตร

3. การจัดหลักสูตร (Curriculum Orgaziation) เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องพิจารณาว่าตรงตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ และสอดคล้องกับคำถามที่ 3 ของไทเลอร์ ที่ได้กล่าวว่า จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการบริหาร การนิเทศและการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้นในอนาคต

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร ซึ่งหากสถาบันการศึกษามี

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวก็จะส่งผลต่อศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การบูรณาการมิติประชาคมอาเซียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 19) อ้างถึงใน พระเทพเวที, 2551: 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบูรณาการ หมายถึง การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงศาสตร์สาขาต่างๆ ที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่มีความหมาย มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2540 : 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่น ๆ ในการสอน เช่น การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์และภาษาไทย การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับสังคมศึกษา การเชื่อมโยงวิชาศิลปะกับภาษาไทย เป็นต้น

โสภณา บุญยะกลิ่นพ (2554 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การสอนซึ่งนำเอาสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกันเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยใช้สาระการเรียนรู้ใดสาระการเรียนรู้หนึ่งเป็นแกนหลักแล้วขยายวงกว้างขวางออกไป เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดความสมบูรณ์ในตัวของเขาเอง

นิรมล ศตวุฒิ (2557 : 74) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสอนแบบบูรณา หมายถึง การจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม (holistic way) ระหว่างวิชาต่าง ๆ อย่างมีความหมายตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตหรือสภาพปัญหาสังคมที่ซับซ้อน

จากที่กล่าวมาพอสรุปความหมายของการสอนแบบบูรณาการได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่น ๆ ในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันเป็นยุคที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 และ 19 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ดังกล่าว

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) วิจารย์ พานิช (2555: 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความรู้เกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี (Civic Literacy) ความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy)

ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ

ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ดังนี้ ความรู้ด้านสารสนเทศความรู้เกี่ยวกับสื่อ ความรู้ด้านเทคโนโลยี

ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญดังต่อไปนี้ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การเรียนรู้ 3R x 7C 3R คือ Reading (อ่านออก), (W)riting (เขียนได้), และ (A) rithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวผู้เรียน เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) (www.p21.org) ที่มีชื่อว่า เครือข่าย P21 ซึ่งได้พัฒนากรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อความสำเร็จของผู้เรียนทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ที่แสดงผลลัพธ์ของนักเรียนและปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) ที่มา: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (2557)

กรอบแนวคิดเชิงมนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่มาตรฐาน

และการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียน ในศตวรรษที่ 21

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม “สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการเน้นผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งการเรียนรู้จากปัญหาอาจเป็นสถานการณ์จริง เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดทักษะด้านการเรียนรู้

การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning)

จิตาพัชญ์ ไชยสิทธิ์ (2556) กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ หรือลงมือทำ และด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคศตวรรษที่ 21 การเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ๆ การเข้าถึงแหล่งข้อมูล และการติดต่อสื่อสารแบบไร้พรมแดนสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนในรูปแบบเดิมให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน สังคม และเทคโนโลยี โดยปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเป็นผู้ชี้แนะวิธีการค้นคว้าหาความรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแสวงหาความรู้และประยุกต์ใช้ทักษะต่างๆ สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย สิริพร ปาณวงษ์, (2557) โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครอบคลุมวิธีการเรียนการสอนหลากหลายวิธี เช่น การเรียนรู้จากกรณีศึกษา (Problem-Based Learning) การเรียนรู้จากการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) การเรียนรู้จากการทำกิจกรรม (Activity-Based Learning)) การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) และ การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นต้น และส่งเสริม หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้ของตนเอง การส่งเสริมมีส่วนร่วมในชั้นเรียน มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ด้วยเทคนิคหรือกิจกรรมต่างๆ ซึ่งผู้สอนมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน McKinney (2008) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด (Think-Pair-Share) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดคน เดียว 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share)
2. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative learning group) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยจัดกลุ่มๆ ละ 3-6 คน
3. การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน (Student-led review sessions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้และ พิจารณาข้อสงสัยต่าง ๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ โดยครูจะคอยช่วยเหลือกรณีที่มีปัญหา
4. การเรียนรู้แบบใช้เกม (Games) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนนำเกมเข้าบูรณาการในการเรียนการสอน ซึ่งใช้ได้ทั้งในขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน การสอน การมอบหมายงาน และหรือขั้นการประเมินผล
5. การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ (Analysis or reactions to videos) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ดูวิดีโอ 5-20 นาที แล้วให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือสะท้อนความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้ดู อาจโดยวิธีการพูดโต้ตอบกัน การเขียน หรือ การร่วมกันสรุปเป็นรายกลุ่ม
6. การเรียนรู้แบบโต้เถียง (Student debates) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูลที่ได้จาก ประสบการณ์และการเรียนรู้ เพื่อยืนยันแนวคิดของตนเองหรือกลุ่ม
7. การเรียนรู้แบบผู้เรียนสร้างแบบทดสอบ (Student generated exam questions) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างแบบทดสอบจากสิ่งที่ได้เรียน รู้มาแล้ว
8. การเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย (Mini-research proposals or project) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่อิงกระบวนการวิจัย โดยให้ผู้เรียนกำหนดหัวข้อที่ต้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียน เรียนรู้ตามแผน สรุปความรู้หรือสร้างผลงาน และสะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ หรืออาจเรียกว่าการสอนแบบโครงงาน (project-based learning) หรือ การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning)
9. การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Analyze case studies) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านกรณีตัวอย่างที่ต้องการ ศึกษา จากนั้นให้ผู้เรียนวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแนวทางแก้ปัญหาภายในกลุ่ม แล้วนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด
10. การเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก (Keeping journals or logs) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบเห็น หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน รวมทั้งเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับบันทึกที่เขียน
11. การเรียนรู้แบบการเขียนจดหมายข่าว (Write and produce a newsletter) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนร่วมกันผลิตจดหมายข่าว อันประกอบด้วย บทความ ข้อมูล สารสนเทศ ข่าวสาร และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วแจกจ่ายไปยังบุคคลอื่นๆ
12. การเรียนรู้แบบแผนผังความคิด (Concept mapping) คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนออกแบบแผนผังความคิด เพื่อนำเสนอความคิดรวบยอด และความเชื่อมโยงกันของ

กรอบความคิด โดยการใช้เส้นเป็นตัวเชื่อมโยง อาจจัดทำเป็นรายบุคคลหรืองานกลุ่ม แล้วนำเสนอผลงานต่อผู้เรียนอื่นๆ จากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคนอื่นได้ซักถามและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

กระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ โดยทั่วไป ผู้สอนจะมีคุณสมบัติ และมีสมรรถนะในด้านต่างๆ ที่สำคัญหลายประการ ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้ จะช่วยให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้เป็นอย่างดี โดยทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ (2557) ได้กล่าวว่าคุณสมบัติของครูมีบทบาท ดังนี้

1. จัดให้ผู้สอนเป็นศูนย์กลางของการเรียน กิจกรรม หรือเป้าหมายที่ต้องการสะท้อนความต้องการที่จะพัฒนาผู้เรียน และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
2. สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอน และเพื่อนในชั้นเรียน
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมที่สนใจ รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน กิจกรรมที่เป็นพลวัต ได้แก่ การฝึกแก้ปัญหา การศึกษาด้วยตนเอง เป็นต้น
4. จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
5. จัดกิจกรรมการเรียนสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว แม้รายวิชาที่เน้นทางด้านการบรรยาย หลักการ และทฤษฎีเป็นหลักก็สามารถจัดกิจกรรมเสริม อาทิ การอภิปราย การแก้ไขสถานการณ์ที่กำหนดเสริมเข้ากับกิจกรรมการบรรยาย
6. วางแผนในเรื่องของเวลาการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในเรื่องของเนื้อหา และกิจกรรมในการเรียน
7. ใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดเห็นที่ผู้เรียนนำเสนอผู้สอนเป็นผู้ที่จะชี้แนะแนวทางการเรียนรู้จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเนื้อหา การออกแบบและพัฒนากระบวนการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งจะต้องมีการมุ่งใจ การวางแผนบูรณาการ และการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน ลดความกังวลในการเรียน มีความกระตือรือร้น และอาจจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สามารถใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับ โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้เป็นรายบุคคล เรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก และเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการเรียนรู้สูงสุด ผู้เรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบูรณาการข้อมูลข่าวสาร ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการควบคุมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตร 4 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 2) กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการ

ศึกษาในศตวรรษที่ 21 4) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

1. ความหมายของบัณฑิต

จรัส สวรรณเวลา (2549:31-34) สรุปว่าคุณลักษณะของบัณฑิตเมื่อเป็นการลงทุนของสังคม หรือชุมชน หรือประเทศชาติ ที่สำคัญคือความมีศักยภาพที่ รู้ลึกบุญคุณและตั้งใจตอบแทนแก่สังคม และประชาชนด้วย ในปัจจุบันระบบอุดมศึกษายังมีความอ่อนแออยู่มากในการเข้าสังคมความรู้ซึ่งสาเหตุมาจากปัจจัยหลายด้าน เช่นกระบวนการสอนยังมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก เน้นการเพิ่มสารความรู้ แทนที่จะเป็นการสร้างสมรรถนะและปัญญา

วิทยากร เชียงกุล (2549,222-223) สรุปว่า ปัญหาความล้มเหลวของการศึกษาที่สำคัญ คือทำให้คนมีการศึกษาสูงที่ยังติดค่านิยมเห็นแก่ตัว เห็นแก่อภิสิทธิ์ สามารถอธิบายแก่ต่างสร้างความชอบธรรมให้กับการกระทำเพื่อประโยชน์ของตัวเองได้ และพวกเขายังใช้อำนาจในการครอบงำในความรู้และวัฒนธรรมและทักษะในการสื่อสารสร้างภาพพจน์เก่ง ทำให้คนเชื่อถือพวกเขาได้แบบเนียนเพิ่มขึ้นด้วย สังคมไทยจึงไม่เกิดภูมิปัญญาในการมองปัญหาอย่างวิภาควิจารณ์และมองไม่เห็นทางเลือกหลายแนวทาง นอกจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการเมืองแบบมีโอไครยาวสาวได้สาวเอาที่ขึ้นนำกำลังทำอยู่

2. ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต

ปัญหาด้านการเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามระบบวิถีชีวิตที่ดีงามของคนไทย เป็นประเด็นปัญหาหลักที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับการวิภาควิจารณ์จากสังคมอยู่ในขณะนี้ อุดลย์ วิริยเวชกุล (2551 : 9-13) สรุปถึงคุณภาพของบัณฑิตไทยจากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายคน กล่าวสรุปถึงภาพรวมของการศึกษาไทยว่า คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ภาษาอังกฤษไม่ดี ไม่รู้จักประชาธิปไตย อาจารย์มหาวิทยาลัยใจแคบและทำงานร่วมกันไม่ได้ มหาวิทยาลัยอันเป็นชุมชนของผู้ทรงความรู้ นั้น แท้ที่จริงแล้วยังมีวิญญานเป็นทาสระบบการศึกษาที่ไร้ปัญญา มีโครงสร้างทางการศึกษามาก ครูสอนไปด้วยแต่ไม่มีปัญญา เพราะหมดทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นประถมศึกษามัธยมศึกษา อุดมศึกษา เป็นสภาพที่ไร้ปัญญา จากกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาทุกแห่งโดยเฉพาะสถาบันระดับอุดมศึกษาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานนโยบายการค้าที่ทั่วถึงกันหมด ก่อให้เกิดการแข่งขันกันสูง รวมทั้งการบริการการศึกษาที่อยู่ในยุคของสังคมไร้พรมแดนสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องแข่งขันกันมากขึ้นเพื่อให้สามารถดำเนินการกิจการที่ได้รับมอบหมายจากสังคมและสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่จะเกิดขึ้น ในสภาพการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หากไม่มีการเตรียมตัวบัณฑิตให้พร้อมจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาบัณฑิตและสังคมโดยรวมล้าหลัง สถาบันระดับอุดมศึกษาจึงต้องคำนึงถึงการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการหรือความคาดหวังจากสังคม ทบวงมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานตามภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะ

การพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพพร้อมทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้นำสังคมที่ดี อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

จริณี ตันติรัตน์วงศ์ (2556: 2-3) ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดวิสัยทัศน์ของบัณฑิต อุดมคติไทยเพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นคนดีมีงานทำ ด้วยคุณธรรมนำคุณภาพ และกำหนดเป้าหมายที่ เร่งรัดการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย ดังนี้

1. มีการใช้และพัฒนารูปแบบการสั่งสอนและการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้มีการปฏิบัติอย่างเหมาะสมในสถาบันอุดมศึกษา

2. มีเครือข่ายการดำเนินงานในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สถาบันอุดมศึกษาต่างๆได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาบัณฑิต อุดมคติไปสู่ความสำเร็จ โดยมีแนวทางต่างๆ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายและมีแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม

2. กำหนดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม

3. สร้างเครือข่ายการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทยเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

4. พัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม

5. พัฒนาบุคลากรทั้งผู้สอนและผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม

6. ตรวจสอบติดตามและส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนิสิตนักศึกษา และบุคลากรเพื่อหาแนวทางในการสนับสนุน

ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยต่างๆ ได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาศึกษาทั่วไปที่ สอนและแทรกความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อตอบสนองการผลิตบัณฑิตอุดมคติไทย นอกจากนี้ยังได้แทรกความรู้สารสนเทศเบื้องต้นที่จำเป็นและเกี่ยวข้องในการใช้ชีวิตประจำวันของ ผู้เรียนในหลักสูตรการเรียนการสอนอีกด้วย

3. การผลิตบัณฑิตให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์

สังคมไทยปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อทุกส่วนของสังคมไทยอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น นอกจากมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นไทยแล้ว วิทยาลัยฯ จึงมุ่งผลิตบัณฑิตที่สามารถดำรงชีวิตประกอบอาชีพในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้เหมาะสมอยู่ในโลกปัจจุบันอย่างมีความสุข ด้วยการจัดกระบวนการพัฒนา คุณลักษณะที่จำเป็นของคนรุ่นใหม่ โดยเน้นคุณค่าความสามารถในการเรียนรู้ ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเหตุผล ความสามารถทางภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถในการทำงานร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม มีความรักใน ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อนมนุษย์

4. กระบวนการสร้างจิตและพัฒนาบัณฑิต

การจัดการศึกษาของวิทยาลัยฯ ใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาบัณฑิต คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ เพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาบัณฑิตที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ใช้วัฒนธรรมความเป็นไทย ที่เป็นกัลยาณมิตร มีความเอื้ออาทรต่อศิษย์และมุ่งพัฒนาศิษย์ ทั้งทางด้านความรู้ ทางด้านเจตคติ และทางด้านทักษะปฏิบัติ

5. การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การวิจัยและพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน นักศึกษา คณาจารย์ โดยบูรณาการการวิจัยและพัฒนาเข้ากับการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างท้องถิ่นและสถาบันการศึกษา โดยผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากท้องถิ่น สังคม จากกระบวนการปฏิบัติโดยใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือเรียนรู้ ชุมชนเป็นห้องเรียน อันจะส่งผลให้บัณฑิตที่จะจบเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

(<http://www.sufficiencyeconomy.org/detail.swf> สืบค้น 22 มีนาคม 2558)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามศักยภาพความพร้อมด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ประกอบไปด้วย 5 ด้านคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills) เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การพัฒนาความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาความสามารถของบุคลากร Welch (2001 อ้างถึงใน ศิริอร พงษ์สมบูรณ์, 2555:2) ได้กล่าวไว้ว่า องค์การใดต้องการเป็นองค์การชั้นนำและสร้างความสำเร็จให้กับองค์การนั้น จำเป็นจะต้องมีการสร้างทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ให้เกิดกับองค์การ กล่าวคือ บุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่สุดขององค์การ ซึ่งจะมีทิศทางไปทางใด ขึ้นอยู่กับคุณภาพและประสิทธิภาพของบุคลากร ขององค์การนั้นๆ

“การพัฒนา” Development ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 (2546: 779) ได้ให้ความหมายของคำว่า “พัฒนา” คือ “ทำให้เจริญ” ดังนั้นการพัฒนาจึงหมายถึง การทำให้เจริญ

“บุคลากร” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 (2546: 629) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลากร” คือ “ผู้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน”

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร คือการพัฒนาผู้ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานให้ปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่า การพัฒนาบุคลากร ไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2552: 135) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า เป็นกรรมวิธีต่างๆ ที่จะมุ่งเพิ่มเติมความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การพัฒนาบุคลกรยังมุ่งหมายที่จะพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในทางที่ดี มีขวัญกำลังใจในการทำงานและมีความคิดที่จะปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

สมาน รังสิโยภุชฎ (2555: 80) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาบุคลากรว่า หมายถึงการดำเนินการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการทำงานที่ดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน อันจะเป็นผลให้ปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างความรู้ และเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ วิธีการในการทำงานอันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำงานด้วยความสุข

รูปแบบของการพัฒนาบุคลากร

ในการพัฒนาบุคลากร มีวิธีดำเนินการโดยใช้วิธีการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา ตามแนวคิดของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ใน 5 ด้าน ดังนี้ (รัตนาน เนื่องแก้ว, 2552 : 32-35)

1. การปฐมนิเทศ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการพัฒนาบุคลากรในองค์การ ที่เข้ามาทำงานใหม่ หรือผู้ที่รับราชการมานานแล้ว แต่เพียงย้ายสับเปลี่ยน หรือหมุนเวียนมาปฏิบัติงานหน้าที่ใหม่ ซึ่งเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับแนะนำชี้แจง ให้ทราบความรู้ต่างๆ ไป ทุกระเบียบ สร้างความคุ้นเคยกับผู้ร่วมงานลักษณะโครงสร้างขององค์การ นโยบายขององค์การ เพื่อให้สมาชิกใหม่เข้าใจวัตถุประสงค์ รวมทั้งเรียนรู้สภาพแวดล้อมขององค์การ เพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และเป็นประโยชน์ในการทำงานต่อไป

2. การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนซึ่งมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความชำนาญ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง ที่สามารถนำมาใช้เพื่อเปลี่ยนแปลงการกระทำ หรือพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคคล

3. การส่งเสริมด้านวิชาการ มีวัตถุประสงค์ให้บุคลากร ได้รับความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น และสามารถทำได้หลายรูปแบบ เน้นในเรื่องของการให้ความรู้

4. การส่งไปศึกษาดูงาน เป็นการเพิ่มพูนวุฒิ ของบุคลากรให้มีความรู้ยิ่งขึ้น การที่บุคลากรทำงานอยู่ที่ใดนานๆ ความรู้ความสามารถอาจล้าสมัย ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีใหม่ๆ หรืออาจใช้วิธีการใหม่ๆ ไม่เป็น จึงต้องส่งบุคลากร ไปศึกษาดูงานในหน่วยงานที่มีระบบการทำงานที่ดีและทันสมัย

5. การส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อ เป็นการพัฒนาบุคลากรอีกวิธีหนึ่ง ที่จะทำให้บุคลากรมีความรู้เพิ่มขึ้น หรืออาจได้รับความรู้ใหม่ ซึ่งอาจทำได้ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

สรุปได้ว่า วิธีการหรือรูปแบบการพัฒนาบุคลากรมีหลากหลาย ดังนั้น การเลือกรูปแบบในการพัฒนาบุคลากร จะต้องพิจารณาตามวัตถุประสงค์ว่าจะต้องการพัฒนาในด้านใด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กร

การสร้างสมรรถนะด้านการใช้ภาษา

แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะหรือความสามารถของบุคคลในองค์กร (Competency) ได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1960 จากข้อเสนอบทความทางวิชาการของ เดวิด แมคเคลลีแลนด์ (David McClelland) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดี (Excellent Performer) ของบุคคลในองค์กรกับระดับทักษะความรู้ความสามารถ โดยระบุว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถ (Competency) แต่บริษัทควรว่าจ้างบุคคลที่ความสามารถมากกว่าคะแนนทดสอบ (Test Scores) และต่อมาองค์การ U.S. Foreign Service ได้ขอให้ David McClelland พัฒนาวิธีการคัดเลือกคนใหม่ (दनय तेयनपुठ 2556:55)

Scott B. Parry (อ้างถึงใน สุภัญญา รัชมีธรรมโชติ, 2551 : 48) สรุปคำนิยามของสมรรถนะ ไว้ว่า กลุ่มของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะ (Attributes) ที่เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผลกระทบต่องานหลักของตำแหน่งงานหนึ่งๆ โดยกลุ่มความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์กับผลงานของตำแหน่งนั้นๆ และสามารถวัดผลเทียบกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ และเป็นสิ่งที่สามารถเสริมสร้างขึ้นได้ โดยผ่านการฝึกอบรมและการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547) กล่าวว่า สมรรถนะ (Competency) คือ กลุ่มของความรู้ความสามารถทักษะตลอดจนทัศนคติที่จำเป็นในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุณลักษณะของบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและผลของการปฏิบัติงาน ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ส่วนหนึ่งประกอบขึ้นจากทักษะความรู้ ความสามารถ ทัศนคติ บุคลิกภาพ ค่านิยมของบุคคล หรือพฤติกรรมของผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานยอดเยี่ยมในงานหนึ่ง ๆ

ประจักษ์ ทรัพย์อุดม (2550 :3) ได้ให้ความหมายของ คำว่า สมรรถนะ ไว้ว่าเป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic of Attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ที่จำเป็น และมีผลให้บุคคลนั้นปฏิบัติงานใน ความรับผิดชอบของตนได้ดีกว่าบุคคลอื่น ซึ่งสมรรถนะของคนเกิดได้จาก 3 ทางคือ 1) เป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด 2) เกิดจากประสบการณ์การทำงาน 3) เกิดจากการฝึกอบรมและพัฒนา

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2551: 61) ให้นิยามของ สมรรถนะ ไว้ว่า คือคุณลักษณะของบุคคลได้แก่ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณสมบัติต่างๆ ได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ

คุณลักษณะทางกายภาพและอื่นๆ ซึ่งจำเป็นและสอดคล้องกับความเหมาะสมขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องสามารถจำแนกได้ว่า ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้ ต้องมีคุณลักษณะเด่นๆ อะไรหรือคุณลักษณะสำคัญๆ อะไรบ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาเหตุที่ทำงานแล้วไม่ประสบความสำเร็จ เพราะขาดคุณลักษณะบางประการคืออะไร เป็นต้น

สุทัศน์ น้าพุลสุขสันต์ (2550: 11) ให้ความหมายสมรรถนะ คือ คุณลักษณะทั้งในด้านทักษะความรู้และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ

พนม เพชรจตุพร (2550: 46) ได้สรุปความหมายของ Competency จากแนวคิดของ David Mc Celland ว่า Competency เป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้น สร้างผลปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนด ในงานที่ตนรับผิดชอบ องค์ประกอบของ Competency ตามแนวคิดของแมคเคลลีแลนดมี 5 ส่วน คือ

1. ความรู้ (knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
2. ทักษะ (skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นทักษะที่เกิดได้นั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างแคล่วคล่องว่องไวเช่น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (self - concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
4. บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
5. แรงจูงใจ/เจตคติ (motives / attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

ความหมายของสมรรถนะดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะคือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกและส่งผลต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบทำให้การปฏิบัติงานนั้นๆ โดยมีความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ที่ซ่อนเร้นอยู่ ได้แก่ ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพและอื่นๆ ซึ่งพฤติกรรมที่นำมาใช้จะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติในตำแหน่งนั้นๆ เพื่อก่อให้เกิดผลการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ หรือเกิดผลการปฏิบัติงานที่ดีเด่น (Excellent Performance)

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลเรื่องศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรด้านบุคลากรทางการศึกษา 3 ด้าน ประกอบไปด้วย 1) การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร 2) การอบรมพัฒนา 3) การสนับสนุนการเรียนการสอน ในการเตรียมความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิการ์ สุวรรณศรี (2555) ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่าบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้สร้างอนาคตของชาติโดยบุคลากรทางการศึกษาจะช่วยหล่อหลอมสร้างสมประสบการณ์องค์ความรู้ทักษะตลอดจนทัศนคติความประพฤติบุคลิกภาพของคนให้ไปในทางสร้างสรรค์ได้อีกทั้งในปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งสิ่งที่มีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยโดยตรงคือการผลิตบัณฑิตหรือแรงงานที่มีความรู้ความสามารถให้ออกไปรับใช้ชาติและออกไปแข่งขันกับนานาชาติในกลุ่มอาเซียนสถาบันการศึกษาจึงต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการแข่งขันดังกล่าวเพราะอย่างน้อยหากสถาบันการศึกษามีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรไม่เพียงแต่จะเกิดประโยชน์แก่ตัวบุคลากรและนักศึกษาเท่านั้นสถาบันการศึกษารวมถึงสังคมและประเทศชาติก็จะได้รับประโยชน์ด้วย

กัญญวีย์ ศรีสวัสดิ์พงษ์ และประจักษ์ บัวผัน (2555) ทำการศึกษาเรื่อง การสนับสนุนองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า เมื่อบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมด้วยแล้วจะลดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคลากรได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร และสามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น บุคลากรจะเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กรด้วยความเต็มใจ และรู้สึกพึงพอใจในผลงานรู้อยู่ที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

จันทร์พา ทัดภูธร (2556) ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมและการเตรียมตัวทางด้านการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อรองรับการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี พุทธศักราช 2558 ผลการวิจัยพบว่า ประเทศสมาชิกของอาเซียนมีระดับความพร้อมและการเตรียมตัวทางด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษ โดยสิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซียและบรูไน มีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษในระดับที่สูงกว่าประเทศสมาชิกอื่นๆ

นภตล สุรัตน์ติชัยกุล (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยด้านการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนจาก 3 ระดับ คือ มาก น้อย ไม่พร้อมหรือไม่เปิดสอนนั้น ส่วนใหญ่ในด้านหลักสูตรต่างๆ จะอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจะอยู่ในระดับมาก ในส่วนของความพร้อมในด้านการกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของไทยมีนโยบายที่เน้นไปในด้านการผลิตช่างฝีมือหรือแรงงานฝีมือ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมา จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่เน้นแรงงานระดับชำนาญการ ซึ่งผลิตโดยสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเท่านั้น

เพ็ญประภา เจริญสุข และ อนุวัติ เจริญสุข (2554) ทำการศึกษาเรื่องภาษาอังกฤษกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน 2015 ผลการศึกษาพบว่า ในอีก 4 ปีข้างหน้า จะเกิดการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ แรงงานไทยจะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบอย่างเห็นได้ชัด การที่ประเทศไทยมีแผนและกลยุทธ์เพื่อเตรียมคนในประเทศให้พร้อมนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญและ

เร่งด่วน การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนชาวไทยเป็นกุญแจสำคัญและเป็นบันไดขั้นแรกแห่งการพัฒนาและความร่วมมือของคนไทยทั้งชาติ ต้องมีสาขาวิชาหลักที่มีความต้องการคือ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และนักบัญชี ในขณะที่เดียวกันต้องมีการเตรียมพร้อมด้านภาษาอังกฤษ สำหรับใช้ในการสื่อสารและการทำงาน

มงคล จันทร์ภิบาล (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบโต้ตอบ (Active Learning) สรุปได้ว่า การสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกที่จะทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความถนัดความสามารถ ความสนใจของตนทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้นมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถประยุกต์ความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

รัชณี มีพันธ์ (2558) ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า การเตรียมความพร้อมของบัณฑิตวิทยาลัยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) ความรู้ของผู้สอนและนักศึกษา 2) หลักสูตรต้องมีความทันสมัย 3) ระบบการบริหารจัดการ 4) งบประมาณ 5) สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะส่งผลให้บัณฑิตวิทยาลัยเกิดความพร้อม

สมใจ กงเต็ม (2555) ทำการศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเพชรบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้และด้านทักษะกระบวนการอยู่ในระดับปานกลาง ความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคณะมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาต่างคณะกันมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนด้านทักษะและกระบวนการ ด้านเจตคติ แตกต่างกัน

สุบิน ยุระรัช (2554) ทำการศึกษาวิจัย เรื่องความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคาดหวังมี 3 ด้าน 1. ด้านพุทธิพิสัย 2. ด้านจิตพิสัย 3. ด้านทักษะพิสัย และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ ด้านอาชีพ ด้านคุณลักษณะของบัณฑิต และด้านกิจกรรมการผลิตและพัฒนาคุณภาพบัณฑิต ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านอาจารย์และบุคลากร ด้านภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษและด้านการแนะแนวอาชีพและการทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียน ตามลำดับ

สุภัค ยมพุก (2558) ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กลุ่มที่ 4 พบว่าการบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพการสอนของครูอยู่ในระดับมาก การรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานมีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลการสอนของครู ผลการวิจัยจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร

สถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของนโยบายการบริหารสถานศึกษาและการสนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูและประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

เอกชัย พุทธสอน (2557) แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาพบว่า เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและเทคโนโลยี จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีและทักษะชีวิตและการทำงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องเกิดจากทักษะที่ฝึกฝนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญและทัศนคติให้เจริญงอกงามและมีประสิทธิภาพ

บทสรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 – 2559 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่า สถาบันทางการศึกษามีการเตรียมพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้งทางด้านศักยภาพการสอน การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพบัณฑิต รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยบูรณาการแนวคิดของงานวิจัยที่มีความสอดคล้องเชิงเหตุและผล ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการดำรงชีวิตและการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนั้นหากหลักสูตรมีศักยภาพและความพร้อมที่เหมาะสมจะส่งผลสถานศึกษาและบัณฑิตให้คุณภาพพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ศักยภาพและความพร้อมของหลักสูตร รวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความพร้อมของการจัดการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ระเบียบวิจัย
2. การเลือกพื้นที่วิจัย
3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก และการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การบันทึกข้อมูลภาคสนาม
8. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ใช้ข้อมูล
9. การวิเคราะห์ข้อมูล
10. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล

1. ระเบียบวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลภาคสนาม และเก็บข้อมูลจากเอกสารเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นองค์รวมและเชื่อถือได้ ในการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นรายบุคคลโดยใช้แนวคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ศักยภาพและพร้อมของหลักสูตร และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความพร้อมของการจัดการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จากนั้นจึงนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์และดำเนินการศึกษาเป็นลำดับต่อไป

2. การเลือกพื้นที่วิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกพื้นที่ในการศึกษาแบบเจาะจง คือ คณะวิชาที่เปิดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 8 คณะ ประกอบไปด้วย คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะพยาบาลศาสตร์

3. ผู้ให้ข้อมูล และเกณฑ์การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยใช้แบบสัมภาษณ์ต่างชุดกัน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 ประเภทเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1.1 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถาม (Interview Guide) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 33 คน

4.2 ประเภทอุปกรณ์ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.1 เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกการสัมภาษณ์ และสนทนากับผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยไม่สามารถจดบันทึกได้ทันขณะที่สัมภาษณ์

4.2.2 สมุดบันทึกและปากกา สำหรับจดบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสนทนา

4.2.3 แฟ้มสำหรับเก็บข้อมูล

4.2.4 กล้องถ่ายภาพ สำหรับบันทึกภาพข้อมูลที่สำคัญในการวิจัย เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและครบถ้วน

5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่างๆ จากหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์

5.2 กำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อย เพื่อให้ข้อคำถามในการสัมภาษณ์มีรายละเอียดที่ครบถ้วนและสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5.3 ปรับปรุงและพัฒนาข้อคำถาม ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนวรรณกรรม จากหนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

6.2 ผู้วิจัยได้เข้าไปแนะนำตัวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ในประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจ โดยสร้างแนวคำถามอย่างกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางการสัมภาษณ์ล่วงหน้า ซึ่งข้อคำถามต่างๆ จะมีลักษณะยืดหยุ่นไม่มีกำหนดตายตัว มีเพียงแนวคำถามที่กำหนดประเด็นสำคัญไว้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

และขณะสัมภาษณ์ยังคงสามารถปรับเปลี่ยนคำถามได้ตามสถานการณ์โดยยังคงรักษาคำถามประเด็นหลักไว้

7. การบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การบันทึกข้อมูลภาคสนามช่วยให้การศึกษาข้อมูลของผู้วิจัยมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากขึ้น เนื่องจากช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและไม่คลาดเคลื่อนเพราะการใช้ความจำเพียงอย่างเดียวข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน การบันทึกข้อมูลช่วยสร้างบรรยากาศเป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลทำให้การสัมภาษณ์มีความเป็นธรรมชาติมากที่สุด ส่วนการสัมภาษณ์ข้อมูลที่มีประเด็นสำคัญผู้วิจัยได้ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลในการใช้เทปบันทึกเสียงสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อให้ผู้วิจัยสามารถจดจำข้อมูลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

8. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและบทบาทผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้คำนึงถึงจรรยาบรรณผู้วิจัยและพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลตั้งแต่เริ่มกระบวนการเก็บข้อมูลจนกระทั่งการวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ดังนี้

8.1 ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้แนะนำตัวกับผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ทราบว่าผู้วิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรฯ และได้แจ้งระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้

8.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย พร้อมขออนุญาตบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายภาพขณะสัมภาษณ์ เพื่อให้ข้อมูลถูกต้องและครบถ้วน

8.3 ผู้วิจัยแจ้งผู้ให้ข้อมูลทราบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจะไม่นำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์โดยเด็ดขาดและจะไม่ส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งต่อตัวบุคคลและต่อองค์กร

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

9.1 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการศึกษาภาคสนาม โดยการบันทึกข้อมูลลงในสมุดและเครื่องบันทึกเสียง รวมทั้งเก็บภาพถ่ายขณะสัมภาษณ์

9.2 ผู้วิจัยดำเนินการแบ่งข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่โดยแยกเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งหากข้อมูลไม่มีความชัดเจนหรือมีความบกพร่อง ผู้วิจัยจะดำเนินการเข้าไปศึกษาในพื้นที่เพิ่มเติม

9.3 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงในการวิเคราะห์การสรุปผลและการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

9.4 ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Description Analysis)

10. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้รวบรวมมานั้นมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือหรือไม่ โดยเป็นการตรวจสอบข้อมูลด้านเวลา สถานที่และบุคคล ซึ่งการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นรองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตภัณฑ์และวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี รองคณบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน ประธานหลักสูตร โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มนี้ มาประมวลผลและวิเคราะห์ว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันภายในกลุ่มหรือไม่ กรณีข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งกันจากผู้ให้ข้อมูลคนใดคนหนึ่ง ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ประเด็นดังกล่าวกับผู้ให้ข้อมูลคนอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด ส่วนข้อมูลที่ขาดความน่าเชื่อถือผู้วิจัยจะไม่นำมาใช้ในการศึกษา และหากข้อมูลที่ได้ยังไม่เพียงพอผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพิ่มเติมกับข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ หากข้อมูลที่ได้มีความขัดแย้งและขาดความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจะทำการค้นคว้าและตรวจสอบเพิ่มเติมเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วนและน่าเชื่อถือมากที่สุดก่อนนำไปสรุปผลและอภิปรายผลต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและทำการศึกษาข้อมูลจาก รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะ และประธานหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการจัดการศึกษาศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของหลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งจะแบ่งผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ (Vision)
2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel)
 - 2.1 ด้านความรู้
 - 2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
 - 2.3 ด้านการบริหารจัดการ
3. การขยายโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Expansion)
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (Promotion of Participation in Educational Administration and Management)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
 - 1.1 ทมววิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE)
 - 1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
 - 1.3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Education Management)
 - 1.4 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning Instruction)

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (Graduates' Quality Improvement)
 - 2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)
 - 2.2 ด้านความรู้ (Knowledge)
 - 2.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
 - 2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)
 - 2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills)
3. ด้านบุคลากรทางการศึกษา (Educational Personnel)
 - 3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude)
 - 3.2 การอบรมพัฒนา (Training for Development)
 - 3.3 การสนับสนุนการเรียนการสอน (Support of Learning and Instruction)

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
 - 1.1 จุดแข็ง (Strengths)
 - 1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)
 - 1.3 โอกาส (Opportunities)
 - 1.4 อุปสรรค (Threats)

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ในการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยทำการทำสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่เป็นรองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรใหม่และปรับปรุงหลักสูตรเดิม การถ่ายทอดนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

จากการศึกษาเอกสารแผนยุทธศาสตร์พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สามารถสรุปได้ว่า ภายในปี 2562 จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีความโดดเด่นด้านอาหารและการท่องเที่ยว ซึ่งวิสัยทัศน์ดังกล่าวมีการกำหนดนโยบาย 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมนำ ความรู้มีความเข้มแข็งทางวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับศักยภาพของ พื้นที่ ตลอดจนมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มีสุขภาวะที่ดี ส่งเสริมการผลิตครูที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐาน วิชาชีพและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เร่งรัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่ ทันสมัย และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเร่งรัดพัฒนานักศึกษาให้มีสมรรถนะ สากลเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 ด้านการวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีสนับสนุนการวิจัยที่ตอบโจทย์ และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ ตลอดจนสร้างนักวิจัยที่มีขีดความสามารถ ในการพัฒนานวัตกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่น

1.3 ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ส่งเสริมสนับสนุนการบริการวิชาการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ในหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น สนับสนุนการ ศึกษาวิจัยเพื่อสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ใช้และถ่ายทอดสู่สังคม ทั้งส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักศึกษา และ ประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความตระหนักซึ่งค่านิยมเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและเชิดชู ภูมิปัญญาไทยและสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรม เพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่สู่สากล

1.4 ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี พัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการสู่องค์กรแห่งคุณภาพ โดยใช้กลไกการประกันคุณภาพและเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการ ดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) บูรณาการให้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการดำเนินงานทุกระบบขององค์กรเพื่อนำไปสู่องค์กรแห่ง การเรียนรู้มุ่งสู่คุณภาพ และได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล

ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สรุปได้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนจะมีความพร้อมได้ต้องรับการ สนับสนุนและส่งเสริมทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ไปสู่ วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 6 ข้อ คือ

1.1 ก้าวสู่ความเป็นเลิศด้านอาหารและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมุ่ง สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านอาหารและการท่องเที่ยวเป็นฐานการในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้ได้รับการยอมรับและพร้อมทำงานในระดับสากลและเพิ่มมูลค่า ผลิตภัณฑ์จากการเกษตรในพื้นที่

1.2 ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ “พร้อมทำงาน” มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิดโอกาส ทางการศึกษา พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอก ห้องเรียน ให้นักศึกษามีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ และพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง และปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาให้สามารถผลิต

บัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย คือ “ชื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่รู้”

1.3 ผลิตผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมุ่งเน้นสร้างผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์และจัดการความรู้ที่มีผลกระทบสูงในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเชิงพื้นที่ ตอบโจทย์และสนองต่อความต้องการของสังคมและชุมชน โดยสร้างเครือข่ายร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนผลิตนักวิจัยที่มีขีดความสามารถในการวิจัย งานสร้างสรรค์ และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชุมชน

1.4 ก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยรับผิดชอบต่อสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมุ่งสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้ชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการเรียนการสอนการวิจัย บริการวิชาการ การสืบสานโครงการพระราชดำริ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตอบสนองความต้องการของสังคมและชุมชนเป็นที่พึ่งด้านการเรียนรู้และเป็นคลังปัญญาของท้องถิ่น

1.5 พัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจะพัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นสากลในทุกมิติและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

1.6 พัฒนาคุณภาพการบริหารสู่การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการในทุกมิติให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีขีดสมรรถนะสูง โดยนำหลักธรรมาภิบาล และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ (Education Criteria for Performance Excellence: EdPEX) มาเป็นเครื่องมือในการบริหาร

“สนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel) พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านความรู้ ซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถทางการสื่อสาร ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย เปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการในตลาดอาเซียน จัดทำหลักสูตรอาเซียนและสนับสนุนให้มีอาจารย์ชาวต่างชาติ ด้านการบริหารจัดการ ประกอบไปด้วยการจัดสรรงบประมาณ การสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมและระบบสารสนเทศในการสื่อสาร

2.1 ด้านความรู้

ในส่วนของด้านความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญทางด้านภาษา ในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล บุคลากรและ นักศึกษามีความสามารถทางภาษา สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ซึ่งแนวทางในการพัฒนา ความพร้อมจะมีการจัดอบรมในด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนา ทักษะภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนให้กับบุคลากรและนักศึกษา

“ตามยุทธศาสตร์ก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล บุคลากรและนักศึกษาต้องมีความสามารถทางภาษา” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์ การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ในส่วนของด้านหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิด หลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดในอาเซียน เช่น พยาบาล บัญชี วิศวกรรม ท่องเที่ยว 2 ภาษา ภาษาจีน เสริมหลักสูตรในทุกคณะสาขาวิชา โดยจะมีการเปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน และ รายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน ซึ่งแนวทางใน การพัฒนาความพร้อมโดยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน

“มีหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดอาเซียน แล้วยังเสริมหลักสูตรมิติต่างๆ ของอาเซียนในทุกสาขาวิชา บางวิชาให้เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรม สนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนแล้วเอามา บูรณาการการเรียนการสอน” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์ การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

2.3 ด้านการบริหารจัดการ

ในส่วนของด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการจัดสรร งบประมาณเพื่อให้บุคลากรสามารถขอทุนเพื่อการศึกษาต่อโดยตรงกับสาขาวิชาที่สอนหรือตรง กับงานที่ปฏิบัติ สนับสนุนทุนวิจัยทั้งการวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน การ สนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมต่างๆ ให้บุคลากรและนักศึกษาทำกิจกรรมร่วมกับทางมหาวิทยาลัย ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กำหนดโครงสร้าง พื้นฐานให้สามารถเรียนที่ไหนเวลาใดก็ได้ ซึ่งได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สร้างสรรค์ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย

“มีทุนสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ทำ สนับสนุนงบประมาณให้จัดกิจกรรม” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่าย ยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

“มีการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแบบ STEM พัฒนา ห้องปฏิบัติการสื่อการเรียนรู้” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่าย ยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

3. การขยายโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Expansion)

จากการสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ด้านการ ขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคทาง การศึกษาให้สิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาแก่ทุกกลุ่มคนในสังคม โดยไม่ขึ้นอยู่กับความ แตกต่างกันในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สภาพทางกาย สถานะทางเศรษฐกิจและความเชื่อทาง ศาสนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีนักศึกษาที่มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติศาสนา นักศึกษา ที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเสมอภาค ทั้งยังมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ นักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา

“ทุกคนมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคนที่มีความผิดปกติ ทางด้านร่างกาย ความแตกต่างทางศาสนาหรือสถานะทางสังคม” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (Promotion of Participation in Educational Administration and Management)

จากการสัมภาษณ์รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ด้านการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญกับ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งนี้การพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาและ การพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา จะต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรม และขนบประเพณีอันดีงามของไทย โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การให้บริการวิชาการแก่ชุมชน การเชิญปราชญ์ชาวบ้านเป็นวิทยากรให้ความรู้ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สกุลช่างเมืองเพชร เพื่อเป็นคลัง ปัญญาท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้วิทยาการผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการบริหารและจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยตระหนักดีว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

เพชรบุรีจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ และเป็นผู้ที่ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผน เสนอโครงการไปจนถึงการปฏิบัติและตรวจสอบ ภายใต้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพ

“การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น มีการให้บริการวิชาการกับท้องถิ่น แล้วก็ต้องเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ประชาชนชาวบ้านมาให้ความรู้ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้สกลุช่างเมืองเพชร ส่วนบุคลากรมีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผน เสนอโครงการ จัดทำโครงการ ตรวจสอบโครงการ” (เสนาะ กลิ่นงาม, รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ ,2559)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาคัญภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นรองคณบดีฝ่ายวิชาการ จำนวน 8 คน และ ประธานหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 19 คน ประธานหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน และประธานหลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อทราบถึงศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning) 2) ด้านการพัฒนาบัณฑิตประกอบไปด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills) 3) ด้านบุคลากรทางการศึกษา ประกอบไปด้วย การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร การอบรมพัฒนา การสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลส่วนศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สรุปแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร ด้านการพัฒนาหลักสูตรพบว่า ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีทุกหลักสูตรมีการปรับปรุงและพัฒนาโดยเน้นให้มีภาษาในกลุ่มอาเซียนให้เลือกเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาและ

ปริญญาตรี พ.ศ. 2548 และประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยยึดตามแนวทางของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในหลักการที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” ทุกหลักสูตรจะมีการดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร มีการสอบถามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และมีการประเมินหลักสูตร เพื่อรองรับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบไปด้วย ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงาน อีกทั้งยังเน้นการจัดการสอนแบบ Active Learning เป็นการนำเอาวิธีการสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE)

ในส่วนของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ตระหนักถึงความสำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและเห็นความจำเป็นในการสร้างพื้นฐานความรู้ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาเป็นบัณฑิต สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี คนเก่ง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน โดยได้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการปรับปรุงโดยเน้นให้มีภาษาในกลุ่มอาเซียนให้เลือกเรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษที่มีบทบาทสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี มีคุณธรรม คิดอย่างมีเหตุผล ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประเทศในกลุ่มอาเซียน จากการสัมภาษณ์รองคณบดีและประธานหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ข้อมูล ดังนี้

“คณะมีการปรับวิชา GE เพื่อเน้นให้มีภาษาในอาเซียนให้นักศึกษาเลือกเรียน นอกจากนี้ยังมีวิชาอาเซียนศึกษา ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและ

วัฒนธรรมอาเซียน” (อัญชญา พาณิช,รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

“มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชา GE ตามนโยบายของคณบดี การที่เราจะเข้าสู่ AEC ภาษาอังกฤษต้องได้ ซึ่งมอบหมายให้อาจารย์ผู้สอน อธิบายเป็นภาษาอังกฤษ ในบางหัวข้อ” (สุภาดา ชุนณรงค์,รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559)

“คณะมีรายวิชา GE เช่นรายวิชาอาเซียนศึกษาที่เน้นให้ความรู้บริบทต่างๆ เขตการค้าเสรี สภาพเศรษฐกิจพื้นฐานของประชาคมอาเซียน” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา, 2559)

“คณะ มีการปรับปรุงหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตในระดับปริญญาตรีโดยมีวิชาภาษาอังกฤษ เป็นวิชา GE เป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ในระดับปริญญาโทเปิดรายวิชาภาษาและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นภาษาอังกฤษและรายวิชาภาษาและไอที โดยนักศึกษาในระดับปริญญาโทจะต้องสอบให้ผ่านในรายวิชานี้” (ปัญญาทองนิล, คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, 2559)

1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)

ในส่วนของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จากการรวมตัวของประเทศในกลุ่มอาเซียน 10 ประเทศ เป็น Asean Economics Community (AEC) เพื่อที่จะให้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันตามที่มีกำหนดให้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญได้อย่างเสรี 7 อาชีพ ได้แก่ อาชีพวิศวกร (Engineering Services) อาชีพพยาบาล (Nursing Services) อาชีพสถาปนิก(Architectural Services) อาชีพการสำรวจ (Surveying Qualifications) อาชีพนักบัญชี (Accountancy Services) อาชีพทันตแพทย์ (Dental Practitioners) อาชีพแพทย์ (Medical Practitioners) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีในกลุ่ม 7 อาชีพนั้น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยมีศักยภาพในด้านการผลิตบุคลากรในสายวิชาชีพทั้ง 7 ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งทำให้ผู้จบการศึกษาในสายวิชาชีพทั้ง 7 ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอกมีตลาดงานที่เปิดกว้างมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีการพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้มีองค์ความรู้ไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชา ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง หรือสาขาวิชาที่รองรับตลาดแรงงานในอนาคต เช่น การบัญชี วิศวกรรม พยาบาล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งจะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการผลักดันให้ประเทศไทยก้าวขึ้นไปอยู่ในแถวหน้าของอาเซียนและยืนหยัดในเวทีโลกได้อย่างมั่นคง

จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการทุกคณะและประธานหลักสูตร กล่าวในเรื่องนี้ ในทิศทางเดียวกันว่า ทุกหลักสูตรมีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการสอดแทรกภาษาอังกฤษเข้าไปในรายวิชาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาในวิชานั้นๆ โดยมีการวิพากษ์หลักสูตร มีการสอบถามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และมีการประเมินหลักสูตร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1.2.1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ จะเป็นการประเมินเอกสารหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ จุดหมาย จุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระ และวิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนมีความสอดคล้อง เหมาะสม ครอบคลุมและถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตร เหมาะกับการนำไปปฏิบัติหรือไม่ โดยจะทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.2.2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร จะเป็นการประเมินการนำไปใช้นำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทำอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรในการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการและสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ ซึ่งเมื่อพบข้อผิดพลาดสามารถแก้ไขได้ในทันที

1.2.3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรจะเป็นการประเมินระบบหลักสูตร คือ การประเมินที่ลึกล้ำและจะประเมินอย่างละเอียดกับทุกๆ องค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อเป็นการประเมินว่าหลักสูตรนี้ดีจริง สามารถนำไปใช้ได้จริง มีข้อผิดพลาดตรงนี้ ต้องแก้ไขอย่างนี้ถือเป็นการประเมินที่สมบูรณ์และครอบคลุมมากที่สุด

“พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรในเรื่องของอาหารเราพัฒนาเพื่อให้ทันกับอาเซียนมากขึ้น โดยการเพิ่มเติมในเรื่องของภาษาเข้าไปและเราก็ยังมีเรื่องของความเชี่ยวชาญในเรื่องอาหารมากขึ้นเรามีการเชิญผู้ใช้บัณฑิต ผู้ประกอบการ โรงแรมที่นักศึกษาออกไปฝึกมาสอบถามความต้องการตั้งแต่เริ่มทำหลักสูตร”

(นปภา หอมหวาน,ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี และศิลปะการประกอบอาหาร, 2559)

“คณะเกษตรมีหลักสูตร 5 หลักสูตร มีการปรับปรุงหลักสูตร ผ่าน สกอ. ไปแล้ว 3 หลักสูตรอันนี้ครบรอบ 5 ปี อีก 2 หลักสูตร ถ้าถามว่ามันมีความสอดคล้องกับอาเซียนเพื่อให้ตอบสนองกับอาเซียน ในหลักสูตรก็จะมีการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเฉพาะด้าน” (ชลิตา ช่างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะเกษตร, 2559)

“หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนทั้งอัตลักษณ์ โดยเน้นการกระจายองค์ความรู้ไปสู่สากล ยึดหลักค่านิยมอาเซียน ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์หรือวิธีคิดโดยมองในมิติประชาคมอาเซียนเพื่อสร้างองค์ความรู้และปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยสอดแทรกภาษาอังกฤษเข้าไปในเนื้อหาวิชา เพราะต่อไปเราไม่ได้ผลิตนักศึกษาให้ทำงานแต่ในประเทศไทย เราต้องผลิตเพื่อรองรับตลาดแรงงาน โดยหลักสูตรจะมีการประเมินการไปใช้ระหว่างใช้และหลักการใช้” (ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ,ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, 2559)

1.3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Learning)

ในส่วนของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเรียนรู้ที่สามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ผ่านเทคโนโลยี เพื่อให้ทันยุคการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียน ผู้สอนต้องเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เพิ่มขึ้นอย่างเหมาะสม อย่างน้อยต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัด ตามความสนใจและผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยพื้นฐานของการจัดการศึกษาที่ต้องสนับสนุนการจัดการศึกษา คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ โดยผู้สอนต้องพัฒนานักศึกษาให้เกิดทักษะเหล่านี้ อาจจะเป็นในรูปแบบการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ จากกรณีสัมภาษณ์รองวิชาการและประธานหลักสูตรให้ความคิดเห็นในแต่ละทักษะสามารถสรุปได้ดังนี้

1.3.1 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม คิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา รวมไปถึงการสื่อสารและการร่วมมือ

ซึ่งผู้สอนจะต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มากกว่า 2 ภาษา 2) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สามารถเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาได้ 3) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา 4) ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ และทักษะการสร้างนวัตกรรม

1.3.2 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี ในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับสื่อและความรู้ด้านเทคโนโลยี ซึ่งผู้สอนจะต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการสร้างนวัตกรรม 2) ทักษะเข้าใจความแตกต่างกันของวัฒนธรรม และทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง 3) ทักษะการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้จากสื่อสารสนเทศที่จำเป็น มากกว่า 2 ภาษา 4) ทักษะการแสวงหาความรู้จากสื่อต่างๆ และทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

1.3.3 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงาน ในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักศึกษาจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และ ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งผู้สอนจะต้องพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี 2) ทักษะการใช้ชีวิตและการประกอบอาชีพ การเรียนรู้การพึ่งตนเอง

“ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องเลือกจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เพิ่มขึ้นให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจและผู้เรียนต้องนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ ยังต้องให้นักศึกษาเกิดทักษะฟัง พูด อ่าน เขียนให้ได้อย่างน้อย 2 ภาษา” (อัญชญา พาณิช,รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

“ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ ทักษะพื้นฐานที่มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ทุกคนต้องเรียนเพราะโลกจะยิ่งเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้นเรื่อย ๆ และมีความซับซ้อนซ่อนเงื่อนมากขึ้น คนที่อ่อนแอในทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นคนที่ตามโลกไม่ทัน เป็นคนอ่อนแอ ชีวิตก็จะยากลำบาก ครูต้องเอาใจใส่ พัฒนาขีดความสามารถของตนเองในด้านนี้ ให้สามารถ

ออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ศิษย์เรียนรู้และพัฒนาทักษะของตนเองในด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมได้ตลอดชีวิตวิธีออกแบบการเรียนรู้ให้ศิษย์มีทักษะนี้ ใช้หลักการว่า ต้องมีการเรียนรู้แบบที่เด็กร่วมกันสร้างความรู้เองคือ เรียนรู้โดยการสร้างความรู้ และเรียนรู้เป็นทีม”(สุภาดา ขุนณรงค์,รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559)

“คณะมีการบูรณาการการเรียนการสอนจะเน้นในเรื่องของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง” (ปัญญา ทองนิล, คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ,2559)

“นักศึกษาต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยี โดยต้องใช้อย่างเหมาะสมถูกต้อง” (กฤษดา ด้านประสิทธิ์พร,ประธานหลักสูตรความมั่นคงคอมพิวเตอร์และไซเบอร์ (วิศวกรรมเครือข่ายและความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์,2559)

“ทักษะการใช้ชีวิตเป็นเรื่องสำคัญเพราะมีวัฒนธรรมที่ต่างกัน เวลาออกไปทำงานต้องรู้จักการปรับตัว” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรสังคมศึกษา, 2559)

“เด็กต้องมีความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาสื่อสารได้” (สุภัทรา กล้าสกุล, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร, 2559)

1.4 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning Instruction)

ในส่วนของการจัดการสอนแบบ (Active Learning Instruction) ผู้เรียนจะมีบทบาทในการแสวงหาความรู้และเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจนำไปประยุกต์ใช้สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองเต็มความสามารถ รวมถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมอภิปรายฝึกทักษะการสื่อสารโดยการนำเสนองาน เรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง มีการฝึกปฏิบัติในสภาพจริง มีการเชื่อมโยงกับสถานการณ์ ต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการจัดการสอนแบบ (Active Learning Instruction) จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่

หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ออกแบบการสอนที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เน้นการประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรม (Formative) เช่น การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning) การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) การสอนแบบวิจัย (Research Based Learning) การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) และการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติ นำไปใช้แก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต

“หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต ยึดหลักสร้างความสามารถในการแข่งขัน สร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ การสร้างโอกาสโดยต้องอยู่บนพื้นฐานความเสมอภาคหรือความเท่าเทียม ต้องเป็นคลังปัญญาของอาเซียน เปรียบเสมือนศูนย์กลางความรู้ของอาเซียน ในรูปแบบของการจัดโครงการ การสัมมนาในชั้นเรียน การจัดเวทีเสวนา” (ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, 2559)

“คณะมีการจัดหลักสูตรการอบรมเปลี่ยนการเรียนเปลี่ยนการสอน อบรม ICT อบรมภาษาอังกฤษ โดยให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริง” (ปัญญาทองนิล, คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, 2559)

“สาขาวิชาให้นักศึกษาทำงานวิจัย ให้ลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูล” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรสังคมศึกษา, 2559)

“ลงมือปฏิบัติจริงเป็นเรื่องสำคัญ นักศึกษาจะเกิดทักษะจริง”(เฉลิมศักดิ์ แก้วเกาะ, ประธานหลักสูตรสถาปัตยกรรมภายใน, 2559)

“รายวิชาของเราส่วนใหญ่ต้องลงมือปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง (จุฑามาศ ทะแกลัวพันธุ์, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ, 2559)

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (Graduates' Quality Improvement)

จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตไปในทิศทางเดียวกันว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ดำเนินงานตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2552 โดยยึดหลักตามแนวทางของสภามหาวิทยาลัย ในหลักการที่เรียกว่า “ไตรสิกขา” อันเป็นการฝึกตนให้ผู้เรียนมีศีล มีสมาธิและมีปัญญา ทั้งนี้มีการประยุกต์ให้เหมาะสม กับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) 2) ด้านความรู้ (Knowledge) 3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and esponsibility) 5) ด้านทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills) ซึ่งแต่ละด้านจะมีกลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนทักษะแต่ละด้าน ทั้งนี้เพื่อให้ได้บัณฑิตที่เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและมีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)

ในส่วนของด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) จากการสัมภาษณ์สรุปได้ ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มุ่งเน้นให้นักศึกษาตระหนักในคุณค่า รู้และเข้าใจหลักคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญต่อการดำรงตนและการปฏิบัติงาน มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการดำรงตนและ การปฏิบัติงาน มีวินัย ตรงต่อเวลา เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและ สังคม เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์ มีศีลธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ ปฏิบัติ ตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) จะสอนโดยสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ให้มีการรักษาศีล มีการฝึกสมาธิ และมีการฝึกฝน ทักษะทางปัญญาให้ความสำคัญในวินัย การตรงต่อเวลา การส่งงานภายในเวลาที่กำหนด เปิดโอกาส ให้นักศึกษามีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และแสดงถึงการมีเมตตากรุณาและความเสียสละ สอดแทรกเรื่องความซื่อสัตย์ต่อตนเองและสังคม จัดกิจกรรมการพัฒนาคณะ/มหาวิทยาลัย/ชุมชน เน้นเรื่องการแต่งกายและการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคมผู้สอนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) เช่น การ ให้คะแนนการเข้าชั้นเรียน การตรงต่อเวลานัดหมาย และการส่งงานตรงเวลา พิจารณาจากผลการ เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ประเมินจากพฤติกรรมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สังเกตพฤติกรรมใน

การปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ประเมินปริมาณการทุจริตในการสอบ ประเมินจากการแต่งกาย ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ เช่น ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

“เราพัฒนาคุณภาพบัณฑิตตาม TQF 5 ด้าน อย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม คณะเองก็มีการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม อย่างสาขาวิชาพัฒนาชุมชนเองก็ พาเด็กไปวัดไปถ้ำไปถือศีล แต่ไม่ใช่เพียงแค่นั้นมันยังรวมถึงวินัย การตรงต่อเวลา การแต่งกายถูกระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะประเมินจากผู้สอนให้ คะแนนการเข้าชั้นเรียน การร่วมกิจกรรมของนักศึกษา นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย ความซื่อสัตย์ทางวิชาการ” (อัญชญา พาณิช, รอง คณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

2.2 ด้านความรู้ (Knowledge)

ในส่วนของด้านความรู้ (Knowledge) จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มุ่งให้นักศึกษามีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถอธิบายหลักการและทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานชีวิต มีความรอบรู้ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในวิชาที่ศึกษา และนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สามารถบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนด้านความรู้ (Knowledge) ใช้การสอนหลายรูปแบบ โดยเน้นหลักทางทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ มอบหมายงานการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองเพิ่มเติม และการนำเสนอผลการศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การจัดกิจกรรมการเรียนในการบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) ฝึกการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง

การประเมินผลการเรียนด้านความรู้ (Knowledge) ประเมินจากแบบทดสอบด้านทฤษฎี สำหรับการปฏิบัติประเมินจากรายงาน การทดสอบย่อย ตลอดภาคการศึกษา ประเมินจากงานรายงานที่มอบหมาย ประเมินกิจกรรมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างถูกต้อง ประเมินจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง ประเมินจากการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาด้วยวิธีการวัดแบบต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละรายวิชา

“ด้านความรู้ จะเกิดก็ต่อเมื่อนักศึกษามีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน เขียน สามารถเอาความรู้มาแก้ปัญหาได้ รู้ให้เท่าทันสถานการณ์ สอนแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน ก็คือเน้นให้เด็กได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเรียนรู้จาก สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันเพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิด โดยมีการวางเงื่อนไขและกติกาในการร่วมกิจกรรม ฝึกกระบวนการทำงาน กลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นโดยนักนักศึกษาจะบอกสิ่งที่ตนเอง อยากเรียนรู้ขึ้นมา และเราเองมีหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ ส่วนการประเมินด้านนี้ก็ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของแต่ละรายวิชา” (อัญชญา พาณิช, รองคณบดี ฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)

ในส่วนของด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มุ่งให้นักศึกษาสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ และ คิดอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้น วิเคราะห์ ประมวลและประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถเพิ่มมากขึ้น สามารถ ประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ส่งเสริมการเรียนรู้โดยการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติจริง การสอนที่เน้นทักษะ กระบวนการคิด (Thinking Based Learning) มอบหมายงานที่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และ สังเคราะห์ การศึกษาค้นคว้าจากสื่อที่หลากหลายจากสถานที่จริง และสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ทำ รายงาน การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ประเมินจาก แบบทดสอบด้านทฤษฎี สำหรับการปฏิบัติประเมินจากรายงาน ประเมินจากรายงานผลการ ดำเนินงานและการแก้ปัญหาที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติจริง ประเมินจากผลงานที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าและการรายงาน ประเมินจากโครงงาน (Project Based Learning) ที่มอบหมายให้ศึกษา ค้นคว้า

“ด้านทักษะทางปัญญาเน้นให้นักศึกษามีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ คิดและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิธีการสอนก็จะให้นักศึกษาอาจจะทำ

โครงการ ส่วนการประเมินก็ดูจากรายงานการใช้ทฤษฎี” (อัญชญา พาณิช,
รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)

ในส่วนของด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มุ่งให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ทั้งในบทบาทผู้นำหรือผู้ร่วมทีมงาน มีทักษะกระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ วางตัวและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบมีทักษะในการสร้างเสริมความสามัคคีและจัดการความขัดแย้งในกลุ่มหรือองค์กรอย่างเหมาะสม มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง วิชาชีพ องค์กรและสังคมอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) ส่งเสริมการทำงานกลุ่มโดยให้หมุนเวียนการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมสโมสร กิจกรรมของมหาวิทยาลัยฯ เพื่อส่งเสริมทักษะการอยู่ในสังคมให้มีความสำคัญในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการให้ความร่วมมือปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับในงานกลุ่มส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงออกและเสนอความคิดเห็นภายในกรอบแห่งสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ใช้วิธีการสอนแบบเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น เพื่อฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุผล ส่งเสริมการเคารพสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) ประเมินจากการรายงานหน้าชั้นเรียน โดยอาจารย์และนักศึกษา ประเมินพฤติกรรมภาวการณ์เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี พิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา สังเกตพฤติกรรมและติดตามการทำงานร่วมกับผู้อื่น ประเมินผลจากการศึกษาดูงานนอกสถานที่ หรือการออกฝึกภาคสนาม

“ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นการวางตัวและแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ ใช้วิธีการสอนแบบเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็น เพื่อ

ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยเหตุผล เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้สอนจะประเมินพฤติกรรมภาวการณ์เป็นผู้นำและผู้ตาม เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา สังเกตพฤติกรรมและติดตามการทำงานร่วมกับผู้อื่น” (อัญชญา พาณิช,รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills)

ในส่วนของด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills) จาก การสัมภาษณ์สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มุ่งผลการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาส และวาระสามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารและนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลผล การแปลความหมาย และการวิเคราะห์ข้อมูลนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นวัตกรรม และสถานการณ์โลกปัจจุบัน

กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills) สอนโดยการกำหนดปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหา มอบหมายงานค้นคว้าองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อการสอน การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning) ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติ นำไปใช้แก้ปัญหา

ประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills) ประเมินจากผลงาน และการนำเสนอผลงานประเมินจากทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอผลงาน ประเมินผลจากผลงานที่ได้ฝึกทดลอง ฝึกปฏิบัติการ

“ด้าน การสื่อสาร ยิ่งเข้าสู่อาเซียนอย่างน้อยๆก็ต้องเรื่องของ ภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นภาษากลาง พยายามเน้นย้ำให้ผู้สอนนำภาษาอังกฤษ สอดแทรกเข้าไปในเนื้อหา ส่วนเรื่องของเทคโนโลยีการเรียนการสอนเราเอา เรื่องพวกนี้เข้ามาใช้อยู่แล้ว ซึ่งการสอนมอบหมายงานค้นคว้าองค์ความรู้จาก แหล่งข้อมูลต่างๆ ใ้” (อัญชญา พาณิช,รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

3. ด้านบุคลากรทางการศึกษา (Educational Personnel)

จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร ด้านการพัฒนา บุคลากรทางการศึกษา พบว่า ทุกคณะและทุกหลักสูตร บุคลากรในสังกัดมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา หลักสูตรให้รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรวมถึงความพร้อมการอบรมพัฒนาตนเอง ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนมีแนวทางในการพัฒนาอาจารย์รวมทั้งมีทรัพยากรการเรียน การสอนที่รองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude)

ในส่วนของการเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ในแง่ดีก็เป็นการเปิดโอกาสใหม่ ๆ แต่แง่ลบคือมีการแข่งขันรุนแรงขึ้น เกิดการ แย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติและบุคลากรซึ่งสถาบันการศึกษามีบทบาทสูง ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราช ภัฏเพชรบุรีผลิตบัณฑิตเพื่อทำงานในประเทศไทยเท่านั้น แต่ต่อไปในอนาคตเราต้องผลิตบัณฑิตเพื่อ ป้อนตลาดแรงงานระดับอาเซียน ทั้งนี้ การที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ ตลาดแรงงานในอาเซียนได้นั้น บุคลากรทางการศึกษาต้องมีทัศนคติเชิงบวกและมีความเข้าใจที่ ถูกต้องในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude) สนับสนุนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน กำหนดนโยบาย และจัดทำหลักสูตร รวมถึงกระบวนการติดตามตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เห็นความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มี การเรียนการสอนที่บูรณาการกับอาเซียน อีกทั้งยังมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนในสถานศึกษาเพื่อสร้าง ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งนี้จะส่งผลทำให้บุคลากรค่อยๆ ตื่นตัวและพร้อมที่จะเรียนรู้ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

“ในขณะที่หลักสูตรมีการปรับเปลี่ยนตัวบุคลากรเองก็ต้องปรับตัว โดยต้องเน้นการกระจายองค์ความรู้ไปสู่สากล ยึดหลักค่านิยมอาเซียนปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์หรือวิถีคิดโดยมองในมิติประชาคมอาเซียนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ สร้างความสมดุลและเสมอภาค การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง” (ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต ,2559)

“บุคลากรของคณะทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนมีทัศนคติเชิงบวกกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอยู่แล้ว อีกทั้งยังมีกิจกรรมร่วมกันเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ คณะเองก็ให้การสนับสนุนในเรื่องของการอบรมภาษา” (ชลิตา ช้างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ,คณะเทคโนโลยีการเกษตร ,2559)

“มหาวิทยาลัยมีศูนย์อาเซียน มีหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และมีโครงการต่างๆ เช่น อบรมภาษาอาเซียน” (อัญชญา พาณิช, รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2559)

“อาจารย์ให้สาขาให้ความร่วมมือทุกครั้งในการอบรมภาษา” (อุบลวรรณ สอนมาลี, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างชาติ,2559)

3.2 การอบรมพัฒนา (Talent development)

ในส่วนของการอบรมพัฒนา (Talent development) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนากำลังคน จึงตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นอกจากนี้จะมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรียังเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและกฎหมายของประเทศสมาชิกอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีศูนย์ภาษาซึ่งเป็นกำลังหลักในการพัฒนาเรื่องภาษา ทั้งนี้ได้มีการจัดอบรมและทดสอบภาษาอังกฤษให้ทั้งบุคลากรสายวิชาการ บุคลากรสายสนับสนุน และนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีตระหนักดีว่าภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาในการทำงาน (Work Language) ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

“คณะมีการจัดหลักสูตรการอบรม อบรมและทดสอบภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องยอมรับว่าภาษาอังกฤษยังต้องพัฒนาอีกมาก ซึ่งคณะสนับสนุนให้อาจารย์เข้าอบรมอย่างต่อเนื่อง” (ปัญญา ทองนิล, คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, 2559)

“การอบรมพัฒนาเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเข้าสู่การจัดการศึกษาตามกรอบประชาคมอาเซียน มีหลักการ คือ หน่วยงานสถานศึกษาควรมอบนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติให้บุคลากรได้เตรียมความพร้อมของตัวเอง ด้านความรู้ทางภาษาที่เป็นภาษาสากล โดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาของกลุ่มอาเซียน” (ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, 2559)

“คณะให้การสนับสนุนบุคลากรในการเข้าอบรมภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะให้มีความชำนาญ” (ชลิดา ช่างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร, 2559)

3.3 การสนับสนุนการเรียนการสอน (Support of Learning and Instruction)

ในส่วนการสนับสนุนการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยอาจารย์ต้องมีความเข้าใจวัตถุประสงค์และสาระสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาและสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง มีคุณธรรมจริยธรรม มีจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษาในการดำรงตนและมีการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นธรรม กรณีเป็นอาจารย์ใหม่ต้องผ่านการอบรมด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาหรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเคียงกันได้และผ่านการประเมินการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอนหรือผู้ช่วยสอนในกรณีที่เป็น และมีบุคลากรสนับสนุนด้านงานบริหาร การเงิน และบริการโสตทัศนูปกรณ์ ในทุกรายวิชาที่เปิดสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ผู้วิจัยนำมาแยกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

3.3.1 แนวทางพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีสนับสนุนให้มีการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนความสำเร็จของมาตรฐานผลการเรียนรู้ มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีการส่งเสริมให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษา การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และองค์ความรู้อื่นๆ ที่สามารถนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนการทำวิจัยที่บูรณาการกับอาเซียน

“คณะสนับสนุนการเข้าอบรมที่เกี่ยวกับความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง”

(สุธิตา ทองคำ, ประธานหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเคมี, 2559)

“มหาวิทยาลัยใช้ทุนวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนที่บูรณาการการสอน”

(อนุรักษ์ สิงห์ชัย, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาพัฒนาชุมชน, 2559)

“ให้นักศึกษาประเมินผู้สอน” (กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์, ประธาน

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ 2559)

3.3.2 ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีห้องเรียนที่มีสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเอื้อให้คณาจารย์สามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนดูแลสื่อการเรียนการสอน และสอดแทรกอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเอื้อให้อาจารย์พร้อมใช้ปฏิบัติงานการสอนได้อย่างสะดวก มีห้องสมุดหรือแหล่งความรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นความรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนมีหนังสือ ตำราและวารสารในรายวิชาที่เปิดสอนทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้องในจำนวนที่เหมาะสม มีการสำรวจความต้องการใช้ทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดสรรทรัพยากร มีสถานที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาเพื่อให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเสริมทักษะและประสบการณ์ในการปฏิบัติตามเป้าหมายของรายวิชาอย่างเหมาะสม มีการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพภายหลังจากการสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละภาคการศึกษา

“คณะปรับปรุงห้องเรียนให้ทันสมัย มีโสตทัศนอุปกรณ์พร้อม” (อัสนี วัลย์ อินทร์ขำ, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์, 2559)

“อุปกรณ์การเรียนการสอนมี เทคโนโลยีมี พอมีปัญหาเรื่องการใช้ก็มีเจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ” (จุฑามาส ทะแกลัวพันธุ์, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ, 2559)

“ห้องสมุดมีหนังสือทันสมัย ค้นหาข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ได้” (สิรินาฏ วงษ์สว่างศิริ, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์, 2559)

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในส่วนของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีประกอบไปด้วย ของจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และแนวทางในการแก้ไข ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตร ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยแยกเป็นจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้ดังนี้

1.1 จุดแข็ง (Strengths)

ในส่วนของจุดแข็ง (Strengths) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปออกเป็น 3 ด้านประกอบไปด้วย ด้านกลยุทธ์ ด้านคุณภาพของสถานศึกษา และด้านคุณภาพบัณฑิต ดังนี้

1.1.1 ด้านกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีการกำหนดทิศทางการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน

“มหาวิทยาลัยมีกลยุทธ์และเป้าหมายที่ชัดเจน ทำให้การขับเคลื่อน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน” (ชลิดา ช่างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะ เทคโนโลยีการเกษตร, 2559)

1.1.2 ด้านคุณภาพของสถานศึกษา หลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ มาตรฐานตาม TQF และยังเป็นสถาบันการผลิตครูที่เป็นที่ยอมรับมายาวนาน มีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนที่เข้มแข็ง มีโครงการบริการวิชาการที่ให้บริการกับชุมชนจำนวนมาก นักศึกษาและ อาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพชุมชนมีดำเนินโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมี นักวิจัยที่มีศักยภาพในการทำงานวิจัยในระดับพื้นที่ มีการเพิ่มศักยภาพการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ อาเซียนอาหารและการท่องเที่ยวให้บูรณาการกับการเรียนการสอน

“เราเริ่มจากการเป็นสถาบันฝึกหัดครู เปิดมานานแล้ว คนให้ความ เชื่อมั่น” (ปัญญา ทองนิล, คณบดีคณะครุศาสตร์ และประธานหลักสูตรครุ ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, 2559)

“มหาวิทยาลัยมีโครงการบริการวิชาการ ให้บริการกับชุมชน เช่น โครงการหนึ่งคณะหนึ่งอำเภอ โครงการที่ส่งเสริมศักยภาพชุมชนมากมาย บริการวิชาการสร้างความเข้มแข็งชุมชน” (กาญจนา บุญส่ง, ประธาน หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2559)

“สนับสนุนให้อาจารย์ทำวิจัยให้บูรณาการกับการเรียนการสอน ไม่ ว่าจะเป็นด้านอาหาร การท่องเที่ยว หรือแม้แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ อาเซียน” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา สังคมศึกษา, 2559)

1.1.3 คุณภาพบัณฑิต บัณฑิตมีความรู้สูง มีคุณธรรม จริยธรรม มีเครือข่ายศิษย์ เก่าที่เป็นครู อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษาระดับพื้นฐานจำนวนมาก และผลการประเมินนักศึกษา พึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก

“ผู้ประกอบการบอกเสนอนักศึกษาเราสูงงาน อดทนและซื่อสัตย์” (นปภา หอมหวาน, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีและศิลปะการประกอบอาหาร, 2559)

“ผลประเมินของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก”
(ราเชณ คมธนา, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีไฟฟ้า, 2559)

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

ในส่วนของคุณจุดอ่อน (Weaknesses) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปออกเป็น 4 ด้านประกอบไปด้วย ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านนักศึกษา ด้านบัณฑิตและด้านงบประมาณ ดังนี้

1.2.1 ด้านทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ อาจารย์ส่วนใหญ่สังกัดในสาขาวิชาที่มีนักศึกษาน้อย นักวิชาการจำนวนน้อยที่มีผลงานตีพิมพ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สัดส่วนคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ต่ำกว่าเกณฑ์อุดมศึกษา บุคลากรขาดทักษะภาษาอังกฤษ พนักงานสายสนับสนุนมีไม่เพียงพอ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีแนวทางในการแก้ไขด้านภาษาโดยเพิ่มขีดความสามารถด้านภาษาของบุคลากร เช่น การตั้งเกณฑ์การใช้ภาษา ตั้งแต่กระบวนการรับสมัครและการต่อสัญญาจ้าง

“เราต้องยอมรับว่าส่วนใหญ่บุคลากรเราขาดทักษะการใช้ภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ” (ชลิดา ช้างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร, 2559)

“สัดส่วนอาจารย์กับนักศึกษาต่างกัน บางสาขาวิชาไม่มีอาจารย์เยอะแต่เด็กน้อย” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรสังคมศึกษา, 2559)

“บุคลากรสายสนับสนุนมีน้อย ทำให้อาจารย์ไม่มีเวลาไปทำผลงานวิชาการ” (อัสนีวัลย์ อินทร์ขำ, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์, 2559)

“เริ่มมีการตั้งเกณฑ์การใช้ภาษาตั้งแต่กระบวนการรับสมัครอาจารย์ อันนี้ก็เพื่อรองรับการเข้าสู่อาเซียนที่จะเกิดขึ้น” (ชลิดา ช้างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร, 2559)

1.2.2 นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ นักศึกษาที่รับเข้าศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่ขาดทักษะทางภาษา นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาชีพครูมีความรู้ทางวิชาการยังไม่ดีมาก

“นักศึกษาส่วนมากมีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ” (ปรัชญา มุกดา, ประธานหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล, 2559)

“นักศึกษาขาดทักษะทางภาษาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ” (ชนาธิป บุปผามาต, ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, 2559)

“นักศึกษาสายครูยังขาดความรู้ทางวิชาการ คือหมายถึงความรู้ทางวิชาการยังไม่ค่อยดี” (ญานพัฒน์ พรหมประสิทธิ์, ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา, 2559)

1.2.3 บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือบัณฑิตที่ได้ทำงานไม่ตรงกับสาขาที่เรียนมา บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ รวมทั้งศิษย์เก่าขาดความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม

“ส่วนใหญ่บัณฑิตที่ได้งานไม่ตรงกับสาขาที่เรียน” (เทิดศักดิ์ ทองแย้ม, ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์ (การปกครองท้องถิ่น), 2559)

“เวลาออกไปทำงานจริง นักศึกษาขาดทักษะทางภาษา ส่วนใหญ่จะไม่กล้าพูด” (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, การพัฒนาและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (โรงแรม), 2559)

“ส่วนหนึ่งผู้ประกอบการจะบอกเราว่าเด็กเรายังขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี” (จุฑามาส ทะแกลัวพันธุ์, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ, 2559)

1.2.4 งบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ งบประมาณในการให้ทุน กยศ. (เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา) ด้านสังคมศาสตร์ไม่เพียงพอขณะที่ด้านวิทยาศาสตร์มีทุนเหลือ

“ทุนการศึกษาทางสายสังคมไม่พอเพราะเด็กเยอะ แต่ทางสายวิทย์มีทุนเหลือเพราะจำนวนเด็กที่น้อย” (ชลิตา ช่างแก้ว, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะเทคโนโลยีการเกษตร, 2559)

“เด็กเลือกเรียนสายสังคมเยอะ ทุนสนับสนุนไม่พอ แต่พอมองสายวิทย์ทุนเหลือเยอะมาก” (อัสนีวัลย์ อินทร์ขำ, ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชา วิทยาการคอมพิวเตอร์, 2559)

1.3 โอกาส (Opportunities)

ในส่วนของโอกาส (Opportunities) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปออกเป็น 2 ด้านประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านนโยบายรัฐ ดังนี้

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ คือ ปัจจุบันมีความต้องการครูที่มีศักยภาพในการสอนภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนมีจำนวนมากขึ้น และความต้องการศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตมีจำนวนมาก อีกทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและราคาที่ถูกลงทำให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้นรับรู้ข่าวสารได้รวดเร็ว สังคมออนไลน์การสื่อสารที่ไร้พรมแดนทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้มากขึ้น ทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ภาคบริการมีการจ้างงานสูงและมีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นผลจากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนทำให้ความต้องการบัณฑิตที่มีความสามารถทางการสื่อสารด้านภาษาจากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนทำให้มีกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นจากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนและจังหวัดเพชรบุรียังเป็นแหล่งที่มีศิลปวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงทั้งยังเป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริจำนวนมาก

“สายครูเป็นที่นิยม เราได้เปรียบตรงที่เรามีพื้นฐานจากการเป็นครูมาตั้งแต่แรก” (พจนารถ บัวเขียว, ประธานหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา, 2559)

“เราเป็นแหล่งเรียนรู้ของศิลปวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับ” (กาญจนา บุญส่ง, ประธานหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2559)

“เราผลิตบัณฑิตเพื่อเข้าสู่ภาคบริการ ซึ่งเป็นที่ต้องการมากในอนาคต” (พิมพ์ระวี วิจารณ์รุ่งสัจด์ ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต การพัฒนาและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (ท่องเที่ยว), 2559)

1.3.2 ด้านนโยบายรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีโอกาสด้านนโยบายรัฐ โดยภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นโอกาสของผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

“มีทุน กยศ. ให้นักศึกษา” (ปรัชญา มุกดา, ประธานหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล, 2559)

“รัฐสนับสนุนทุนให้กับนักศึกษา พวกทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ.” (ศิวาพร พิรอด, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย, 2559)

1.4 อุปสรรค (Threats)

ในส่วนของอุปสรรค (Threats) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปออกเป็น 2 ด้านประกอบไปด้วย ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ดังนี้

1.4.1 ด้านเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ การแข่งขันระหว่างสถาบัน อัตราการแข่งขันทางการศึกษาที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากการเปิดอาเซียนในปี 2558 ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าส่งผลให้มีแนวโน้มในการจัดตั้งวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยในและต่างประเทศ แนวทางในการแก้ไขคือต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายในการเพิ่มจำนวนอาจารย์และนักศึกษาชาวต่างประเทศ

“การแข่งขันทางการศึกษาสูง วิทยาเขตต่างๆเพิ่มขึ้น” (สุภาดา ขุนณรงค์, รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2559)

“สถานศึกษามีให้เลือกเรียนเยอะ วิทยาเขตก็เปิดเยอะขึ้น”
(สิรินาฏ วงษ์สว่างศิริ, ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
สารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์, 2559)

“เรามี MOU ต้องใช้ประโยชน์ตรงนี้เพิ่มจำนวนอาจารย์ จำนวน
นักศึกษา” (กาญจนา บุญส่ง, ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2559)

1.4.2 ด้านสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อ
เข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ จำนวนเด็กในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษามีแนวโน้มลดลง อีกทั้งวิกฤติ
ความเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

“เด็กน้อยลง ตั้งแต่มัธยม บางครั้งเรื่องของคุณธรรมหรืออะไรหลาย
อย่างทำให้เด็กไม่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา” (เทิดศักดิ์ ทองแถม,
ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์ (การ
ปกครองท้องถิ่น), 2559)

“แนวโน้มเด็กเริ่มลดลง” (ปรัชญา มุกดา, ประธานหลักสูตร
วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล, 2559)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลและทำการศึกษาข้อมูลจาก รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะ และประธาน หลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายการจัดการศึกษา ศักยภาพและการเตรียมความพร้อมของ หลักสูตร ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 นโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ในการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ด้านวิสัยทัศน์ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การขยายโอกาสทาง การศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรใหม่และ ปรับปรุงหลักสูตรเดิม การถ่ายทอดนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีกำหนดวิสัยทัศน์ว่าภายในปี 2562 จะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่มีความโดดเด่นด้านอาหารและการท่องเที่ยว ซึ่งวิสัยทัศน์ดังกล่าวมีการกำหนดนโยบาย 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านการผลิตบัณฑิต ผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมนำความรู้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นในสาขาวิชาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ตลอดจนมุ่งพัฒนานักศึกษาให้มี สุขภาวะที่ดี ส่งเสริมการผลิตครูที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานวิชาชีพและสอดคล้องกับความต้องการ ของประเทศ เร่งรัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2 ด้านการวิจัยและพัฒนา สนับสนุนการวิจัยที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและ ประเทศชาติ ตลอดจนสร้างนักวิจัยที่มีขีดความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมที่มีความสำคัญต่อการ พัฒนาท้องถิ่น

1.3 ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สนับสนุน การบริการวิชาการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในหลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อสืบสานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ และน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้และถ่ายทอดสู่สังคม ทั้งส่งเสริมการสร้าง

จิตสำนึกทางวัฒนธรรมแก่เยาวชน นักศึกษา และประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความตระหนักซึ่งค่านิยมเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและเชิดชูภูมิปัญญาไทยและสร้างเครือข่ายทางวัฒนธรรมเพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่สู่สากล

1.4 ด้านการบริหารจัดการ พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสู่องค์กรแห่งคุณภาพ โดยใช้กลไกการประกันคุณภาพและเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ บูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการดำเนินงานทุกระบบขององค์กรเพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้มุ่งสู่คุณภาพ และได้รับการยอมรับตามมาตรฐานสากล

ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สนับสนุนและส่งเสริมทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน 6 ข้อ คือ

1.1 ก้าวสู่ความเป็นเลิศด้านอาหารและการท่องเที่ยว มุ่งสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านอาหารและการท่องเที่ยวเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพบัณฑิตให้ได้รับการยอมรับและพร้อมทำงานในระดับสากล

1.2 ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ “พร้อมทำงาน” เปิดโอกาสทางการศึกษา พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ให้นักศึกษามีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ และพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีขีดสมรรถนะสูง และปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับอัตลักษณ์มหาวิทยาลัย คือ “ซื่อสัตย์ มีวินัย ใฝ่รู้”

1.3 ผลิตผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ สร้างผลงานวิจัย งานสร้างสรรค์และจัดการความรู้ที่มีผลกระทบสูงในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ตอบโจทย์และสนองตอบความต้องการของสังคมและชุมชน โดยสร้างเครือข่ายร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนผลิตนักวิจัยที่มีขีดความสามารถในการวิจัย งานสร้างสรรค์ และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและชุมชน

1.4 ก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งสร้างความเข้มแข็งมั่นคงให้ชุมชนท้องถิ่น ผ่านกระบวนการเรียนการสอนการวิจัย บริการวิชาการ การสืบสานโครงการพระราชดำริ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตอบสนองความต้องการของสังคมและชุมชนเป็นที่พึ่งด้านการเรียนรู้และเป็นคลังปัญญาของท้องถิ่น

1.5 พัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล พัฒนามหาวิทยาลัยให้มีความเป็นสากลในทุกมิติ และเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

1.6 พัฒนาคุณภาพการบริหารสู่การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการในทุกมิติให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีขีดสมรรถนะสูง โดยนำหลักธรรมาภิบาล และเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มาเป็นเครื่องมือในการบริหาร

2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านความรู้ ความสามารถทางการสื่อสาร ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน มีการเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการในตลาดอาเซียน จัดทำหลักสูตรอาเซียนและสนับสนุนให้มีอาจารย์ชาวต่างชาติ ทางด้านการบริหารจัดการ มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรมและสนับสนุนให้ใช้ระบบสารสนเทศในการสื่อสาร

2.1 ด้านความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญทางด้านภาษาในการสื่อสาร โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล เพื่อบุคลากรและนักศึกษา มีความสามารถทางภาษา สามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ซึ่งแนวทางในการพัฒนาความพร้อมจะมีการจัดอบรมในด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนให้กับบุคลากรและนักศึกษา

2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดในอาเซียน เช่น พยาบาล บัญชี วิศวกรรม ท่องเที่ยว 2 ภาษา ภาษาจีน เสริมหลักสูตรในทุกคณะสาขาวิชา โดยจะมีการเปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน และรายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน และสนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียน

2.3 ด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อบุคลากรสามารถขอทุนเพื่อการศึกษาต่อ สนับสนุนทุนวิจัยทั้งการวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน สนับสนุนงบประมาณในกิจกรรม ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย

3. การขยายโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Expansion)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้สิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาแก่ทุกกลุ่มคนในสังคม โดยไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สภาพทางกาย สถานะทางเศรษฐกิจและความเชื่อทางศาสนา มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างเสมอภาค ทั้งยังมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักศึกษาได้สำเร็จการศึกษา

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (Promotion of Participation in Educational Administration and Management)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและจัดการศึกษา ให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้คุณค่าและสืบสานวัฒนธรรมและขนบประเพณีอันดีงามของไทย เป็นคลังปัญญาท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้วิทยาการผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น และ ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยตระหนักดีว่าบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจะเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบ และเป็นผู้ที่ทำให้องค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลง

ไปในทิศทางที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผน เสนอโครงการไปจนถึงการปฏิบัติและตรวจสอบ ภายใต้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพ

ส่วนที่ 2 ศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) การพัฒนาหลักสูตร การจัดการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning) 2) ด้านการพัฒนาบัณฑิตประกอบไปด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and esponsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical nalysis, Communication and Information Technology Skills) 3) ด้านบุคลากรทางการศึกษา ประกอบไปด้วย การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร การอบรมพัฒนา การสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program: GE)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการปรับปรุงโดยเน้นให้มีภาษาในกลุ่มอาเซียนให้เลือกเรียน โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจ ธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

1.2 พัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เปิดสอนหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดในอาเซียน เช่น พยาบาล บัญชี วิศวกรรม ท่องเที่ยว 2 ภาษา ภาษาจีน เสริมหลักสูตรในทุกคณะสาขาวิชา โดยจะมีการเปรียบเทียบมิติต่างๆ ในอาเซียน และรายวิชาที่เจาะลึกเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน ทุกหลักสูตรมีการปรับปรุงพัฒนาโดยมีการวิพากษ์หลักสูตร ซึ่งสามารถแบ่งเป็นขั้นตอนได้ ดังนี้

1.2.1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ จะเป็นการประเมินเอกสารหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆว่าจุดหมาย จุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระ

และวิธีการวัดและประเมินผลนักเรียนมีความสอดคล้อง เหมาะสม ครอบคลุม และถูกต้องตาม หลักการพัฒนาหลักสูตร เหมาะกับการนำไปปฏิบัติหรือไม่ โดยจะทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.2.2 การประเมินหลักสูตรระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร จะเป็นการประเมิน การนำไปใช้นำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทำ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรในการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและสามารถใช้ หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เป็นการ ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการและสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทาง วิชาการ ซึ่งเมื่อพบข้อผิดพลาดสามารถแก้ไขได้ในทันที

1.2.3 การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรจะเป็นการประเมินระบบหลักสูตร คือ การประเมินที่ลึกซึ้งและจะประเมินอย่างละเอียดกับทุกๆ องค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ หลักสูตร เพื่อเป็นการประเมินว่าหลักสูตรนี้ดีจริง สามารถนำไปใช้ได้จริง มีข้อผิดพลาดตรงนี้ ต้อง แก้ไขอย่างไร ถือเป็น การประเมินที่สมบูรณ์และครอบคลุมมากที่สุด

1.3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Education Management) ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเพื่อ เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นใน ศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีความตื่นตัว และเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีทักษะสำหรับการออกไป ดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสามารถสรุปได้ 3 ทักษะ ดังนี้

1.3.1 ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะ ในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มากกว่า 2 ภาษา 2) ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สามารถ เข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาได้ 3) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะการแก้ปัญหา 4) ทักษะ การคิดอย่างสร้างสรรค์ และทักษะการสร้างนวัตกรรม

1.3.2 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการสร้างนวัตกรรม 2) ทักษะเข้าใจความแตกต่างกันของวัฒนธรรม และ ทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง 3) ทักษะการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้จากสื่อสารสนเทศ ที่จำเป็น มากกว่า 2 ภาษา 4) ทักษะการแสวงหาความรู้จากสื่อต่างๆ และทักษะการใช้เทคโนโลยี อย่างเหมาะสม

1.3.3 ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะการทำงาน ร่วมกัน ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี 2) ทักษะการใช้ชีวิตและการ ประกอบอาชีพ การเรียนรู้การพึ่งตนเอง

1.4 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต

2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)

เน้นให้นักศึกษาตระหนักในคุณค่า รู้และเข้าใจหลักคุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญต่อการดำรงตนและการปฏิบัติงาน มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน มีวินัย ตรงต่อเวลา เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มีศีลธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งทางกาย ทางวาจา และทางจิตใจ ปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรและสังคม กลยุทธ์การสอนจะสอนโดยสอดแทรกเรื่องคุณธรรม ให้ความสำคัญในวินัย การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยปฏิบัติตามกฎระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคมผู้สอนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การประเมินผล จะพิจารณาจากคะแนนการเข้าชั้นเรียน การตรงต่อเวลาดำเนินการ และการส่งงานตรงเวลา พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา สังเกตพฤติกรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ

2.2 ด้านความรู้ (Knowledge)

เน้นให้นักศึกษามีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถอธิบายหลักการและทฤษฎี และนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สามารถบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รู้เท่าทันสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ กลยุทธ์การสอนโดยเน้นหลักทางทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ เน้นทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการบูรณาการความรู้ในวิชาที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ การประเมินผลการเรียน ประเมินจากแบบทดสอบด้านทฤษฎี สำหรับการปฏิบัติประเมินจากรายงาน การทดสอบย่อย ประเมินจากงานรายงานที่มอบหมาย ประเมินกิจกรรมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ได้อย่างถูกต้อง ประเมินจากการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริง หรือตามเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละรายวิชา

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)

เน้นให้นักศึกษาสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดอย่างสร้างสรรค์ และคิดอย่างเป็นระบบ สามารถสืบค้น วิเคราะห์ ประมวลและประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กลยุทธ์การสอน ส่งเสริมการเรียนรู้โดยการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติจริง การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) มอบหมายงานที่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ การศึกษาค้นคว้าจากสื่อที่หลากหลายจากสถานที่จริง และสรุป วิเคราะห์ สังเคราะห์ทำรายงาน การสอนแบบโครงงาน (Project Based Learning) การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ การประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินจากแบบทดสอบด้านทฤษฎี สำหรับการปฏิบัติประเมินจากรายงาน ประเมินจากรายงานผลการดำเนินงานและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติจริง ประเมินจากผลงานที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและการรายงาน ประเมินจากโครงงาน (Project Based Learning) ที่มอบหมายให้ศึกษาค้นคว้า

2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)

เน้นให้นักศึกษาเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ทั้งในบทบาทผู้นำหรือผู้ร่วมทีมงาน มีทักษะกระบวนการกลุ่มในการแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ วางตัวและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม กลยุทธ์การสอนส่งเสริมการทำงานกลุ่มโดยให้หมุนเวียนการเป็นผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่งเสริมทักษะการอยู่ในสังคมให้ความสำคัญในการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและการให้ความร่วมมือปลุกฝังให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับในงานกลุ่ม การประเมินผลการเรียนรู้ ประเมินจากรายงานหน้าชั้นเรียน โดยอาจารย์และนักศึกษา ประเมินพฤติกรรมภาวการณ์เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills)

เน้นให้นักศึกษาเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ กลยุทธ์การสอนสอนโดยการกำหนดปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหา มอบหมายงานค้นคว้าองค์ความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อการสอน การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้

นำไปปฏิบัติ นำไปใช้แก้ปัญหา ประเมินผลการเรียนรู้จากการประเมินจากผลงาน และการนำเสนอ ผลงานประเมินจากทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอผลงาน ประเมินผลจากผลงานที่ได้ฝึกทดลอง ฝึกปฏิบัติการ

3. ด้านบุคลากรทางการศึกษา (Educational Personnel)

3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude) ทั้งการสนับสนุนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน กำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร รวมถึงกระบวนการติดตามตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เห็นความสำคัญในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการเรียนการสอนที่บูรณาการกับอาเซียน อีกทั้งยังมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนในสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งนี้จะส่งผลทำให้บุคลากร ค่อยๆ ตื่นตัวและพร้อมที่จะเรียนรู้ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.2 การอบรมพัฒนา (Training for Development)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้มีการจัดอบรมและทดสอบภาษาอังกฤษ โดยศูนย์ทดสอบภาษา เนื่องจากภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาในการทำงาน (Work Language) ของประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันกับสถานการณ์ของโลกและกระแสโลกาภิวัตน์ เพื่อเตรียมพร้อมที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจาก การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียน

3.3 การสนับสนุนการเรียนการสอน (Support of Learning and Instruction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นดังนี้

3.3.1 แนวทางพัฒนาคณาจารย์ สนับสนุนให้มีการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ มีการส่งเสริมให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษา การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และองค์ความรู้อื่นๆ ที่สามารถนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสนับสนุนการทำวิจัยที่บูรณาการกับอาเซียน

3.3.2 ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีห้องเรียนที่มีสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนดูแลสื่อการเรียนการสอน และ

โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีห้องสมุดหรือแหล่งความรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นความรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มีการสำรวจความต้องการใช้ทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง มีสถานที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษาเพื่อให้บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนและมีการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบไปด้วย จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จากการสัมภาษณ์รองคณบดีฝ่ายวิชาการและประธานหลักสูตรซึ่งจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 จุดแข็ง (Strengths)

1.1.1 ด้านกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีการกำหนดทิศทางทางความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน

1.1.2 ด้านคุณภาพของสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดแข็ง ด้านคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) เป็นสถาบันการผลิตครูที่เป็นที่ยอมรับมายาวนาน
- 2) มีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนที่เข้มแข็ง
- 3) มีโครงการบริการวิชาการที่ให้บริการกับชุมชนจำนวนมาก
- 4) หลักสูตรได้มาตรฐานตาม TQF
- 5) นักศึกษาและอาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพชุมชน
- 6) ดำเนินโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง
- 7) ผลกานการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับดี
- 8) มีนักวิจัยที่มีศักยภาพในการทำงานวิจัยในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน อาหารและการท่องเที่ยวให้บูรณาการกับการเรียนการสอน

1.1.3 คุณภาพบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดแข็งด้านคุณภาพบัณฑิต ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) บัณฑิตมีความรู้สูง มีคุณธรรม จริยธรรม
- 2) มีเครือข่ายศิษย์เก่าที่เป็นครู อาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษาระดับพื้นฐานจำนวนมาก

3) นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

1.2.1 ทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ การอาจารย์ที่มีศักยภาพส่วนใหญ่สังกัดในสาขาวิชาที่มีนักศึกษาน้อย นักวิชาการจำนวนน้อยที่มีผลงานตีพิมพ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สัดส่วนคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ต่ำกว่าเกณฑ์อุดมศึกษา บุคลากรขาดทักษะภาษาอังกฤษ พนักงานสายสนับสนุนมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้มีแนวทางการแก้ไขคือเพิ่มขีดความสามารถด้านภาษาของบุคลากร เช่น การตั้งเกณฑ์การใช้ภาษา ตั้งแต่กระบวนการรับสมัครและการต่อสัญญาจ้าง

1.2.2 นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ นักศึกษาที่รับเข้าศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่ขาดทักษะทางสังคม นักศึกษาที่เรียนในสายวิชาชีพมีความรู้ทางวิชาการยังไม่ดีมาก

1.2.3 บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ บัณฑิตที่ได้ทำงานตรงสาขาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ รวมทั้งศิษย์เก่าขาดความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม

1.2.4 งบประมาณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีจุดอ่อนต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ งบประมาณในการให้ทุน กยศ. (เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา) ด้านสังคมศาสตร์ไม่เพียงพอขณะที่ด้านวิทยาศาสตร์มีทุนเหลือ

1.3 โอกาส (Opportunities)

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีโอกาสทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) ความต้องการครูที่มีศักยภาพในการสอนภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียนมีจำนวนมากขึ้น
- 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและราคาที่ถูกลงทำให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้นรับรู้ข่าวสารได้รวมเร็ว สังคมออนไลน์การสื่อสารที่ไร้พรมแดน
- 3) ความต้องการศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตมีจำนวนมาก
- 4) ภาวะเศรษฐกิจที่ภาคบริการมีการจ้างงานสูงและมีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 5) การรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน
- 6) ความต้องการบัณฑิตที่มีความสามารถทางการสื่อสารด้านภาษาจากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน
- 7) กลุ่มเป้าหมายมากขึ้นจากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียน
- 8) เป็นแหล่งที่มีศิลปวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียง
- 9) จังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริจำนวนมาก

1.3.2 ด้านนโยบายรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีโอกาสทางด้านนโยบายรัฐ โดยภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นโอกาสของผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.4 อุปสรรค (Threats)

1.4.1 ด้านเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ การแข่งขันระหว่างสถาบัน อัตราการแข่งขันทางการศึกษาที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากการเปิดอาเซียนในปี 2558 ซึ่งการเปิดเสรีทางการค้าส่งผลให้มีแนวโน้มในการจัดตั้งวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยในและต่างประเทศ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีแนวทางในการแก้ไขคือต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายในการเพิ่มจำนวนอาจารย์และนักศึกษาชาวต่างประเทศ

1.4.2 ด้านสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีอุปสรรคที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ จำนวนเด็กในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง อีกทั้งวิกฤติความเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 การอภิปรายผลการศึกษาด้านนโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1. วิสัยทัศน์ (Vision)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สนับสนุนนโยบายการจัดการศึกษาและส่งเสริมทั้งทางด้านวิชาการ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรให้พร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน จากข้อมูลเล่มแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีระยะ 5 ปี พ.ศ.2558-2562 (2558) มีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 6 ด้าน คือ ก้าวสู่ความเป็นเลิศด้านอาหารและการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ “พร้อมทำงาน” ผลงานงานวิจัยเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ ก้าวสู่การเป็นมหาวิทยาลัยรับผิดชอบต่อสังคม พัฒนาเพื่อก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลและพัฒนาคุณภาพการบริหารสู่การเป็นองค์กรประสิทธิภาพสูง

ผู้วิจัยเห็นว่าการกำหนดวิสัยทัศน์ความต้องการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยกำหนดยุทธศาสตร์ จะสามารถนำองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายในอนาคต สอดคล้องกับรายงานวิจัยของรองศาสตราจารย์เทือน ทองแก้ว (2554) เรื่อง วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถาบันราชภัฏ สรุปว่า วิสัยทัศน์เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการบริหารมีอาชีพเพราะเป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางในการทำงาน ถ้ามีวิสัยทัศน์กว้างไกลก็จะสามารถกำหนดเป้าหมายได้กว้างขวางและไกลกว่าองค์กรอื่น ทำให้ได้รับโอกาสในการทำงานได้ดีกว่า ก้าวหน้ากว่าสามารถกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการทำงานรวมทั้งโครงการชัดเจนถูกต้องและเป็นจริง โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมภายนอก เมื่อกำหนด

วิสัยทัศน์แล้วต้องเผยแพร่ให้ทุกคนในองค์กรมองไปในทิศทางเดียวหรือภาพเดียวกันด้วยความพึงพอใจ ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จ

2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในด้านความรู้ เน้นให้ความสำคัญทางด้านภาษา บุคลากรและนักศึกษาต้องสามารถสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา โดยมีการจัดอบรมภาษาอังกฤษและภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน มีการเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของตลาดในอาเซียน ส่วนหลักสูตรที่มีอยู่มีการเสริมหลักสูตรในทุกคณะสาขาวิชา โดยจะสอดแทรกข้อมูลด้านต่างๆ ในอาเซียน เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน สนับสนุนให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับอาเซียนและนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน ส่วนด้านการบริหารจัดการ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้บุคลากรสามารถขอทุนเพื่อการศึกษาต่อ สนับสนุนทุนวิจัยทั้งการวิจัยเชิงพื้นที่และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียน สนับสนุนงบประมาณในกิจกรรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ทั้งทางด้านความรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาความพร้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี มีพันธ์ (2558) พบว่า สถานศึกษาจะเกิดความพร้อมได้ต้องมีองค์ประกอบด้านความรู้ทั้งผู้สอนและนักศึกษา หลักสูตรที่เปิดสอนต้องทันสมัยรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและการบริหารจัดการของสถานศึกษาทั้งบุคลากรงบประมาณ เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก

3. การขยายโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Expansion)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อความเสมอภาคทางการศึกษาให้สิทธิและโอกาสในการรับการศึกษา โดยไม่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา สภาพทางร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจและความเชื่อทางศาสนา ผู้วิจัยเห็นว่าการขยายโอกาสศึกษาเป็นสิ่งสำคัญเพราะหากเกิดความไม่เสมอภาคทางการศึกษาย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ดังนั้นหากทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาในระดับพื้นฐานที่เท่าเทียมย่อมส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตและเมื่อได้รับการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นมีมาตรฐานย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต สอดคล้องกับบทความเรื่อง ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 (2558) ในเสาหลักที่ 3 โดยตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (Promotion of Participation in Educational Administration and Management)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารและจัดการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาและสืบสานวัฒนธรรมและชนบประเพณีอันดีงามของไทย เป็นคลังปัญญาท้องถิ่น ที่มีองค์ความรู้วิทยาการผสมผสานกับศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนต่างๆ ย่อมมีการสะสมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดและใช้ประโยชน์มาอย่างยาวนาน มีความแตกต่างและคล้ายคลึงกันไปตามความหลากหลายทางภูมิภาค ซึ่งความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคอาเซียนก็เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ความเข้าใจและการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

การมีส่วนร่วมของบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดทิศทางของมหาวิทยาลัย โดยให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการวางแผน เสนอโครงการไปจนถึงการปฏิบัติและตรวจสอบ ภายใต้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาวัลย์ ศรีสวัสดิ์พงษ์ และประจักษ์ บัวผัน (2555) กล่าวว่า เมื่อบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยแล้วจะลดการต่อต้าน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคลากรได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร รู้สึกพึงพอใจในผลงานเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และผูกพันกับองค์กร

ส่วนที่ 2 การอภิปรายผลการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการปรับปรุงโดยเน้นให้มีภาษาในกลุ่มอาเซียนให้เลือกเรียนพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดอย่างมีเหตุผล นักศึกษาสามารถใช้ภาษาได้อย่างน้อย 2 ภาษาและสามารถสื่อสารภาษาภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ในหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไปจะสอดแทรกบริบทต่างๆ เกี่ยวกับอาเซียน เช่นด้านกฎหมาย ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมจริยธรรม สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีได้ดำเนินการตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม

ทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากการศึกษา

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีความพร้อมที่จะพัฒนาให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลมากขึ้นในอนาคต สงัด อุทรานันท์ (2552) กล่าวว่า หลักสูตรเมื่อใช้เป็นนานๆ ก็มีเสื่อมสภาพ แต่เสื่อมสภาพในที่นี้ก็หมายถึง หลักสูตรไม่มีความทันสมัยต่อสภาพสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเป็นการเตรียมประชากรของประเทศให้พร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

1.2 การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum development)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการพัฒนาหลักสูตรใหม่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่รองรับตลาดแรงงานเช่น หลักสูตรพยาบาลบัณฑิต วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาความมั่นคงคอมพิวเตอร์และไซเบอร์ (วิศวกรรมเครือข่ายและความมั่นคงปลอดภัยคอมพิวเตอร์) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต บัญชีบัณฑิต เป็นต้น นอกจากนี้ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้มีองค์ความรู้ในทุกสาขาวิชาไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง โดยการเรียนรู้การสอนจะสอดแทรกเนื้อหาและบริบทของประชาคมอาเซียน โดยกระบวนการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มี 3 ขั้นตอน ตั้งแต่การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ จะเป็นการประเมินเอกสารหลักสูตร ตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ว่าจุดหมายจุดประสงค์ โครงสร้างเนื้อหาสาระ และวิธีการวัดและประเมินผล นักเรียนมีความสอดคล้อง เหมาะสม ครอบคลุม และถูกต้องตามหลักการพัฒนาหลักสูตร เหมาะกับการนำไปปฏิบัติหรือไม่ โดยจะทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร จะประเมินการนำไปใช้ว่านำไปใช้ได้กับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ทำอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรในการใช้หลักสูตรเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นและสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการและสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ ซึ่งเมื่อพบข้อผิดพลาดสามารถแก้ไขได้ในทันที การประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตรจะเป็นการประเมินระบบหลักสูตร คือ การประเมินอย่างละเอียดกับทุกๆ องค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตร เพื่อเป็นการประเมินว่าหลักสูตรนี้ดีจริง สามารถนำไปใช้ได้จริง มีข้อผิดพลาดตรงนี้ ต้องแก้ไขอย่างไร ถือเป็นการประเมินที่สมบูรณ์และครอบคลุมมากที่สุด

จากการศึกษาพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวผู้วิจัยพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และมีกระบวนการตรวจสอบตามวงจรคุณภาพโดยหากพบข้อผิดพลาดสามารถแก้ไขได้ทันที ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) พัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจรไว้ 3 ระบุ โดยเริ่มต้นจากระบบการร่างหลักสูตรการกำหนดหลักสูตร โดยดูความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองดำเนินการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญ หรือการ

สัมมนาและมีการทดลองนำร่อง พร้อมทั้งรวบรวมผลการวิจัยและปรับแก้หลักสูตรก่อนนำไปใช้ ระบบการใช้หลักสูตร อนุมัติหลักสูตรจากหน่วยงานหรือกระทรวงดำเนินการวางแผนการใช้ หลังจากนั้นเข้าสู่ระบบการบริหารหลักสูตรโดยการดำเนินการตามแผน และระบบการประเมินผล ประเมินผลการใช้หลักสูตร หลังจากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และรายงานข้อมูลตามลำดับ

1.3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Education Management)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นการเรียนรู้ที่แก้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความต้องการที่จะใฝ่หาความรู้เพื่อแก้ปัญหา โดยเน้นผู้เรียนเป็นผู้ตัดสินใจในสิ่งที่ต้องการแสวงหาความรู้ และรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมภายในกลุ่มผู้เรียน โดยผู้สอนมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ซึ่งการเรียนรู้จากปัญหาอาจเป็นสถานการณ์จริง เพื่อให้นักศึกษาเกิดทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม โดยนักศึกษาต้องต้องมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้ได้อย่างน้อย 2 ภาษา สามารถเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาได้ มีความคิดคิดอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนานวัตกรรมจากการเรียนรู้ได้ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี นักศึกษาต้องเข้าใจความแตกต่างกันของวัฒนธรรมและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ค้นหาความรู้จากสื่อสารสนเทศที่จำเป็นและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีทักษะความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีสามารถพึ่งตนเองได้

ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ถือเป็นทักษะของกำลังคนในประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน มีความต้องการและให้การยอมรับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย พุทธสอน (2557) สรุปว่า การปฏิบัติตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศในอนาคต โลกของการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะต่างๆ คือ แนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีและทักษะชีวิตและการทำงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ต้องเกิดจากทักษะที่ฝึกฝนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความรู้ความสามารถ ความชำนาญและทัศนคติให้เจริญงอกงามและมีประสิทธิภาพ

1.4 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning Instruction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีการนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ ออกแบบแผนการสอนและกิจกรรม โดยในทุกหลักสูตรจะมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน ออกแบบการสอนที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เน้นการประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรม (Formative) เช่น การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Experiential Learning) การสอนแบบโครงการ (Project Based Learning) การสอนแบบวิจัย (Research Based Learning) การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) และการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติ นำไปใช้แก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต

ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning) จะทำให้นักศึกษามีบทบาทในการแสวงหาความรู้ มีปฏิสัมพันธ์จนเกิดความรู้ ความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าหรือสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และพัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถและเป็นศักยภาพของตนเองเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล จันทร์ภิบาล (2554) สรุปได้ว่า การสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกที่จะทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความถนัดความสามารถ ความสนใจของตน ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความกระตือรือร้น มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถประยุกต์ความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

2. ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (Graduates' Quality Improvement)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ดำเนินงานตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 ทั้งนี้มีการประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการพัฒนาบัณฑิตและผลิตบัณฑิตต้องตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของการพัฒนาประเทศไทย ที่มุ่งสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบิน ยุทธรัช และคณะ (2554) ได้ยืนยันว่า ผลการเรียนรู้ 5 ด้านตาม TQF เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของบัณฑิตไทย โดยคุณลักษณะที่สำคัญมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมรองลงมา ได้แก่ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

3. ด้านบุคลากรทางการศึกษา (Educational Personnel)

3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สนับสนุนให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน กำหนดนโยบายและจัดทำหลักสูตร รวมถึงกระบวนการติดตามตรวจสอบเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร มีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนในสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทำให้บุคลากรตื่นตัวและเห็นความสำคัญพร้อมที่จะเรียนรู้ทำเกิดทัศนคติที่ดีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ผู้วิจัยมีความเห็นเห็นว่า เมื่อบุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนกำหนดนโยบายและร่วมจัดทำหลักสูตรแล้ว บุคลากรก็จะเกิดทัศนคติที่ดีรู้และสีกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ บุคลากรจะนำเอาศักยภาพที่มีออกมาใช้อย่างเต็มความสามารถและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองและส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ กงเติม (2555) สรุปว่า บุคลากรมีความพร้อมความพร้อมด้านเจตคติ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากบุคลากรมีส่วนร่วมใน

ตามกระบวนการตามวงจรคุณภาพ ทำให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและพร้อมที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

3.2 การอบรมพัฒนา (Training for Development)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้มีการจัดอบรมและทดสอบภาษาอังกฤษให้กับบุคลากรและนักศึกษา โดยศูนย์ทดสอบภาษาเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนภาษาอังกฤษจะมีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารอย่างมากมหาวิทยาลัยจึงควรเร่งพัฒนาทักษะการสื่อสารให้กับบุคลากรและนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษเพราะเป็นภาษากลางในการสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบิน ยะระรัช (2554) สรุปว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยมีความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และต้องได้รับสนับสนุน ด้านภาษาโดยเฉพาะภาษาอังกฤษการทำงานในประเทศกลุ่มอาเซียน

3.3 การสนับสนุนการเรียนการสอน (Support of Learning and Instruction)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีสนับสนุนให้มีการพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมให้อาจารย์ได้เพิ่มพูนทักษะทางด้านภาษา การสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ สนับสนุนการทำวิจัยที่บูรณาการกับอาเซียน ส่วนด้านทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ มีห้องเรียนที่มีสื่อการสอนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีเจ้าหน้าที่สนับสนุนดูแลสื่อการเรียนการสอน มีห้องสมุดหรือแหล่งความรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสืบค้นความรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมหรือการจัดการเรียนการสอนและการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสนับสนุนการเรียนการสอนที่ครอบคลุมในทุกด้านจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยมีศักยภาพความพร้อมไม่เพียงแต่มหาวิทยาลัยเท่านั้นแต่ยังส่งผลต่อประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ สุวรรณศรี (2555) การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสิ่งที่มีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยโดยตรงคือการผลิตบัณฑิตหรือแรงงานที่มีความรู้ความสามารถให้ออกไปปรับใช้ชาติและออกไปแข่งขันกับนานาประเทศในกลุ่มอาเซียนสถาบันการศึกษาจึงต้องปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการแข่งขันดังกล่าวเพราะอย่างน้อยหากสถาบันการศึกษามีสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนไม่เพียงแต่จะเกิดประโยชน์แก่ตัวบุคลากรและนักศึกษาเท่านั้นสถาบันการศึกษารวมถึงสังคมและประเทศชาติก็จะได้ประโยชน์ด้วย

ส่วนที่ 3 อภิปรายผลสภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1. จุดแข็ง (Strengths)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีจุดแข็งด้านกลยุทธ์ โดยกำหนดทิศทางการเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน คุณภาพของสถานศึกษา มีหลักสูตรที่ได้รับมาตรฐานตาม TQF และ

ยังเป็นสถาบันการผลิตครูที่เป็นที่ยอมรับมายาวนาน มีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนที่เข้ม นักศึกษา และอาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพชุมชนมีดำเนินโครงการพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง มีนักวิจัยที่มีศักยภาพในการทำงานวิจัยในระดับพื้นที่ อีกทั้งบัณฑิตมีความรู้สูง มีคุณธรรม จริยธรรม มีเครือข่ายศิษย์เก่าที่เป็นครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษาระดับพื้นฐานจำนวนมาก และผลการ ประเมินนักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

อาจารย์ที่มีศักยภาพส่วนใหญ่สังกัดในสาขาวิชาที่มีนักศึกษาน้อย นักวิชาการจำนวนน้อยที่มี ผลงานตีพิมพ์ที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ สัดส่วนคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ต่ำกว่า เกณฑ์อุดมศึกษา บุคลากรขาดทักษะภาษาอังกฤษ พนักงานสายสนับสนุนไม่เพียงพอ ส่วนนักศึกษา ที่รับเข้าศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่ขาดทักษะทางสังคม นักศึกษาที่เรียนใน สายวิชาชีพครุมีความรู้ทางวิชาการยังไม่ดีนัก บัณฑิตที่จบการศึกษาได้ทำงานตรงสาขาอยู่ในเกณฑ์ ค่อนข้างต่ำ บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางภาษาต่างประเทศและการใช้เทคโนโลยีค่อนข้างต่ำ รวมทั้ง ศิษย์เก่าขาดความเข้มแข็งและมีส่วนร่วม ส่วนเรื่องงบประมาณในการให้ทุน กยศ. (เงินกู้ยืมเพื่อ การศึกษา) ด้านสังคมศาสตร์ไม่เพียงพอขณะที่ด้านวิทยาศาสตร์มีทุนเหลือจำนวนมาก

3. โอกาส (Opportunities)

ด้านเศรษฐกิจ ปัจจุบันมีความต้องการครูที่มีศักยภาพในการสอนภาษาอังกฤษและภาษา อาเซียนมีจำนวนมากขึ้นและความต้องการศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตมีจำนวนมาก อีกทั้ง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและราคาที่ถูกลงทำให้ทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้นรับรู้ข่าวสารได้ รวดเร็ว สังคมออนไลน์การสื่อสารที่ไร้พรมแดนทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ทั้ง ภาวะเศรษฐกิจที่ภาคบริการมีการจ้างงานสูงและมีบทบาทในการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นผลจากการ รวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนทำให้ความต้องการบัณฑิตที่มีความสามารถทางการสื่อสารด้านภาษา จากการรวมกลุ่มของประชาคมอาเซียนทำให้มีกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นจากการรวมกลุ่มของประชาคม อาเซียนและจังหวัดเพชรบุรียังเป็นแหล่งที่มีศิลปวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงทั้งยังเป็นที่ตั้งของโครงการ พระราชดำริจำนวนมาก ทางด้านนโยบายรัฐ ภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็น โอกาสของผู้ด้อยโอกาสมากขึ้น รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. อุปสรรค (Threats)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีมีอุปสรรคด้านเศรษฐกิจในด้านการแข่งขันระหว่างสถาบัน อัตราการ แข่งขันทางการศึกษาที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากการเปิดอาเซียนในปี 2558 ซึ่งการเปิดเสรี ทางการค้าส่งผลให้มีแนวโน้มในการจัดตั้งวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยในและต่างประเทศ ในด้านสังคม จำนวนเด็กในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีแนวโน้มลดลง อีกทั้งวิกฤติความเสื่อมถอยทางคุณธรรม จริยธรรมเนื่องจากการรับรู้ข่าวสารผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางในการแก้ไขและป้องกันโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่หลากหลายและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายในการเพิ่มจำนวนอาจารย์และนักศึกษาชาวต่างประเทศ เพิ่มศักยภาพการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนอาหารและการท่องเที่ยวให้บูรณาการกับการเรียนการสอน เพิ่มขีดความสามารถด้านภาษาของบุคลากรและนักศึกษาโดยการตั้งเกณฑ์การใช้ภาษาเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับสมัครและการต่อสัญญาจ้าง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนด นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากการศึกษานั้นจัดอยู่ในประชาคมสังคมวัฒนธรรม ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ มีความเข้มแข็งเพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน

1. ประโยชน์เชิงทฤษฎี

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีที่สามารถใช้เป็นกรอบในการอธิบายถึงความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบไปด้วยทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร อธิบายถึงความสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษาและกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีส่งเสริมการมีส่วนร่วม อธิบายถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรและแนวคิดด้านการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแนวคิดด้านการพัฒนาบุคลากรทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาสร้างวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย และกรอบแนวคิดในการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนรอบด้าน มีคุณภาพและมีความน่าเชื่อถือในประเด็นความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2. ประโยชน์เชิงการจัดการ

1. เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นที่ต้องการของตลาดอาเซียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะด้านอาหารและการท่องเที่ยวซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

2. บุคลากรทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษและทักษะภาษาในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเท่านั้น อาจมีการศึกษาศักยภาพและทักษะความพร้อมของอาจารย์ทางด้านภาษา การทำตำแหน่งวิชาการหรือผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ที่เป็นที่ยอมรับโดยมีเกณฑ์ประกันคุณภาพเป็นตัวกำหนด

2. การวิจัยนี้เป็นการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเท่านั้น อาจมีการศึกษาศักยภาพความพร้อมของนักศึกษาตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานการอุดมศึกษากำหนด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2552). **จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)**. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กองนโยบายและแผน ฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.(2557). **แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีระยะ 5 ปี พ.ศ.2558 – 2562**.
- กัญญาวัลย์ ศรีสวัสดิ์พงษ์ และประจักษ์ บัวผัน. (2555). รายงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาคุณภาพ”.มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรัญญา ปานเจริญ. (2550).**การรับรู้ และการเรียนรู้(Perception and Learning)**.กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HEC Newsletter).**ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมเป็นประชาคมอาเซียน.ปีที่ 2 ฉบับที่ 52** ประจำวันที่ 7 มีนาคม 2554.
- เดโช สนวนนท์. (2552). **จิตวิทยาสังคม . พิมพ์ลักษณ์, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.**
- เทือน ทองแก้ว.(2554). รายงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวิสัยทัศน์ หลักการและแนวปฏิบัติ” . มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- มงคล จันทร์ภิบาล.(2554).**การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบใฝ่เรียน (Active Learning)**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- นภดล สุตันดิษฐ์กุล.(2554). **การศึกษาความพร้อมด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นันทิพร ทองคลองไทร.(2550).**การรับรู้สภาพแวดล้อมในการทำงาน สุขภาพจิต และความพึงพอใจในงานของพนักงาน บริษัท ห้างเย็นเอเชียนฟู้ด (สุราษฎร์ธานี) จำกัด .**วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเกริก
- เบ็ญจพร พงษ์เจริญธรรม. (2552). **ปัจจัยองค์กรที่มีผลต่อการพัฒนาทุนมนุษย์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประจักษ์ ทรัพย์อุดม. (2550). **แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย Competency**.กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเตอร์พริ้นท์.
- เพ็ญประภา เจริญสุข และอนูวัต เจริญสุข.(2553).**ภาษาอังกฤษกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน 2015**.วารสารนักบริหาร (ตุลาคม-ธันวาคม 2558)
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ.(2552).**หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุพา รูปงาม.(2554) .**การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงานงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- รัชณี มีพันธ์.(2558). รายงานวิจัยเรื่อง “ความพร้อมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่างเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”.การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ (Proceedings) เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 15.
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2557). การสื่อสารและความสัมพันธ์ในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- วิชญาพร สุวรรณแทน.(2551). ผลการใช้ชุดเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการเตรียมความพร้อมในบทบาทพยาบาลพี่เลี้ยง. กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่.(2554).การบริหารหลักสูตรและการวางแผนงานวิชาการ.สำนักพัฒนาวิชาการ.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีสุภาภรณ์ บิณฑประสิทธิ์.(2550).ผลของการใช้สัญญาการเรียนรู้ต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ตนเองของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ กงเต็ม.(2555).การศึกษาความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตเพชรบูรณ์.บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- สังัด อุทรานันท์.(2552). การพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น .กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุบิน ยุระรัช และคณะ.(2554).ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.).
- สุปาณี สนธิรัตน์.(2554). วิธีเพิ่มสมรรถภาพในการเรียน. กรุงเทพฯ, ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภัค ยมพุก. (2558). การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต .บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร
- สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2553). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน ปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน).(2557). แนวคิดปัจจัย 7 ประการในการประเมินองค์กร. เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559. เข้าถึงได้จาก <http://www.etda.or.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2547). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ.กรุงเทพฯ: สำนักงานข้าราชการพลเรือน

- อาทร เยาวปราณี.(2552). การเรียนจิตวิทยาการศึกษา . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ.
- อานนท์ ศักดิ์วีระวิทย์.(2551). แนวคิดเรื่องสมรรถนะ Competency เรื่องเก่าที่เรายังหลงทาง.
กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์.
- เอกชัย พุทธสอน.(2557). แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.วิทยานิพนธ์ครุ
ศาสตร์มหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- เอกชัย บุญยาทิษฐาน.(2553). คู่มือการวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

ภาษาต่างประเทศ

- Akira, Aki. (2013). *We are ASEAN*. Cambodia. Bangkok.
- Yamane,T.(1967). *Elementary Sampling Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice Hall, Inc. Bangkok: Office for Education in Asia.
- Unesco.(1978). *Strategies and Procedures in Developing and Implementing
Curriculum*. Bangkok: The UNESCO Regional Office for Education in Asia
and Oceania.

สัมภาษณ์

- กาญจนา บุญสง. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.**
สัมภาษณ์, 4 มกราคม.
- กอบกุล วิศิษฐ์สรศักดิ์. (2559). **ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การ
พัฒนา.** สัมภาษณ์, 21 มกราคม.
- กฤษดา ด่านประสิทธิ์พร. (2559). **ประธานหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาความ
มั่นคงคอมพิวเตอร์และไซเบอร์(วิศวกรรมเครือข่ายและความมั่นคงปลอดภัย
คอมพิวเตอร์.** สัมภาษณ์, 4 กุมภาพันธ์.
- จุฑามาศ ทะแก้วพันธ์. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเพาะเลี้ยงสัตว์
น้ำ.** สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์.
- เฉลิมศักดิ์ แก้วเกาะ. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
ภายใน.** สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์.
- ชลิตา ช่างแก้ว. (2559). **รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะเทคโนโลยีการเกษตร.** สัมภาษณ์,
3 กุมภาพันธ์ 2559.
- ชนาธิป บุปผามาส. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย.**
สัมภาษณ์, 24 มกราคม.
- ญาณพัฒน์ พรหมประสิทธิ์. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา.**
สัมภาษณ์, 24 มกราคม.
- ทัศนัย ทั้งทอง. (2559). **ประธานหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.** สัมภาษณ์,
21 กุมภาพันธ์.

- เทิดศักดิ์ ทองแย้ม. (2559). **ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (การปกครองท้องถิ่น)**. สัมภาษณ์ 23 ธันวาคม.
- นปภา หอมหวาน. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและศิลปะการประกอบอาหาร**. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์.
- ปัญญา ทองนิล. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน**. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์.
- ปรัชญา มุกดา. (2559). **ประธานหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล**. สัมภาษณ์, 12 กุมภาพันธ์.
- พจนารถ บัวเขียว. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา**. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์.
- พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2559). **ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (โรงแรม)**. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม.
- ราเชน คณณะนา. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีไฟฟ้า**. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์.
- ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน. (2559). **ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์.
- ศิวาพร พิรอด. (2559). **ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย**. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม.
- เสนาะ กลิ่นงาม. (2559). **รองอธิการบดีฝ่ายยุทธศาสตร์การผลิตบัณฑิตและวิชาการ**. สัมภาษณ์, 21 มกราคม.
- สุภาดา ขุนณรงค์. (2559). **รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**. สัมภาษณ์, 3 กุมภาพันธ์.
- สุภัทรา กล้าสกุล. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร**. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์.
- สุธิดา ทองคำ. (2559). **ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเคมี**. สัมภาษณ์, 22 มกราคม.
- สิรินาฏ วงษ์สว่างศิริ. (2559). **ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์**. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2559.
- อนรรักษ์ สิงห์ชัย. (2559). **ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชน**. สัมภาษณ์, 22 มกราคม.
- อุบลวรรณ สอนมาลี. (2559). **ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างชาติ**. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์.
- อัญชณา พานิช. (2559). **รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์.
- อัสนีวัลย์ อินทร์ขำ. (2559). **ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์**. สัมภาษณ์, 21 มกราคม.

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์
งานวิจัยเรื่อง “ความพร้อมของการจัดการศึกษาในหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี”

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาที่สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ (Vision)
2. การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา (Development of Educational Personnel)
 - 2.1 ด้านความรู้
 - 2.2 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
 - 2.3 ด้านการบริหารจัดการ
3. การขยายโอกาสทางการศึกษา (Educational Opportunity Expansion)
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา (Promotion of Participation in Educational Administration and Management)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาศักยภาพความพร้อมของหลักสูตรเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
 - 1.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (General Education Program : GE)
 - 1.2 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
 - 1.3 การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (The 21st Century Education Management)
 - 1.4 การจัดการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Active Learning Instruction)
2. ด้านการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (Graduates' Quality Improvement)
 - 2.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)
 - 2.2 ด้านความรู้ (Knowledge)
 - 2.3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)
 - 2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)
 - 2.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills)
3. ด้านบุคลากรทางการศึกษา (Educational Personnel)

3.1 การสร้างทัศนคติที่ดีของบุคลากร (Good attitude)

3.2 การอบรมพัฒนา (Training for Development)

3.3 การสนับสนุนการเรียนการสอน (Support of Learning and Instruction)

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมที่มีต่อการจัดการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ประกอบด้วย

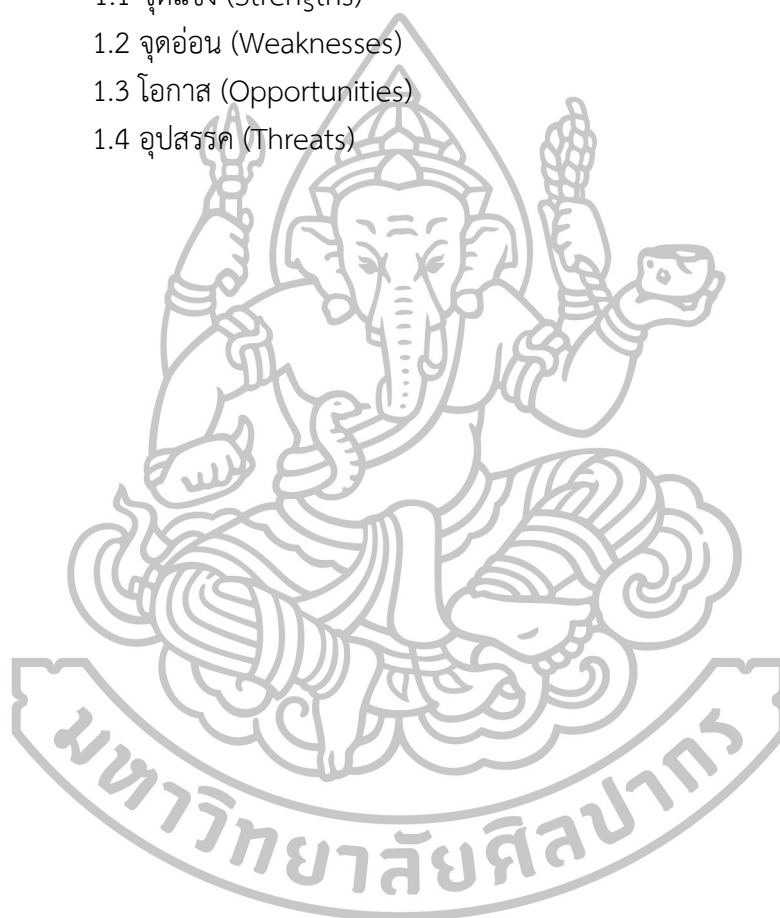
1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

1.1 จุดแข็ง (Strengths)

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

1.3 โอกาส (Opportunities)

1.4 อุปสรรค (Threats)

ภาคผนวก ข

สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชณา พานิช รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์

สัมภาษณ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภณัฐ ทรัพย์นาวิณ ประธานหลักสูตรรัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจตุพร ฉิมพาลี
ที่อยู่ปัจจุบัน	204 หมู่ 1 ต.ดอนขุนห้วย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี 76120
สถานที่ทำงาน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 38 หมู่ 8 ต.นาว่าง อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การจัดการทั่วไป (บธ.บ) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
พ.ศ. 2554	ศึกษาต่อระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

